

DIDZA' DXI'A BUZUJË' LU GUICH SAN LUCAS

Didza' rgu'ë San Lucas lu në'ë Teófilo

¹ Zian nup chglun bayúdx luzúj lu guich, gaz lu dzö' yugu' le naccz, le guc ga zoaru',

² catëz na' gululuí'i rë'u nup ni' dza ni'të gulale'i lei, len guluzë didza' qui.

³ Runi neda' nac dxi'a uzuja' quiu' lu guich, gaz lu dzö' yugu' lë ni, Teófilo, bönni' tsáhui'dau', le chbuguilja' gazxj ga rë' ca nac yúgu'të lë na' guc dza ni'të.

⁴ Ruzuja' quiu' lu guich ni quië gnöznu' nac gdutë li lë na' chnazëdu'.

Rulu'ë gbaz la'y queë' Dios ca zi'a galjë' Juan, bönni' uquilë' bunách nis

⁵ Dza ni'të cati' gna bë'ë luyú Judea Herodes, ni' zoë' bxuz lë' Zacarías. Nabáblenë' cö' bxuz, nazí' lei Cö' Queë' Abías. Nacnu ca' zxi'n xsoë' Aarón, bönni' guquë' bxuz blau zi'al, Elisabet, ngul queë' Zacarías na'.

⁶ Nacquë' tsahui' lahuë' Dios Zacarías len Elisabet, len gdu ládxi'quë' tunë' ca rna xtídzë'ë Dios len le rna bë' zxba queë'. Cni guc, nutu nu guc bi gnë quequë'.

⁷ Nutu nu zoa bi'i quequë', le nacnu ngul huödx Elisabet, ati' chnagulquë' groptë'.

⁸ Bdxin dza gul-la' uláz qui cö' na' nabáblenë' Zacarías lunë' dxin lahuë' Dios, lu yöl-la' bxuz quequë'.

9 Ca nalëbcnë' tunë' bxuz, gul-la' uláz queë' Zacarías gyazië' lu latj la'y qui gdau' quië uzégui'ë yal lahuë' Xanru' Dios.

10 Tsal ni' ruzégui'ë yal Zacarías na', gulacué' ni'l yúgu'të bunách, tu'lídZ Dios.

11 La' na'z buluí' lahuë' gbaz la'y queë' Xanru' ga zoë' Zacarías na', zuinë' tsala'a yubél bcugu la'y ga na' regui yal.

12 Cati' blé'inë' gbaz la'y na' Zacarías, grö'ë baguí'i len gudxi bdzöbnë'.

13 Ni'r gudxë' lë' gbaz la'y na', gnë':

—Zacarías, cutu gádxinu', le chbyönnë' Dios le rnabu' lahuë', ati' uzoanu-bi' tubi' bi'i bönni'dau' Elisabet, ngul quiu', ati' gu'u labi' Juan.

14 Gata' quiu' le uzi'u xbey len udzijnu', ati' zian nup ludziji ládxi'gac le guljbi' bi'idau' na',

15 le gáctscabi' zxön lahuë' Dios. Cutu gui'jbi' xisi uva len clëg tu le rsudxi bunách, ati' gdu sóalenë'-bi' Dios Bö' La'y cati' su lau zi'a galjbi'.

16 Gunë' Juan ni ga luhuöác queë' Xanru' zian bunách Israel.

17 Nörë' Lë' ca Xanru', ati' la'cua'len lë' Bö' na' len yöl-la' huac na' gulacua'len Elías, bönni' bë'ë didza' uláz queë' Dios. Cni gunë' quië unë' tuz nup nacgac xuz len zxi'nquë', len uzéjni'në' nup ta'dá'baga' quië lacquë' tsahui', len ucözë' bunách lacquë' sina' la'zí' lu na'quë' Xanru'.

18 Gnabnë' gbaz la'y na' Zacarías, rnë':

—¿Bizxa gac bë' quië gnözda' lac lë ni? Chnagula' neda' len chnagulnu ca' ngul quia'.

19 Bubi'ë didza' gbaz la'y na', rnë':

—Neda' lea' Gabriel. Runa' dxin lahuë' Dios. Lëczë' bsölë'ë neda' güi'lena' li' didza', len quíxjöi'da' li' didza' dxi'a ni.

²⁰ Na'a, le cutu gyéjlë'u xtidza'a, gcödzu' len cutur gac gneu' cati' gacr lë ni. Yúgu'të lë ni udxín cati' gdxin dza qui.

²¹ Tsal ni' tac lë ni, nacué' ni'l bunách, ta'bözë' Zacarías, ati' tu'bannë' le rdzeynë' xtsey ga na' zoë' lu latj la'y.

²² Cati' burujë' Zacarías, cutu guc güi'lenë' lequë' didza', ati' gláquibe'inë' blé'inë' tu le bului'inë' lë' Dios lu latj la'y. Bulá' bului'zë' Zacarías, buzéjni'në' lequë', le curác gnë'.

²³ Cati' bza'a yugu' dza na' ral-la' gunë' dxin lahuë' Dios Zacarías, ni'r böjë' lidxë'.

²⁴ Gdöd yugu' dza na' bia'nu-bi' lë'nu bi'idau' Elisabet, ngul queë' Zacarías na', ati' gdu gayu' beo' buga'nznu yu'u. Gza' ládxi'nu,

²⁵ rnanu:

—Cni runë' quia' Xanru'. Ruzá' ladxë'ë quia' bi'idau', len runë' ga cutur utui'da' laugac bunách.

Rguíxjö'ë gbaz la'y ca zi'a galjbi' Jesús

²⁶ Cati' chguc xop beo', buluí' lahuë' gbaz la'y na', le bsölë'ë lëczë' Gabriel Dios, tsijë' Nazaret, tu yödz luyú Galilea.

²⁷ Dios bsölë'ë lë' ni' tsajyüë'-bi' tubi' bi'i ngul ra'bandau' lëbi' María. Chnazí' lu na'bi' María utság ná'lenbi'-në' bönni' lë' José. Naquë' José zxi'n xsoë' David, bönni' gna bé'inë' bunách Israel.

²⁸ Cati' gyazië' Gabriel na' ga zoabi' María, gudxë'-bi':

—Padiux. Dios ruzá' ladxë'ë quiu'. Zóalenë' li' Xanru' Dios. Lëczë' benë' ga nacru' li' bica' ba ca yúgu'të ngul.

²⁹ Cati' blé'ibi' gbaz la'y na' María, grö'bi' baguí'i ni'a qui didza' na' bë'ë, len rubani ládxi'bi' nacx rna didza' na' bulidzë'-bi' gbaz la'y na'.

³⁰ Ni'r gudxë'-bi' gbaz la'y na', rnë':

—María, cutu gádxinu', le chbdél-li'nu' le ruzá' ladxë'ë quiu' Dios.

³¹ Na'a, tsu'ubi' lë'u tubi' bi'idau', ati' uzú'-bi' tubi' bi'i bönni'dau', ati' gu'u labi' Jesús.

³² Jesús ni gáctërë' blau, len si' Lë' Zxi'në' Dios, Nu nactër blau. Xanru' Dios gunë' ga gna bë'ë ca na' gna bë'ë David, xuz gul gdöd queë'.

³³ Jesús na' gna bé'itecne' bunách Israel, ati' le gna bë'ë Lë' gatga udx qui.

³⁴ Ni'r gnábibi' gbaz la'y na' María, rnabi':

—¿Nacxcz gac lë ni, le cutu zóalena' bönni'?

³⁵ Bubi'ë didza' gbaz la'y na', rë'-bi':

—Gdxinë' ga zu' Dios Bö' La'y, ati' soalen li' yöl-la' huac queë' Dios, Nu nactër blau, le gac ga zu' ca tu zxul rgu'u böaj. Qui lë ni na' bi'i bönni'dau' na' ral-la' galjbi', tsu'ubi' lu në'ë Dios, ati' si' labi' Zxi'në' Dios.

³⁶ Yetú ca', Elisabet, ngul di'a dza quiu', chnua'nu-bi' ca' lë'nu tubi' bi'i bönni'dau' zal-la' chnagulnu. Gulanë' queënu: “Nacnu ngul huödx”, san chzeaj xop beo' nua'nu-bi' lë'nu bi'idau' na'.

³⁷ Cutu bi' zoa le cusáqui'në' Dios.

³⁸ Ni'r María gnabi':

—Ni zoa'. Tsaz naca' huen dxin queë' Xanru'. Gac quia' ca na' chgnau'.

Ni'r la' buza'të' gbaz la'y na' ga zoabi' María.

María zajyubi'-nu Elisabet

³⁹ La' dza ni'z gyu'ubi' nöz María, ati' jarélu'bi' gyeajbi' ga nac guí'adau', bdxinbi' tu yöd'z luyú Judea.

⁴⁰ Ni' gyazbi' lidxë' Zacarías len gudxbi'-nu Elisabet:

—Padiux.

⁴¹ Cati' byö'ninu Elisabet didza' na' bë'bi' María, la' butatë cuinbi' bi'i huë'ndau' na' yu'ubi' lë'nu, ati' dusóalenë'-nu Dios Bö' La'y.

⁴² Ni'r bë'nu zidzj didza' Elizabet, rnanu:

—Chnunë' Dios ga nacru' li' bica' ba ca yúgu'të ngul len chnunë' ca' ga nachi' bica' ba bi'idau' na' yu'ubi' lë'u.

⁴³ ¿Núzxatë neda', za'nu quia' xnë'ë Xana'?

⁴⁴ Cati' byönda' didza' bë'u, bulidzu' neda', lu yöl-la' rudziji queëbi' la' butatë cuinbi' bi'i huë'ndau' ni yu'ubi' lë'a.

⁴⁵ Bica' bau' li' le gyéjlë'u xtidzë'ë gbaz la'y, ati' udxíncz lë na' gudxë' li' uláz queë' Xanru'.

⁴⁶ Ni'r gnabi' María:

“Gdu ladxa'a runa' Xanru' zxön,

⁴⁷ Len rudziji ládxi'lëna'-në' Dios, Nu ruslá neda'.

⁴⁸ Dioscz buzá' ladxë'ë quia' neda'.

Yu'a lu në'ë, tsaz naca' huen dxin queë'.

Na'a su lau, ca nac quia' la'ná:

‘Bica' ba ngul na'.’

⁴⁹ Zxöntër nac le benë' quia' Dios uná bë'.

La'y nac lë'.

⁵⁰ Lë' ruhuechi' ládxi'teczë' bunách tadxi Lë'

Na'a dza len dza zi'a za'c.

⁵¹ Yugu' yöl-la' huac zxön chbenë' Lë'.

Buzötjë' nup glun zxön yöl-la' rejni'i quegac.

52 Bugüë' yöl-la' uná bē' quegac nup glac blau,
Len benē' ga glac blau nup glac nöxj ladxi'.

53 Benē' ga guluhuólj guladze'i nup guladún,
Len buca'nē' ca'z nup gulale'i yöl-la' tsahui'.

54 Gúclenē' bunách Israel, nup na' tun xchinē',
Le yajneynē' lequē' len buechi' ladxē'ë lequē'.

55 Benē' ca gzxì' lu nē'ë gunē' quequē' xuz xtau'ru'
Lenca' queē' Abraham len quegac zxi'n xsoē'."

56 Bugá'nlenbi'-nu Elisabet María gdu ca tsonn
beo', atì' gdöd ni' böajbi' lidxbi'.

Le guc cati' guljē' Juan, bönni' buquilē' bunách nis

57 Cati' bdxin dza ral-la' soabi' bi'idau' queënu
Elisabet, buzoanu-bi' tubi' bi'i bönni'dau'.

58 Gulayöni dzag yu'u queënu len yugu' di'a dza
queënu ca na' guc, buechi' ladxē'ë-nu Dios, atì'
guludzíjilen lënu.

59 Cati' chguc xunu' dza zoabi' bi'idau' na',
guladxinē' di'a dza queënu quiē la'chuguē' lu
xpēla'bi' bi'i bönni'dau' na' lē na' gac bē' náquibi'
queē' Dios, atì' tē'nnē' lu'ë labi' Zacarías ca na' lē'
xuzbi'.

60 Ni'r bubi'inu didza' Elisabet, xna'bi', rnanu:
—Cutu. Juan si' labi'.

61 Gulanabnē'-nu, ta'nē':
—¿Bizx queē? Nutu nu di'a dza quiu' lē' Juan.

62 Ni'r gululá' gulului'znē', gulanabnē' xuzbi'
nacx rē'nnē' gu'ë labi'.

63 Gnabē' tu blagdau' Zacarías na', atì' buzujē'
lahui cni: "Juan lēbi'." Gulubannē' yúgu'tē'.

64 La' ni'z böaljtē ru'ë Zacarías na' len buguitjtē
ludxē'ë, atì' bē'ë didza' le glu'ë Dios yöl-la' ba.

⁶⁵ Ni'r gládxinë' len gulubannë' yúgu'të dzag yu'u quequë', ati' yúgu'të yödzdau' nacuá' lu guí'adau' luyú Judea, gzë didza' ca guc lë ni.

⁶⁶ Gulazá' ládxi'gac yúgu'të nup gulayöni ca na' guc, ta'ná:

—¿Nacxcz gacbi' bi'i bönni'dau' ni? Le nactë zóalenë'-bi' Xanru'.

Didza' bë'ë Zacarías uláz queë' Dios

⁶⁷ Ni'r dusóalenë' Zacarías, xuzbi' Juan, Dios Bö' La'y, ati' bë'ë didza' uláz queë' Dios, rnë':

⁶⁸ “Yöl-la' ba Dios, Xangac bunách Israel
Le duyúë' rë'u, bunách queë', len böa'uë' rë'u.

⁶⁹ Bsölë'ë queëru' Nu uslá rë'u,
Len yöl-la' huac zxön qui,
Nu na' gulj ladj zxi'n xsoë' David,
Huen dxin queë' Dios.

⁷⁰ Dza ni'të gzxi' lu në'ë gunë' cni,
Nac ca na' gnë' lu rú'acquë' bönni' glu'ë didza' uláz
queë'.

⁷¹ Gzxi' lu në'ë uslé' rë'u
Lu na'gac nup ta'léy rë'u
Lenca' lu na'gac nup cuta'le'i rë'u dxi'a.

⁷² Gzxi' lu në'ë huechi' ladxë'ë xuz xtau'ru'
Len tsajneynë' le gzxi' lu në'ë le nac la'y.

⁷³ Lë ni benë' tsutsu xtizdë'ë gzxi' lu në'ë,
Le gunë' queë' Abraham, xuzru' gul gdöd,
Le nac tu le ral-la' gunë' queëru' rë'u.

⁷⁴ Gzxi' lu në'ë uslé' rë'u
Lu na'gac nup cuta'le'i rë'u dxi'a
Quië cutur gádxiru' gunru' xchinë' Lë',

⁷⁵ Len quië gacru' ba'a ladxi' len gdu dxi'a
Lahuë' Lë' yúgu'të dza soaru' gbanru'.

76 Li', zxi'na'dau', si' lau' bönni' ru'ë didza' uláz
queë' Dios Nu nactër blau

Le tsajnöru' ca Xanru'cz, upa'u nöz ga tödë'.

77 Gunu' ga la'nözi bunách queë' ca gac lulá
Len ca na' unít lahuë' Dios dul-la' nabága'quë'.

78 Cni gac, le ruhuéchi'tsca ladxë'ë rë'u Dios
Len runë' ga tsení' queëru' Nu nac yení' gdu.

79 Lei gunn yení' ga nacuá' nup nacuá' gap nac
chul len gap nac lu zxul qui yöl-la' gut

Quië ugú'u rë'u nöz ga cö' dxi ládxi'dau'ru'."

80 Gzxönbi' bi'i bönni'dau' na' len bdip ládxi'bi'.
Gzoazbi' gap nac lu latj ca'z cati' bdxinr dza buluí'
laubi' laugac bunách Israel.

2

Le guc cati' guljbi' Jesús

1 La' dza ni'z gna bë'ë Augusto César la'yáz lu
guich yúgu'të bunách nacuá' yödzyú.

2 Cati' zi'al lzu gulayáz lu guich ni, rna bë'ë luyú
Siria bönni' lë' Cirenio.

3 Yúgu'të bunách yjac yödz qui queëquë' ga na'
nababquë' quië la'yazië' lu guich.

4 Gzë'ë José yödz Nazaret luyú Galilea, zijë' luyú
Judea, len bdxinë' yödz Belén, ga ni' guljë' David, le
naquë' José zxi'n xsoë' David na'.

5 Gyijë' ni' José quië tsazië' lu guich, ati' dza-
gbi'-në' María, bi'i ngul nazí' lu na'bi' utság
ná'lenbi' lë', len chzoa soabi' bi'idau' queëbi'.

6 Cati' ni' nacu'ë lu yödz Belén, bdxin dza soabi'
bi'idau' queëbi'.

7 Ni' buzoanu-bi' tubi' bi'i bönni'dau', bi'i
zi'al queënu. Buchölinu-bi' yugu' lári'dau', ati'
gdixjnu-bi' tu lu yu'udau' ga ta'gú'u le táguba' böa'

quegac bunách yu'ugac nöz. Cni guc, le cutu bdzöli latj la'cu'ë lu yu'u ga ni' ta'dxinë' bönni' yu'ugac nöz.

Tu'luí' lahuë' gbaz la'y queë' Dios ga nacu'ë bönni' tu'yüë'-ba' bö'cu' zxila'

⁸ Gal-la' ra' yödz Belén nacu'ë ladj guixi' bönni' tu'yüë'-ba' bö'cu' zxila', tun chi'ë-ba' chdzö'l.

⁹ La' bului'të lahuë' gbaz la'y queë' Xanru' ga na' nacu'ë. Glu'u yení' ga na' nacu'ë yöl-la' yení' queë' Xanru', ati' gládxinë'.

¹⁰ Ni'r gudxë' lequë' gbaz la'y na', rnë':

—Cutu gádxili'. Na'a rguíxjöi'da' lbi'ili' didza' gun ga udzjítsquili', le luzí' ca' xbey yúgu'të bunách.

¹¹ Na'a chguljbi' ladzë' David Nu uslá lbi'ili'. Nu ni nac Cristo, Xanru'.

¹² Lë ni gac bë' nu nachi'. Udzöllili'-bi' bi'idau' na', narölibi' yugu' lári'dau' len dëbi' tu lu yu'udau' ga ta'gú'u le táguba' böa' quegac bunách yu'ugac nöz.

¹³ Ga na' zoë' gbaz la'y na', tu tsalz gululuí' lauquë' zianr ca' gbaz la'y queë' Dios, narujquë' yehua' yubá len ta'gu'ë Dios yöl-la' ba, ta'në':

¹⁴ Yöl-la' ba Dios zoë' xtsa',

Ati' gac luyú le cuequi dxi ládxi'dau'quë'

Bönni' rdzag ladxë'ë lequë' Dios.

¹⁵ Cati' guluzë'ë gbaz la'y na' ga ni' nacu'ë, zhuöjqüë' yehua' yubá, ni'r glë lza'quë' tuë' yetüë' bönni' uyú bö'cu' zxila' na', ta'në':

—Uyéajtsca'ru' Belén quië glé'iru' lë ni chguc ca na' chbului'inë' rë'u Xanru'.

16 Jarélu'quë' yjaquë' ati' yajxáca'quë' María len José, lenca' bi'idau' na', dëbi' tu lu yu'udau' ga ta'gú'u le táguba' böa' quegac bunách yu'ugac nöz.

17 Cati' gulalé'inë' lëbi', gulaguíxjö'ë lë na' zi'a gudxë' lequë' gbaz la'y na' ca nac queëbi' bi'idau' na'.

18 Gulubani yúgu'të nup gulayöni didza' glu'ë bönni' uyú bö'cu' zxila' na'.

19 Glu'uz icj nagnu yugu' didza' ni María, ati' gza' ládxi'nu ca nac qui.

20 Zhuøjquë' bönni' na' uyú bö'cu' zxila', tunë' zxön Dios len ta'gu'ë Lë' yöl-la' ba ni'a qui yúgu'të lë na' gulayönnë' len gulalé'inë', le guc ca na' gudxë' lequë' gbaz la'y na'.

Ta'gu'ë-bi' bi'idau' Jesús lu në'ë Dios

21 Cati' chguc xunu' dza zoabi' bi'idau' na', gulachuguë' lu xpëla'bi' lë na' nac bë' náquibi' queë' Dios, ati' glu'ë labi' Jesús ca na' chbë'czë' labi' gbaz la'y na' zi'al cati' zi'a tsu'ubi' lë'nu xna'bi'.

22 Cati' chbza'a dza qui le tu'pá' cuincnu ngul ca rna bë' zxba queë' Moisés, gulachë'ë-bi' bi'idau' Jesús Jerusalén quië la'gu'ë-bi' lu në'ë Xanru' Dios.

23 Cni glunë', le nayúj lu guich lu zxba queë' Xanru' le rna: “Yúgu'tëbi' bi'i bönni'dau' nacbi' bi'i zi'al queënu xna'cbi', lubijë'-bi' quizi queë' Xanru' Dios.”

24 Qui lë ni na' yjaquë' ni' quië ludödcde'-ba' len la'gu'quë'-ba' lahuë' Dios chopba' gúgudau' o chopba' budödau' ca na' rna bë' zxba queë' Xanru' Dios.

25 Dza ni'z zoë' Jerusalén tu bönni' lë' Simeón. Bönni' ni naquë' tsahui' len rej ladxë'ë Dios. Rbözë'

Nu na' gsölë'ë Dios, Nu gaclen bunách Israel.
Zóalenë' Simeón na' Dios Bö' La'y,

²⁶ len chbului'inë' lë' cutu gatië' cati' glé'irnë'
Cristo, Nu na' gsölë'ë Xanru' Dios.

²⁷ Bdxinë' Simeón na' nchil gdau' le bchë'ë lë'
ni' Dios Bö' La'y. Cati' gulachë'ë-bi' bi'idau' Jesús
nchil gdau' xuz xna'bi' quië lunë' queëbi' ca rna bë'
zxba na',

²⁸ ni'r bunidë'-bi' Simeón na', len gyij ladxë'ë
Dios, rnë':

²⁹ “Xana', na'a huac gunnu' neda' latj gatia',

Soa dxi ladxa'a

Le chguc le gudxu' neda', huen dxin quiu'.

³⁰ Chblé'ida' Nu na' buzoaczu', Nu uslá bunách,

³¹ Nu na' rulú'u lahui laugac yúgu'të bunách.

³² Lëbi' nacbì' yení' uzení' bunách gza'a

Len nacbì' ca' yení' quegac bunách Israel quiu'.”

³³ Gulubannë' José len María, xna'bi' bi'idau'
Jesús, ca nac lë na' gnë' Simeón ca nac queëbi'
Jesús.

³⁴ Gnabnë' Dios Simeón gunë' ga gac dxi'a que-
quë', ati' gudxë'-nu María, xna'bi' Jesús, rnë':

—Byutsca'. Bi'i ni nuzóë'-bi' Dios quië gunbi' ga
la'chixi bunách zian, ati' luhuöás bunách zian ladj
bunách Israel. Gacbi' tu le nac bë', ati' la'në' queëbi'
bunách.

³⁵ Gac cni quië la'lá' lahui le ta'zá' ládxi'gac
bunách zian. Yugu' lë ni lac quiu' ca tu guía tuchi'
le tsaz ládxi'da'u.

³⁶ Zoanu ca' ni' Ana, ngul rui'nu didza' uláz
queë' Dios. Nacnu zxi'në' Fanuel, bönni' nababë'
di'a dza queë' Aser. Chnagúltscanu Ana na', le

gzóalennu bönni' queënu gdu gadx iz gdöd gucnu ra'bandau',

³⁷ ati' bga'nnu uzëb cati' bdxintë dza chyu'unu gdu ca taplalj yu tap iz. Cutu ca' rubi'i ruza'nu ga nac nchil gdau'. Rël len të dza rej ládxi'nu-në' Dios, runnu gubás len rulidznu-në' Dios.

³⁸ La' na'z bdxintënu ni', rënu-në' Dios: "Xclenu'." Gdíxjöi'nu yúgu'të bunách ca nac queëbi' bi'idau' Jesús, bunách na' nacuá' Jerusalén, ta'böz dza gdxin Nu na' gsölë'ë Dios gaclen bunách.

Zhuöjquë' José len María yödz Nazaret

³⁹ Gdöd glunë' José len María yúgu'të le rna bë' zxba queë' Xanru' Dios, yhuöjquë' ladzquë' Nazaret luyú Galilea.

⁴⁰ Gzxönbi' bi'idau' Jesús len bdip ládxi'bi'. Guta' queëbi' yöl-la' rejni'i, ati' zxön nac le ruzá' ladxë'ë queëbi' Dios.

Rudxinbi' bi'idau' Jesús nchil gdau'

⁴¹ Yugu' iz rjaquë' Jerusalén xuz xna'bi' Jesús cati' rac Lni Pascua, lni tu'spanë' bönni' judío ca benë' Dios, bubijë' xuz xtau'quë' luyú Egipto.

⁴² Cati' chyu'ubi' chinnu iz bi'i Jesús, yjaquë' Jerusalén ca tunczë' cati' rac lni na'.

⁴³ Cati' gdöd lni, zhuöjquë', san buga'nbi' Jerusalén bi'idau' Jesús, san cutu táquibe'inë' José len María, xna'bi' Jesús.

⁴⁴ Le táquinë' nútsa'bi' ladj bunách zian yú'ulengac lequë' nöz, tu dza nayá' gulazë'ë. Ni'r cati' guluguiljë'-bi' gap nacuá' di'a dza quequë' len gap nacuá' nup núnbë'quë'

45 cutu guludzölnë'-bi'. Qui lë ni na' yhuöjqüë' Jerusalén, zajtiljqüë'-bi'.

46 Cati' chguc dza bunn, guludzölnë'-bi' ga nac nchilgdau', rö'bi' gatsj lähui'lë' bönni' gdau' tu'sëdi, ruzë nagbi' didza' tu'ë len rnabi yúdxibi' lequë'.

47 Gulubani yúgu'të nup gulayöni didza' bë'bi' ca nac yöl-la' rejni'i queëbi' len ca nacgac didza' bubibi'.

48 Cati' gulalé'inë'-bi' xuz xna'bi', gulubannë', ati' gudxnu-bi' xna'bi', rnanu:

—Zxi'na', ¿bizx quië benu' cni queëtu'? Byutsca', len yöl-la' ruúbi ruguí'i buguiljtu' li' neda' len xuzu'.

49 Ni'r gudxbi' lequë' Jesús, rnabi':

—¿Bizx quië buguiljli' neda'? ¿Naru' cu nözili' run bayúdx guna' xchinë' Xuza'?

50 Cutu gulayéjni'në' xuz xna'bi' didza' na' gudxbi' lequë'.

51 Bőajlenbi' lequë' Jesús, budxinbi' Nazaret, ati' benbi' ca rna xtídza'quë' xuz xna'bi'. Glu'znu icj ládxi'dau'nu yúgu'të lë ni María, xna'bi' Jesús.

52 Rata'r queëbi' bi'i Jesús yöl-la' rejni'i, len rrxönbi'. Burujbi' dxi'a lahuë' Dios len laugac bunách.

3

Lban runë' Juan, bönni' ruquilë' bunách nis

1 Cati' chguc chinu iz rna be'inë' gdutë yödzyú Tiberio César, ati' rna bë'ë Poncio Pilato luyú Judea, ati' Herodes rna bë'ë ca' luyú Galilea, ati' Felipe, böchë'ë Herodes na', rna bë'ë luyú Iturea len luyú Traconite, ati' Lisantias rna bë'ë luyú Abilinia,

2 yugu' dza na' nacquë' bxuz blau Anás len Caifás, ati' la' na'z Dios bë'lenë' Juan, zxi'në' Zacarías, didza' cati' ni' zoë' Juan lu latj ca'z.

3 Rdë' Juan ni yúgu'të latj nacuá' ra' yegu Jordán, runë' lban ca ral-la' la'díl nis nup tu'bí'i ládxi'gac quië unít lahuë' Dios dul-la' nabága'quë'.

4 Guc cni ca na' nayúj lu guich la'y yugu' didza' bë'ë Isaías, bönni' bë'ë didza' uláz queë' Dios, rna: Ryön chi'ë bönni' rulidzë' lu latj ca'z, rnë':

“Gul-pá' nöz gdxin queëli' Xanru’.

Gul-bíj li yugu' nöz las tödë'.

5 Gdzë'igac yúgu'të gap nac röga'.

Luhuöác lachi' yúgu'të gui'a sib len guí'adau'.

Lurúj li nöz nayéycj naróligac,

Ati' luhuöác dxi'a nöz guiöj.

6 La'le'i yúgu'të bunách Nu na' gsölë'ë Dios, Nu uslá bunách.”

7 Cati' gularúj bunách zian quië la'díl nis lu në'ë Juan, lë' gudxë' lequë':

—Lbi'ili', di'a dza quecba' bël snia'. ¿Nuzxa buluí'i lbi'ili' gzxundjli' yöl-la' rusyúdx zi'a gac quegac bunách?

8 Na'a, gul-gún le lac bë' chbubí'i ládxi'li' len cutu sa' ládxi'li', cugnali': “Nactu' tsahui' le nactu' zxi'n xsoë' Abraham”, le rëpa' lbi'ili', huac quel-lë'ë Dios yugu' guiöj ni len gunë' ga luhuöác zxi'n xsoë' Abraham.

9 Nacli' ca yugu' yag. Chzoa rböz guia huag gchugu yugu' yag. Yúgu'të yag cuta'bía le nac dxi'a, la'chuguë' yag na' len la'gu'ë leygac lu gui'.

10 Ni'r gulanabi lë' bunách nacuá' ni', ta'ná:

—¿Nacx gúntsatu'?

11 Bubi'ë didza' Juan, rë' lequë':

—Nu dë chop zzey ral-la' unödzy qui nu cudë qui, ati' nu dë le gagu, lëzca' cni ral-la' quis quegac nup cudë le lagu.

¹² Guladxinë' ca' ni' quië la'dilë' nis la'quë' bönni' tu'quixjë' lazgac bunách uláz qui yödz zi'tu', ati' gulanabnë' lë', ta'në':

—Bönni' usëdi, ¿nacx gúntsatu' netu'?

¹³ Juan gudxë' lequë':

—Cutu uquixjrli' tsca le chgna bé'inë' lbi'ili' bönni' uná bë'.

¹⁴ Gulanabnë' ca' lë' la'quë' bönni' rjaquë' gdil-l, ta'në':

—¿Nazx netu', nacx guntu'?

Juan gudxë' lequë':

—Cutur gun gádxili' nitú bunách quië cúali' le dë qui. Cutur gnëli' quegac bunách le cunác quië gunli' ga la'guíxj lbi'ili', san gul-dzág ládxi'li' tsca razxjli'.

¹⁵ Ta'zá' ládxi'gac bunách na' ta'böz Nu na' ral-la' gsölë'ë Dios, chqui' naquë' Juan na' bönni' lë' Cristo.

¹⁶ Bubi'ë didza' Juan, gudxë' yúgu'të', rnë':

—Le nactë neda' ruquila' lbi'ili' nis, san zë'ë bönni' gunë' le rulu'z yöl-la' rdil nis ni, gchizië' lbi'ili' Dios Bö' La'y len le nac gui' queë'. Bönni' ni naprë' yöl-la' uná bë' ca neda', ati' neda' cutu naca' lsaca' gleycja' lölë' nudë'ë.

¹⁷ Zönë' lu në'ë bcö' queë' ati' ulubë' ga rlub zxoá' xtil queë', lë ni rulu' le gac quegac bunách. Utubë' zxoá' xtil, len cu'ë lei xlatji, san bëb qui uzégui'ë lu gui' le gatga ul.

18 Ca nacgac didza' ni len yela'gac zian didza' le bchizië' icj naggac bunách, benë' lban Juan laquë' qui didza' dxi'a.

19 Juan na' buquié' Herodes, bönni' rna bë'ë, le zóalenë'-nu Herodías, ngul queë' Felipe, bönni' böchë'ë, lenca' le runë' zian le cunác.

20 Ni'r benë' Herodes tu le nacr huia'dö', glu'ë lidx guia Juan na'.

Rdilë' nis Jesús

21 Dza na' zi'a gdzunë' lidx guia Juan, cati' ni ruquilë' bunách nis, bdilë' ca' nis Jesús. Cati' ni rulidzë' Dios, gyalj luzxbá

22 ati' böjtjë' Dios Bö' La'y, bdxinë' ga na' zoë' Jesús. Buluí' lahuë', rnë'ë ca tuba' budödau', ati' byön chi'i Nu rui' didza' yehua' yubá, rna:

—Li' nacu' Zxi'na'. Nadxi'ida' Li' len rdzag ladxa'a Li'.

Yugu' xuz xna' gul queë' Jesús

23 Cati' gzu lahuë' runë' xchinë' Jesús, yu'ë ca chi uruá' iz. Taqui bunách naquë' zxi'në' José. Jesús naquë' zxi'n xsoë' Elí, nu na' naquë' xuznu María.

24 Elí na' guquë' zxi'në' Matat, nu ni guc zxi'në' Leví, nu ni guc zxi'në' Melqui, nu ni guc zxi'në' Jana, nu ni guc zxi'në' yetúë' José.

25 José ni guquë' zxi'në' Matatías, nu ni guc zxi'në' Amós, nu ni guc zxi'në' Nahum, nu ni guc zxi'në' Esli, nu ni guc zxi'në' Nagai.

26 Nagai na' guquë' zxi'në' Maat,
nu ni guc zxi'në' yetúë' Matatías,
nu ni guc zxi'në' Semei,
nu ni guc zxi'në' yetúë' José,
nu ni guc zxi'në' Judá.

27 Judá na' guquë' zxi'në' Joana,
nu ni guc zxi'në' Resa,
nu ni guc zxi'në' Zorobabel,
nu ni guc zxi'në' Salatiel,
nu ni guc zxi'në' Neri.

28 Neri na' guquë' zxi'në' yetúë' Melqui,
nu ni guc zxi'në' Adi,
nu ni guc zxi'në' Cosam,
nu ni guc zxi'në' Elmodam,
nu ni guc zxi'në' Er.

29 Er na' guquë' zxi'në' Josué,
nu ni guc zxi'në' Eliezer,
nu ni guc zxi'në' Jorim,
nu ni guc zxi'në' yetúë' Matat.

30 Matat na' guquë' zxi'në' Leví,
nu ni guc zxi'në' Simeón,
nu ni guc zxi'në' Judá,
nu ni guc zxi'në' yetúë' José,
nu ni guc zxi'në' Jonán,
nu ni guc zxi'në' Eliaquim.

31 Eliaquim na' guquë' zxi'në' Melea,
nu ni guc zxi'në' Mainán,
nu ni guc zxi'në' Matata,
nu ni guc zxi'në' Natán.

32 Natán na' guquë' zxi'në' David,
nu ni guc zxi'në' Isaí,
nu ni guc zxi'në' Obed,
nu ni guc zxi'në' Booz,

nu ni guc zxi'në' Salmón,
nu ni guc zxi'në' Naasón.

³³ Naasón na' guquë' zxi'në' Aminadab,
nu ni guc zxi'në' Aram,
nu ni guc zxi'në' Esrom,
nu ni guc zxi'në' Fares,
nu ni guc zxi'në' yetúë' Judá.

³⁴ Judá na' guquë' zxi'në' Jacob,
nu ni guc zxi'në' Isaac,
nu ni guc zxi'në' Abraham,
nu ni guc zxi'në' Taré,
nu ni guc zxi'në' Nacor.

³⁵ Nacor na' guquë' zxi'në' Serug,
nu ni guc zxi'në' Ragau,
nu ni guc zxi'në' Peleg,
nu ni guc zxi'në' Heber,
nu ni guc zxi'në' Sala.

³⁶ Sala na' guquë' zxi'në' Cainán,
nu ni guc zxi'në' Arfaxad,
nu ni guc zxi'në' Sem,
nu ni guc zxi'në' Noé,
nu ni guc zxi'në' Lamec.

³⁷ Lamec na' guquë' zxi'në' Matusalén,
nu ni guc zxi'në' Enoc,
nu ni guc zxi'në' Jared,
nu ni guc zxi'në' Mahalaleel,
nu ni guc zxi'në' yetúë' Cainán.

³⁸ Cainán na' guquë' zxi'në' Enós,
nu ni guc zxi'në' Set,
nu ni guc zxi'në' Adán,
nu ni guc ca zxi'nczë' Dios.

4

Rzi' bē' Jesús Satanás tu' xōhui'

¹ Buzé'ë Jesús ra' yegu Jordán, gdu zóalenē' Lē' Dios Bō' La'y, ati' Dios Bō' La'y na' bchē'ë Jesús lu latj ca'z.

² Gzoë' ni' Jesús gdu ca choa' dza, ati' gzxi' bē' Lē' tu' xōhui' quië gun ga gchíxinē' Jesús. Cutu bi gdahuë' Jesús yugu' dza na', ati' gdödr ni' rdunē'.

³ Ni'r gudx Jesús tu' xōhui' na', rna:

—Chqui' nacczu' Li' Zxi'nē' Dios, gnatsca' luhuöác yöt xtil guiöj ni.

⁴ Bubi'ë didza' Jesús, rē' lei:

—Nayúj lu guich, rna: “Clëgz yöt xtil nabánigac bunách, san nabánigac ca' yúgu'të xtidzē'ë Dios.”

⁵ Ni'r bchē' Jesús tu' xōhui' na' ga nac tu lu gui'a sib ati' tu chi'idau'z buluí'i Lē' yúgu'të xlatjgac nup ta'ná bē' yödzyú.

⁶ Rē Jesús tu' xōhui' na', rna:

—Gunna' quiu' yúgu'të xlatjgac nup ta'ná bē' ni len yöl-la' tsahui' quegac, le nadöd lu na'a yúgu'të lē ni, ati' nu rē'nzda' ru'a qui.

⁷ Chqui' Li' uzechu zxibu' lahua' gunu' neda' zxön, yúgu'të lē ni gaqui quiu'.

⁸ Bubi'ë didza' Jesús, rē' lei:

—Bcuit ga zoa', Satanás, le nayúj lu guich la'y le rē netu', rna: “Xanu' Dios tsej ladxu'u-nē', len tuzē' Lē' gunu' xchinē'.”

⁹ Ni'r bchē' Jesús Jerusalén tu' xōhui' na', ati' budxía Lē' cju'u gdau', len rē Lē':

—Chqui' nacu' Zxi'nē' Dios, busládzu'tsca' cuinu' ni

¹⁰ le nayúj lu guich la'y, rna:

Dios gsölë'ë gbaz la'y queë', láclenë' Li'.

¹¹ Lu na'quë' luchisë' Li'

Cui tsajchegu'u guiöj, cugunu' zi' ni'u.

¹² Bubi'ë didza' Jesús, rë' lei:

—Nayúj lu guich la'y, rë netu': “Cutu si' bë'u Xanu' Dios.”

¹³ Cati' cutu budzöli yetú le si' bë' Jesús tu' xöhui' na', buzá' ga zoë' tu chi'idau'.

Rzu lahuë' Jesús runë' xchinë' luyú Galilea

¹⁴ Böjë' Jesús luyú Galilea, dë lu në'ë yöl-la' huac queë' Dios Bö' La'y. Gzë didza' ca nac queë', ati' gulayöni bunách nacuá' yúgu'të yödز gdu zbi'il.

¹⁵ Busëdnë' bunách Jesús gap nac lu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío, ati' glun Lë' zxön yúgu'të bunách ni'.

Le benë' Jesús yödز Nazaret, ga nac ladzë'

¹⁶ Ni'r budxinë' Jesús yödز Nazaret ga ni' gzxönë'. Cati' bdxin dza la'y quequë' bönni' judío, ca runczë' Jesús, gyazië' lu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío, ati' gzuinë' quië ulabë' tu le nayúj lu guich la'y.

¹⁷ Guludödë' lu në'ë Jesús guich ga na' nayúj didza' bë'ë Isaías, bönni' bë'ë didza' uláz queë' Dios. Cati' bsaljë' guich na', bdzölnë' ga nayúj lu guich le rna:

¹⁸ Zóalenë' neda' Bö' La'y queë' Xanru'

Le nubijë' neda' quizi queë'

Quië quíxjöi'da' bunách yechi' didza' dxi'a.

Bsölë'ë neda' una' nup rac zi' ládxi'dau'gac,

Len usyönda' nup nadzungac, ca gac lulá,

Len una' bunách nachúl laugac,

Len uslá' bunách zoa nu runi leygac zi',

19 Len guna' lban qui dza ruzá' ladxë'ë quegac bunách Xanru' Dios.

20 Ni'r butubë' guich na' Jesús len bugu'ë lei lu në'ë bönni' run chi'ë yugu' guich la'y, ati' grö'ë. Ni'r gulaná' Jesús yúgu'të nup nudubgac lu yu'u na'.

21 Gzu lahuë' Jesús rë' lequë':

—Na'a dza ni zoali' lbi'ili', rudxíncz le nayúj lu guich ni.

22 Gulanë' dxi'a queë' yúgu'të', len gulubannë' ca nac didza' dxi'a ru'ë, ati' ta'në':

—¿Naru' clëg bönni' ni zxi'në' José?

23 Rë' lequë' Jesús, rnë':

—Nazx huëli' neda' lë ni ta'ná bunách, le rna: “Li', bönni' ruún bunách, bun cuinu'.” Lëzca' cni huëli' neda': “Yugu' le byöñitu' benu' Capernaum, ben ca' ga ni nac ladzu'.”

24 Gnë' ca' Jesús:

—Le nactë rëpa' lbi'ili', chqui' zoë' bönni' ru'ë didza' uláz queë' Dios, cutu tun lë' ba la'n bunách uládz queë'.

25 Le nactë rëpa' lbi'ili', gulacua'nu zian ngul uzëb luyú Israel yugu' dza ni' zoë' Elías, bönni' bë'ë didza' uláz queë' Dios, cati' ni' cutu gul guiöj gdu ca tsonn iz yu xop beo' ati' guc gbin luyú na',

26 san Dios cutu bsölë'ë Elías na' ga nacua'nu ngul uzëb nacua'nu luyú Israel, san bsölë'ë lë' ga na' zoanu ngul uzëb lu yödz Sarepta, le nabáb yödz Sidón.

27 Lëzca' cni, gulacua' luyú Israel zian nup te'i huë' nudzu' ruzöd dza ni' zoë' Eliseo, bönni' bë'ë didza' uláz queë' Dios, san cutu böaquë' nitüë' bönni' nutsë'ë ladj bunách Israel na', san böaquë' tuzë' Naamán, bönni' nababë' luyú Siria.

28 Cati' gulayönnë' didza' ni, gulaleynë' yúgu'të bönni' nacu'ë lu yu'u ga na' tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios.

29 Ni'r gulayasë' len gulubijë' Jesús ni'l ra' yödz. Gulachë'ë Lë' ga nac lë'i gui'a guiöj ga na' dë ladzquë' quië lusládzu'ë Lë' ga nac lë'i gui'a guiöj na'.

30 Ni'r gdödë' Jesús gatsj lahui'l ga na' nacu'ë, zhuöjtë'.

Tu bönni' yu'u lë' bö' xöhui'

31 Ni'r gyijë' Jesús yödz Capernaum luyú Galilea, ati' ni' busëdnë' bunách yugu' dza la'y quequë' bönni' judío.

32 Gulubannë' ca nac le rusëdnë' lequë' Jesús, le bë'ë didza' ca tu bönni' dë lu në'ë.

33 Zoatë' ca' ni' lu yu'u ga na' tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' yu'u lë' bö' xöhui', ati' bë'ë zidzj didza',

34 rnë':

—Bsan netu'. ¿Bizxa rál-la'tu' quiu', Jesús, bönni' Nazaret? ¿Naru' za'u usnitiu' netu'? Núnbë'a Li' nu nacu'. Bönni' La'y queë' Dios nacu'.

35 Buzeynë' ba nadx bö' xöhui' na' Jesús, rë' lei:

—Bseyj ru'u len burúj lu bönni' ni.

Ni'r gru'n lyu bönni' na' bö' xöhui' na' laugac bunách nacúa' ni' len burujtë lu bönni' na', san cutur bi ben queë'.

36 Gulubannë' yúgu'të' len glu'ë didza' tuë' len yetúë', ta'në':

—¿Bizxa didza' ni ru'ë? Len yöl-la' uná bë' len yöl-la' huac zxön rna bé'inë' yugu' bö' xöhui', ati' tu'rujtë bö' xöhui' na'.

37 Gzë didza' ca nac queë' Jesús, ati' gulayöni bunách yúgu'të yödz gdu zbi'il.

Ruúnë' Jesús xna'nu ngul queë' Pedro

38 Ni'r gyasë' Jesús len burujë' lu yu'u ga na' tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios, ati' gyazië' lidxë' Simón. Ni' zoanu xna'nu ngul queë' Simón na', yu'unu tu xla, ati' gláta'yuë' lahuë' Jesús unë'-nu.

39 Gbiguë'ë Jesús ga na' dënu, ati' bulidzë' huë' xla na' yu'unu. La' brujtë tu xla na' yu'unu, ati' la' gýástënu len bë'nu le glahuë'.

Ruúnë' Jesús zian nup te'i

40 Cati' chrbia gbidz, guladxín ni' yúgu'të nup nacua'len lequë' nup na' te'i qui queëgac guidzhuë', ati' yjua'quë' leygac ga na' zoë' Jesús. Lë' bxoá në'ë nup na' te'i, bunë' leygac.

41 Gulurúj ca' zian bö' xöhui' yu'ugac bunách te'i na'. Ta'bödxya'a bö' xöhui', ta'ná:

—Li' nacu' zxi'në' Dios.

Ni'r buzeynë' ba nadx yugu' bö' xöhui' na' Jesús, len cutu bë'ë latj la'ná, le nózigac naquë' Cristo.

Runë' Jesús lban luyú Galilea

42 Cati' za' reni' yetú dza, brujë' Jesús Capernaum na', ati' gyijë' tu latj ca'z. Ni' guluguílj Jesús bunách zian. Cati' guladxinë' ga na' zoë', glë'nnë' lutseyne' Lë', cui uzë'ë ga na' nacu'ë.

43 Ni'r gudxë' lequë' Jesús, rnë':

—Run bayúdx tsija' gap nacuá' yezica' yödz, tsjena' ca' ni' lban qui didza' dxi'a ca rna bë'ë Dios. Qui lë ni na' bsölë'ë neda' ni.

44 Cni guc, benë' lban yugu' yödz luyú Galilea len gap nac lu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío.

5

Ta'dzunba' bøl zian

¹ Cati' ni' zoë' Jesús ra' nis zxön nazí' lei Gene-saret, guluquí gulutsútsj Lë' bunách zian quië la'yöni xtidzë'ë Dios.

² Ni'r blé'inë' chop bárcodau' Jesús, zxoagac lu nis zxön ga na' nac ra' yu bidx, ati' narujquë' lé'igac bárcodau' na' bönni' uzön bøl len ta'guibë' yöxj bøl quequë'.

³ Grenë' Jesús tu lë'i bárcodau' na', le naqui queë' Simón Pedro, ati' gnabnë' lë' udxiguë'ë lei yeláti'dau' zi'tu' ga nac ra' yu bidx na'. Ni'r grö'ë Jesús lë'i bárcodau' na', len rö'zë' ca' ni' rusëdnë' bunách zian nacuá' ni' lu yu bidx na'.

⁴ Cati' budx bë'ë didza' Jesús, ni'r gudxë' Simón, rnë':

—Bsa' bárcodau' ni lu nis zxön ga na' rö' zil, ati' ni' gul-zál yöxj bøl queëli' quië sönli'-ba' bøl.

⁵ Bubi'ë didza' Simón, rë' Jesús:

—Bönni' Usëdi, gdu yël chbentu' dxin len nituba' bøl cutu rzönitu'-ba', san didza' quiu' gzálgara' lei.

⁶ Cati' chgulazalë' yöxj na', gulazönë' ziántërba' bøl ati' ráquitiqui' gröza' yöxj bøl na'.

⁷ Ni'r gululá' gulului'znë', gululidzë' lza'quë' nacu'ë yetú lë'i bárcodau' na' djaquë' láclenë' lequë'. Cati' guladxinë' ni' guludzë'ë'-ba' bøl groptë bárcodau' na' ati' chraqui luhuötj lu nis bárcodau' na'.

⁸ Cati' blé'inë' lë ni Simón Pedro, ni'r buzechu zxibë' lahuë' Jesús, rnë':

—Bcuit ga zoa', Xan, le naca' bönni' dul-la'.

⁹ Cni gnë' le radxi rdzöbnë' Pedro ni'a quecba' bö'l zian na' gulazönquë'-ba', len lëzca' cni guc quegac nup nacua'len lë'.

¹⁰ Gladxi guladzöbnë' ca' Jacobo len Juan, yugu' zxi'në' Zebedeo, nup ni nacgac lzë'ë Simón Pedro na'. Ni'r rë' Simón na' Jesús, rnë':

—Cutu gádxinu'. Na'a su lau' gchë'u quia' bunách ca runu' rzönu'-ba' bö'l.

¹¹ Cati' chguluschinë' yugu' bárcodau' na' ga nac ra' yu bidx, ni'r guluca'në' ni' yúgu'të, ati' zjáclenë' Jesús.

Ruúnë' Jesús bönni' ré'inë' huë' nudzu' ruzöd

¹² Cati' zoë' Jesús tu lu yödzni', bdxinë' ga na' zoë' bönni' ré'itsquinë' huë' nudzu' ruzöd. Cati' blé'inë' Jesús, butság lahuë' lyu, len gúta'yuë' lahuë', rnë':

—Xan, chqui' rë'nnu', huac unu' neda'.

¹³ Ni'r bulí në'ë Jesús len gdanë' lë'. Rë' lë':

—Rë'nda'. Gacu' dxi'a.

La' gbidxtë huë' nudzu' queë' bönni' na'.

¹⁴ Ni'r gna bé'inë' lë' Jesús nutu nu guië' ca'. Gudxë' lë':

—Gyeaj, yajluí' cuinu' lahuë' bxuz, ati' yajnödzej quië le un dxi'a li' qui gdau' ca gna bë'ë Moisés, lë na' ulu'i lequë' chböacu'.

¹⁵ Gzëtër ca' didza' qui yöl-la' huac queë' Jesús, ati' guludúb ga na' zoë' bunách zian quië la'yöni xtidzë'ë len quië unë' lequë', ugúë' guidzhuë' quequë'.

¹⁶ Ni'r buzë'ë ni' Jesús, gyijë' tu latj ca'z, ati' ni' bulidzë' Dios.

Ruúnë' Jesús bönni' huë' nacu'në' bin

17 Yetú dza, cati' ni' rusëdnë' bunách Jesús, rö'quë' ca' ni' yugu' bönni' gdau' fariseo len bönni' gdau' tu'sëdi taquë' zxba queë' Moisés, narujquë' yúgu'të yödz luyú Galilea len luyú Judea len lu yödz Jerusalén. Nac bë' dë lu në'ë Jesús yöl-la' huac queë' Xanru' Dios le ruúnë' bunách te'i nacuá' ni'.

18 Ni'r guladxinë' ni' bönni' nua'quë' le deynë' bönni' huë' nacu'në' bin, ati' gulaguiljë' nax lunë' la'gu'ë lë' lu yu'u quië la'guixjë' lë' lahuë' Jesús.

19 Cati' cutu guladzölnë' nax lunë', le nacuá' ni' bunách zian, gulabenë' cju'u yu'u na' len gulasaljë' cju'u na'. Ni'r guluzötjë' ni' le deynë' bönni' huë' na', ati' gulaguixjë' lë' gatsj lahui'l bunách ni' lahuë' Jesús.

20 Cati' gúquibe'inë' Jesús ca na' ta'yejlë'ë Lë', gudxë' bönni' huë' na':

—Bönni', yugu' dul-la' nabagu'u chbunít lahua'.

21 Ni'r gulazú lauquë' ta'zá' ládxi'quë' bönni' gdau' tu'sëdi na' len yugu' bönni' gdau' fariseo, ta'në':

—¿Nuzxa caz bönni' ni rnë' le rucá'n Dios ca'z? ¿Nuzxa caz gac unít lau dul-la'? Tuzë' Dios runít lahuë' dul-la'.

22 Ráquibe'inë' Jesús le ta'zá' ládxi'quë' ati' rë' lequë':

—¿Bizx quië rza' ládxi'li' cni?

23 Cutu nac baníg nu guiëz bönni' ni: “Yugu' dul-la' nabagu'u chbunít lahua'”, san nac baníg nu gun ga tsasë' len së'i ni'ë.

24 Guna' ga gnözili' dë lu na'a luyú ni neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, yöl-la' uná bë' unít lahua' dul-la'.

Ni'r gudxë' bönni' na' nacu'në' bin, rnë':

—Li' rëpa', gyas. Bua' le deynu' len böaj lidxu'.

²⁵ La' gyastë' bönni' huë' na' lauquë' ati' bu'ë lë na' gúti'në', zhuöjë' lidxë', rgu'ë Dios yöl-la' ba.

²⁶ Gulaníttsquinë' yúgu'të', ati' gulagu'ë Dios yöl-la' ba, len tádxiznë' ca', ta'në':

—Na'a blé'iru' le run ga rubániru'.

Jesús rulidzë' Leví

²⁷ Gdöd glac lë ni brujë' ni' Jesús ati' blé'inë' tu bönni' uquízj lazgac bunách lë' Leví, rö'ë ga na' ruquízjë', ati' Jesús rë' lë':

—Gda' neda'.

²⁸ La' gyastë' Leví, ati' buca'në' yúgu'të, zéajlenë' Jesús.

²⁹ Gdöd ni', benë' Leví na' tu güi'i huagu queë' Jesús ga nac lu yu'u lidxë', ati' gulacu'ë ni' zian bönni' uquízj len yela'quë' bönni' ta'bö'lenë' lequë' tahuë'.

³⁰ Ni'r gulanë' quequë' bönni' uséd queë' Jesús bönni' gdau' tu'sëdi len yugu' bönni' gdau' fariseo, ta'në':

—¿Bizx quië ri'j rágulenli' yugu' bönni' uquízj len yela'quë' bönni' dul-la'?

³¹ Bubi'ë didza' Jesús, rë' lequë':

—Cutu naquincnë' nu un bunách bönni' nacu'ë dxi'a, san bönni' té'inë' naquincnë' nu un bunách.

³² Za'a, clëg ulídzgaca'-në' bönni' tsahui', san za'a ulídzgaca'-në' bönni' dul-la' quië lubí'i ládxi'quë'.

Ta'nabnë' Jesús ca nac qui yöl-la' run gubás

³³ Ni'r gulanabnë' Jesús bönni' gdau' na', ta'në':

—¿Bizx quië tunë' gubás zian lzu bönni' da'quë' Juan, len tu'lidzë' Dios, ati' tunë' ca' cni bönni'

da'quë' yugu' bönni' gdau' fariseo, san bönni' da'quë' Li' ti'j tahuë'?

³⁴ Jesús rë' lequë':

—¿Naru' huactsa gunli' ga lunë' gubás bönni' nacu'ë lni qui yöl-la' rutság na' tsal ni' zóalenë' lequë' bönni' rutság në'ë?

³⁵ Huadxín dza cati' gduë' ga nacu'ë bönni' rutság në'ë. Dza ni'r lunë' gubás.

³⁶ Ni'r benë' lsaqui' ca nac lë ni Jesús, rë' lequë':

—Nutu nu bönni' gchuguë' lari' cub chnadía len cuijë' tstaca' le udë'ë lë'i lari' tëb. Chqui' gunë' cni, clëgz gac ditj lari' cub na', san lári'dau' na' gruj lë'i lari' cub na' cutu tsajlöz lari' tëb na'.

³⁷ Lëzca' cni, nutu nu bönni' rguë'ë xisi uva cub lu rö'ö gul náquini guid. Chqui' nu gun cni, ulá'a rö'ö gul na' náquini guid xisi uva cub na', ati' glalj xisi uva na', ati' gac ditj rö'ö gul na'.

³⁸ Qui lë ni na' ral-la' ca'aru' xisi uva cub lu rö'ö náquini guid cub, ati' groptë lac chi'.

³⁹ Chqui' zoa nu ri'j xisi uva gul, cutu guë'nitë gui'j xisi uva cub, le rna: “Nacr szxi' xisi uva gul na'.”

6

*Ta'leycjë' deu zxoa' xtil dza la'y bönni' usëd queë'
Jesús*

¹ Cati' nac tu dza la'y quequë' bönni' judío, rdödë' Jesús gap dë yöl zxoa' xtil, ati' ta'leycjë' deu ga dxia zxoa' xtil bönni' usëd queë'. Ta'zxúbi'ni na'quë' lei len tahuë'.

² Ni'r gulanabnë' lequë' bönni' gdau' fariseo, ta'në':

—¿Bizx quië runli' le cural-la' gunru' dza la'y?

³ Bubi'ë didza' Jesús, rë' lequë':

—¿Naru' cu nulábnili' ca benë' David cati' gdunë',
ati' guladún ca' nup nacua'len lë'?

⁴ Gyazië' lu yu'u queë' Dios len gzxi'ë yöt xtil
tu'cu'ë lahuë' Dios, lë na' cutu ral-la' gáguru', san
tuz bxuz dë latj lahuë', ati' gdahuë' lei David len
bë'ë ca' quegac nup nacua'len lë'.

⁵ Ni'r gudxë' lequë' Jesús, rnë':

—Naca' xani dza la'y neda', Bönni' Nuhuöaquë'
Gdu Bunách.

Tu bönni' narequi' në'ë

⁶ Cati' nac yetú dza la'y quequë' bönni' judío,
gyazië' Jesús lu yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios
len busëdnë' nup nacua' ni'. Zoë' ca' ni' bönni'
narequi' në'ë yubél.

⁷ Tu'yüë' Jesús bönni' gdau' tu'sëdi len yugu'
bönni' gdau' fariseo quië la'lé'inë' chqui' unë' lë'
cati' nac dza la'y quequë' quië ludzölnë' nax
luquië' Lë'.

⁸ Ráquibe'inë' Jesús le ta'zá' ládxi'quë', ati' gudxë'
bönni' na' narequi' në'ë, rnë':

—Gyas. Gzui gatsj lahui'l ni.

La' gyastë' bönni' na', gzuinë'.

⁹ Ni'r gudxë' yugu' bönni' gdau' na' Jesús, rnë':

—Unábitsqui'da' lbi'ili' tu didza'. ¿Naru' dë latj
cati' nac dza la'y gunru' le nac dxi'a o gunru' le
cunác? ¿Naru' dë latj uguél-la'ru' yöl-la' na'bán
quegac bunách, o uguaru' lei?

¹⁰ Ni'r buyüë' Jesús yúgu'të bönni' na' nacu'ë gdu
cuitië', ati' gudxë' bönni' huë' na':

—Bli na'u.

Bulí në'ë bönni' na', ati' la' böactë në'ë na'.

11 Ni'r gulaleynë' bönni' gdau' na', ati' glun xtidza'quë' la' légaczë' nax bi lunë' queë' Jesús.

Rböë' Jesús chinnuë' bönni' lacquë' gbaz queë'

12 Dza ni' gyijë' Jesús ga nac tu lu gui'adau'. Ni' bulidzë' Dios, ati' gdu yël bé'lenë' Dios didza'.

13 Cati' za' rení', bulidzë' bönni' da'quë' Lë', ati' gröë' chinnuë' quië lacquë' gbaz queë'.

14 Bulidzë'
Simón, (lë' ca' Pedro),
Andrés, (böchë'ë Pedro),
Jacobo,

Juan,

Felipe,

Bartolomé,

15 Mateo,

Tomás,

Jacobo, (zxi'në' Alfeo),

Simón, (bönni' rui' ladxë'ë yödz queë'),

16 Judas, (böchë'ë Jacobo),

Judas Iscariote, (bönni' udödë' Jesús lu na'quë' bönni' ludöddë' Lë').

Ruúnë' Jesús bunách zian

17 Bötjlenë' bönni' gbaz queë' na' Jesús lu gui'adau' na', ati' guladxinë' tu ga nac lachi', ga ni' nacu'ë zianr ca' bönni' usëd queë', nacula'len lequë' bunách zian narujgac yúgu'të yödz luyú Judea len yödz Jerusalén, len yugu' yödzdau' dëgac ra' nis zxön ga na' nacuá' yödz Tiro len Sidón. Guladxín ni' bunách ni quië luzë nagquë' xtidzë'ë Jesús, len luhuöaquë' lu guidzhuë' qui queëquë'.

18 Guluhuöaquë' ca' bönni' ni' ta'zaca' ta'gui'ë lu na'gac bö' xöhui'.

19 Yúgu'të bunách zian na' tui' ládxi'gac la'gán Jesús le ruúnë' yúgu'të' len yöl-la' huac queë'.

Nup nacgac bica' ba len nup nacgac bica' bayechi'

20 Ni'r buyüë' Jesús bönni' usëd queë' nacu'ë ni', len gudxë' lequë':

—Bica' ba lbi'ili', nacli' yechi' ladxi', le gata' queëli' latj ga rna bë'ë Dios.

21 'Bica' ba lbi'ili' rdunli' na'a, le huöjljli'.

'Bica' ba lbi'ili' rbödxli' na'a, le uzxidxli'.

22 'Bica' ba lbi'ili', le za' dza cati' cula'le'i lbi'ili' dxi'a bunách len lubj lbi'ili' ga nacua' len la'në zi' queëli', len lucán ca'z le nazí' lali' ca tu le nac xöhui' le da'li' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách.

23 Gul-zí' xbey dza na' len gul-dziji, le nac zxön le gaqui queëli' yehua' yubá. Lëzca' cni glunë' xuz xtau'gac bunách ni quequë' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios.

24 'Bica' bayechi' lbi'ili', dë yöl-la' tsahui' queëli', le chdë le ruzi'li' xbey.

25 'Bica' bayechi' lbi'ili' nuhuölj nadzë'ili' na'a, le huadunli'.

'Bica' bayechi' lbi'ili' ruzxidxli' na'a, le huí'nili' len cödx yéchi'li'.

26 'Bica' bayechi' lbi'ili' ta'në dxi'a queëli' yúgu'të bunách. Lëzca' cni glunë' xuz xtau'li', gulané' dxi'a quequë' bönni' gulazí' yë'ë, gulané' nacque' bönni' tu'ë didza' uláz queë' Dios.

Ral-la' gdxí'iru' nup cuta'le'i rë'u dxi'a

27 Gnë' ca' Jesús:

—Lbi'ili' zoali' ni ryõnili' neda', rëpa' lbi'ili': Gul-dxí'i nup cuta'le'i lbi'ili' dxi'a. Gul-gún le nac dxi'a quegac nup tu'dí'i lbi'ili'.

²⁸ Gul-náb lahuë' Dios gac dxi'a quegac nup tua' dö' queëli' len gul-lidzë' Dios gnábili'-në' gáclenë' nup ta'në zi' queëli'.

²⁹ Chqui' nu capa' tsla'a xagu', bzë yetslá'a ca' xagu'. Chqui' nu cua lari' naxóa cudzu'u, bë' latj cua ca' zxau'.

³⁰ Núti'téz nu bi gnab le dë quiu', bnödzej qui, ati' nu cua le naqui quiu', cutu unabu' lei.

³¹ Ca ré'nili' lun queëli' bunách, lëzca' cni gul-gún quequë'.

³² Chqui' nadxi'izli' nup nadxi'igac lbi'ili', ¿bizxa yöl-la' ba gdél-li'li'? Lëzca' cni tunë' bönni' dul-la', ta'dxi'inë' nup nadxi'igac lequë'.

³³ Chqui' runli' le nac dxi'a quegacz nup tun dxi'a queëli', ¿bizxa yöl-la' ba gdél-li'li'? Lëzca' cni tunë' bönni' dul-la'.

³⁴ Chqui' runödzejli' quegac nup runli' löz lubí'i queëli', ¿bizxa yöl-la' ba gdél-li'li'? Lëzca' cni tunë' bönni' dul-la', tu'nödzejë' quegac nup tun dul-la', le tunë' löz lubí'i quequë' lë na' gulunödzejë'.

³⁵ Neda' rëpa' lbi'ili': Gul-dxí'i nup cuta'le'i lbi'ili' dxi'a len gul-gún le nac dxi'a. Gul-nödzej quegac bunách zal-la' cutu runli' löz nu ubí'i queëli'. Chqui' cni gunli', zxön nac le gata' queëli', ati' gacli' zxi'nczë' Dios, Nu nactër blau, le runë' Lë' le nac dxi'a quegac bunách cuta'dzág ládxi'gac len quegac bunách tua'dö'.

³⁶ Gul-huechi' ladxi' bunách ca na' runë' Xuzli' Dios, ruhuechi' ladxë'ë yúgu'të bunách.

Cutu ral-la' gchugu bë'ru' qui lza'ru'

37 Gnë' ca' Jesús:

—Cutu glag yudxli' lza'li', ati' nutu nu glag yudx lbi'ili'. Cutu cuiaj bē'li' qui lza'li', ati' nutu nu cuiaj bē' queëli'. Gul-nít lau lza'li', ati' Dios unít lahuë' ca' lbi'ili'.

38 Gul-nödzj qui lza'li', ati' Dios gunnë' queëli'. Lunödzjë' queëli' le lurixë' len tu gui'n rbixi le nac gdu, le naguír, len naguí gazxj ga rë', len zoatsca gba. Ca nac le rurixli', la' ca'z urixë' ca' queëli' Dios.

39 Benë' lsaqui' Jesús, rë' lequë':

—¿Naru' huactsa bönni' lau chul gchë'ë yetüë' bönni' lau chul? Cutu ca' gac, le la'bixë' gropë' tu yeru.

40 Cutu ca' gacrë' blau bönni' uséd ca nu rusëdi lë', san cati' udx gzëdë' bönni' na', gaquë' ca nac nu na' rusëdi lë'.

41 ¿Bizx quië ruyú' bëbdau' yu'u yöj lahuë' böchi' lza'u, len cutu rlé'inu' le zxön yu'u yöj lau' li'?

42 ¿Naru' huactsa gui'u-në' böchi' lza'u: “Böcha'a, benn latj cuija' bëbdau' yu'u yöj lau'”, len cutu rlé'inu' le zxön yu'u yöj lau' li'? Li', bönni' rulu'z tsahui' cuinu'. Gleaj zi'al le zxön yu'u yöj lau' li', ati' ni'r glé'inu' dxi'a quië cuiju' bëbdau' yu'u yöj lahuë' böchi' lza'u.

Le runru' nac bë' le nacru'

43 Gnë' ca' Jesús:

—Cutu gac cuia le xöhui' yag dxi'a. Lëzca' cni, cutu gac cuia le nac dxi'a yag xöhui'.

44 Cni nac, le rbia yag nac bë' ca nac yag na'. Cutu ruchibru' le rbia yag higo lu yag yötsi', len clëg lu bsequi' yötsi' cutu ruchibru' le rbia lba uva.

⁴⁵ Didza' dxi'a ru'ë bönni' dxi'a le yu'u icj ládxi'dau'huë' le nac dxi'a, ati' didza' xöhui' ru'ë bönni' xöhui' le yu'u icj ládxi'dau'huë' le xöhui'. Rnë rú'aru' ca nac le yu'u icj ládxi'dau'ru'.

Chop ca gac udxiaru' xlibi yu'u

⁴⁶ Gnë' ca' Jesús:

—¿Bizx quië rulidzli' neda', rnali': “Xantu', Xantu'”, san cutu runli' ca rna bé'ida' lbi'ili'?

⁴⁷ Ului'ida' lbi'ili' ca nac nu na' za' quia' len ryöni xtidza'a len run ca rna bé'ida' lei.

⁴⁸ Nu ni nac ca bönni', cati' benë' lidxë', ga rë' bchö'në' len bdxie' xlibi yu'u ga nac lu guiöj. Cati' bötj gba'u, bchö'n cuit yu'u na', san cutu guc uquíndj lei, le nulíb ga nac lu guiöj.

⁴⁹ Na'a, nu ryöni xtidza'a len cutu run ca rna bé'ida' lei, nu ni nac ca bönni' benë' lidxë' ga nac lu yu ca'z, cutu nunë' xlibi. Cati' bchö'n cuit yu'u na' gba'u, la' bguindjtë, ati' gbix dëra zö'ö qui.

7

Ruúnë'-bi' Jesús bi'i huen dxin queë' bönni' Roma

¹ Cati' budx bé'lenë' lequë' didza' ni, gyazië' Jesús Capernaum.

² Lu yödzt ni' zoë' bönni' Roma, nacu'ë lu në'ë bönni' rjaquë' gdil-l len zoabi' bi'i huen dxin queë' nadxí'itsquinë'-bi', ati' bi'i ni ré'ibi' len chraqui gatbi'.

³ Cati' byönnë' bönni' ni didza' tu'ë bönni' ca nac queë' Jesús, la' bsöla'të' ga na' zoë' Jesús la'quë' bönni' gul tu'zëjni'në' bönni' judío, tsjöta'yuquë' lahuë' Jesús guidë' duhuenë'-bi' bi'i huen dxin queë' na' ré'ibi'.

⁴ Guladxinè' ga zoë' Jesús bönni' gul tu'zejni'i na', ati' gláta'yuè' lahuè' gdu ládxi'què', ta'né':

—Naquè' Isaca' bönni' na' gunu' queë' lè ni,

⁵ le runè' ba la'n bunách uládz queëru' len benè' queëru' yu'u ga rudubru' rusèdru' queë' Dios.

⁶ Ni'r gyéajlenè' lequè' Jesús. Cati' chzoa la'dxinè' lidxè' bönni' na', lè' bsölè'è ga zè'è Jesús la'què' böchi' lzè'è, tè' Lè':

—Xan, rnè' bönni' na': “Cutu ugui'inu', le cutu naca' Isaca' tsaziu' lidxa'

⁷ len cutu naca' Isaca' guida' ga zu'. Qui lè ni na' cutu burúguida' guida' ga zu'. Bè'z didza' ati' huöáctëbi' bi'i huen dxin quia'.

⁸ Neda' ca', zoa nu rna be'li neda', ati' nacu'è ca' bönni' rjaquè' gdil-l rna bé'ida' lequè'. Rëpa'-nè' tuè': Gyeaj ni', ati' rijè'. Rëpa'-nè' yetúè': Gda ni, ati' ridè'. Rëpa'-nè' ca' huen dxin quia': Ben dxin ni, ati' runè' dxin na'.”

⁹ Cati' byönnè' didza' ni Jesús, bubannè' queë' bönni' na', ati' bueycjè', len gudxè' bunách na' za'c cúdzu'lè', rnè':

—Le nactè rëpa' lbi'ili', nutu nu bönni' Israel cutu rajxáqui'da'-nè' rejlè'è neda' ca rejlè'è neda' bönni' ni.

¹⁰ Cati' guludxinè' bönni' na' bsölè'è lequè' bönni' nacu'è lu nè'è bönni' rjaquè' gdil-l, gulayaziè' ga nac lu yu'u lidxè' len gulalé'inè' chböacbi' bi'i huen dxin na'.

Ruspanè'-bi' Jesús bi'i bönni' queënu ngul uzëb

¹¹ Gdöd guc lè ni, zijè' Jesús yödz Naín, dzagquè' Lè' bönni' uséd queë' lenca' bunách zian.

¹² Cati' bdxinè' gal-la' ra' yödz na', ni blé'inè' bönni' nua'què'-bi' tubi' bi'i bönni' nat

zajcáchi'quë'-bi'. Bi'i nat na' nacbi' la'z dui bi'i queënu ngul uzëbdau'. Zjaclen-nu ngul uzëb na' zian bunách uládz queënu.

13 Cati' blé'inë'-nu Xanru', buechi' ladxë'ë-nu, ati' gudxë'-nu:

—Cutur cödxu'.

14 Ni'r gbiguë'ë Jesús, gdanë' da'a yag ga na' dëbi' bi'i nat na'. Gulabözë' bönni' na' nua'quë'-bi', ati' Jesús gnë':

—Bi'i, li' rëpa', gyas.

15 Ni'r bubanbi'. Grö'bi' bi'i na' zi'al natbi', ati' gzu laubi' rui'bi' didza'. Budödë'-bi' Jesús lu na'nu xna'bi'.

16 Cati' gulale'i lë ni bunách ni', gládxinë' yúgu'të', ati' gulagu'ë Dios yöl-la' ba, ta'në':

—Blë'ë queëru' bönni' blau, ru'ë didza' uláz queë' Dios. Dioscz ráclenë' bunách queë'.

17 Gzë didza' ca nac yöl-la' huac queë' Jesús, ati' gulayöni bunách yúgu'të yödز luyú Judea len yúgu'të yödز gdu zbi'il.

Le rnabë' Juan, bönni' buquilé' bunách nis

18 Gulagu'xjöi'në' Juan bönni' da'quë' lë' yúgu'të lë ni runë' Jesús. Bulidzë' Juan chopë' bönni' na' da'quë' lë'

19 ati' bsölë'ë lequë' ga na' zoë' Jesús quië la'nabnë' Lë', la'në': “¿I nacu' Li' Cristo, bönni' ral-la' guidë', o naru' ral-la' cöztu'-në' bönni' yubl?”

20 Cati' guládxinë' ga na' zoë' Jesús bönni' na' nasölë'ë Juan, të' Jesús:

—Nasölë'ë netu' Juan, bönni' buquilé' bunách nis, quië gnábitu' Li', gnatu': “¿I nacu' Li' Cristo, bönni' na' ral-la' guidë', o naru' ral-la' cöztu'-në' bönni' yubl?”

21 La' na'z ruúnè' Jesús zian nup te'i, yugu' bönni' huè' len bönni' yu'ugac lequè' bö' xöhui', ati' zian bönni' lau chul busaljè' yöj lauquè'.

22 Bubi'è didza' Jesús, rè' chopè' bönni' na' nasölè'è Juan, rnè':

—Gul-tséaj, gul-tsajtixjöi'-nè' Juan ca nac le blé'ili' len le byönili'. Tu'lé'inè' bönni' bchul lauquè'. Tu'z'é'è bönni' glatsjè'. Nuhuöacquè' bönni' güi'cnè' huè' nudzu' ruzöd. Tu'yönnè' bönni' gulacödzuè'. Nubanquè' bönni' glatiè'. Ta'yönnè' didza' dxi'a bönni' yechi'.

23 Bica' ba nu cugác chop ladxi' za'len neda' zal-la' cutu runa' ca raqui nu na' ral-la' guna'.

24 Cati' guluzé'è ni' bönni' na' bsölè'è Juan, gzu lahuè' Jesús rè' bunách ni' ca nac queè' Juan, rnè':

—¿Bizxa brujli' yajyuli' lu latj ca'z? ¿Naru' brujli' yajyuli' gui rutá lei bö' reycj?

25 ¿Bizxa caz brujli' yajyuli'? ¿Naru' brujli' yajyuli'-nè' bönni' nacué' lari' záca'tsqui? Nözcizli' nacué' lidxquè' bönni' ta'ná bē'è nup nácugac lari' záca'tsqui len tu'zí' xbey yöl-la' tsahui'.

26 ¿Bizxa caz brujli' yajyuli'? ¿Naru' brujli' yajyuli'-nè' bönni' ru'è didza' uláz queè' Dios? Ja, rēpa' lbi'ili', ati' náctērè' blau ca nu rui' didza' uláz queè' Dios.

27 Naquè' Juan bönni' na' nayúj lu guich la'y ca nac queè', rna:

Byutsca', rsöla'a-nè' gbaz quia', nörè' ca Li'.

Bönni' ni upé'è nöz ga tödu'.

28 Neda' rēpa' lbi'ili': Gap nacué' bunách, chqui' zoè' bönni' ru'è didza' uláz queè' Dios, cutu nacrè' blau ca Juan, bönni' na' buquilè' bunách nis, san nu

nactër cuidi'z ga rna bè'ë Dios nactër blau ca Juan na'.

²⁹ 'Cati' gulayöni didza' ni bè'ë Juan bunách ni' len bönni' tu'quizxjè' lazgac bunách, gláquibe'inè' le nac tsahui' lahuè' Dios, len guladilè' ca' nis lu nè'ë Juan,

³⁰ san yugu' bönni' gdau' fariseo len bönni' gdau' tu'sèdi taquè' zxba queè' Moisés cutu guladilè' nis lu nè'ë Juan, ati' cni guc, guluca'nè' ca'z le gu'nnè' Dios gunè' quequè'.

³¹ Gnè' ca' Xanru':

—¿Nacx usáqui'da' bunách dza ni zoaru' na'a? ¿Nacxcz nacquè'?

³² Nacquè' ca bi'idau' ta'guitjbi'. Ta'bö'bi' lu yè'y len ta'bödxya'abi'. Ta'nabi' tubi' yetubi': “Rucödxtu' queèli' gui san cutu rya'li'. Rul-l yéchi'tu' san cutu rbödxli'.”

³³ Cni nacli' le bidè' Juan, bönni' buquilè' bunách nis, len cutu gdahuè' yöt xtil, len cutu gu'è xisi uva, ati' rnali' queè': “Tu' xöhui' dzag lè'.”

³⁴ Cati' bida' neda', Bönni' Nuhuöaquè' Gdu Bunách, len ri'j rahua', rnali' quia': “Bönni' ni naquè' bönni' huáguxö'ö len bönni' ri'jè'. Naquè' lza'què' bönni' tu'quizxjè' len yezíca'rè' bönni' dul-la'.”

³⁵ Rëpa' lbi'ili': Nac bè' nup napgac yöl-la' rejni'i queè' Dios ni'a qui le tun.

Le benè' Jesús lidxè' bönni' gdau' fariseo

³⁶ Bulidzè' Jesús gágulenè' lè' tsazxön bönni' gdau' fariseo, ati' gyaziè' Jesús lidxè' bönni' na', len grö'ë rahuè'.

³⁷ Zoanu lu yödz na' ngul udá dzag, len cati' gnözinu rö'ë ráhuè' Jesús lidxè' bönni' gdau'

fariseo na', ni'r bdxinnu ni' nua'nu böga'dau' náquini guiöj zaca' le yudz tu le rla' zxix.

38 Cati' bdxinnu zaca' cúdzu'lè' Jesús, grö'nu xni'ë rbödxnu. Ni'r gzu launu rgu'nu nis rbödxnu ni'ë Jesús len ruzxinu ni'ë len guitsa' icjnu. Butság launu ni'ë len glu'nu ni'ë lè na' rla' zxix.

39 Cati' blé'inè' lè ni bönni' gdau' fariseo na' nulidzè' Jesús, gza' ladxè'ë, rnè': "La'naru' naquè' bönni' ni bönni' ru'ë didza' uláz queë' Dios, huáquibe'inè' nuzxa na' len nacx nacnu ngul ni rgannu Lè', le nacnu ngul udá dzag."

40 Ni'r gudxè' bönni' fariseo na' Jesús, rnè':

—Simón, dè tu le ral-la' gyëpa' li'.

Bubi'ë didza' bönni' na', rnè':

—Gna, Bönni' Usèdi.

41 Jesús rë' lè':

—Zoë' bönni' dè dumí queë' ati' nacu'ë chopè' bönni' tal-lè'ë dumí queë'. Tuë' bönni' na' ral-lè'ë queë' lazxjè' qui chop iz, ati' yetué' na' ral-lè'ë queë' lazxjè' qui chop beo'.

42 Le cudë quequè' dumí luguizxjè' lè na' tal-lè'ë queë', qui lè ni na' bunít lahuè' gropè' lè na' tal-lè'ë queë'. Gnatsca' na'a. ¿Núzxalè' bönni' chopè' ni gdxì'irnè' bönni' na' bunít lahuè' lequè'?

43 Bubi'ë didza' Simón na', rnè':

—Ráquida' neda', bönni' na' rál-la'rè' queë' dumí, lè na' bunít lahuè'.

Jesús gudxè' lè':

—Le nacz rnau'.

44 Ni'r bueycjè' Jesús, ati' ni' ruyué'-nu ngul na', rë' Simón:

—¿Naru' rlé'inu' ngul ni? Gyazia' lidxu' ati' cutu bennu' quia' nis quibda' ni'a, san glu'nu ni'a nis rbödxnu ngul ni, len buzzinu ni'a len guitsa' icjnu.

⁴⁵ Cutu butság lau' neda', san cati' bdxintea' lidxu', cutu ruzóa dxinu ngul ni, rutság launu ni'a.

⁴⁶ Cutu glu'u icja' le za, san glu'nu ni'a lë na' rla' zxix ngul ni.

⁴⁷ Qui lë ni na' rëpa' li', dul-la' zian nabága'nu ngul ni, chgyu'u yöl-la' runít lau quegac, ati' nadxí'itsquinu neda'. Nu na' Dios runít lahuë' lei láti'dau'z, láti'dau'z nadxí'i Dios nu na'.

⁴⁸ Ni'r gudxë'-nu ngul na' Jesús, rnë':

—Dul-la' nabagu'u chgyu'u yöl-la' runít lau qui.

⁴⁹ Gulazú lauquë' tē lza'quë' bönni' na' ta'bö'lenë' Jesús tahuë', ta'në':

—¿Nuzxa caz bönni' ni, runít lautsë' ca' dul-la'?

⁵⁰ Ni'r gudxë'-nu ngul na' Jesús, rnë':

—Le réjlë'u neda', chbuláu' li'. Böaj lidxu', zoa dxi ladxu'u.

8

Ngul táclennu Jesús, ta'gu'nu le tahuë'

¹ Gdöd glac lë ni, gdë' Jesús gap nacua' zian yödz zxön len yugu' yödzdau', ati' ni' benë' lban len gdíxjö'ë didza' dxi'a ca rna bë'ë Dios, dzagquë' Lë' idxínnutë' bönni' uséd queë'.

² Dzagcnu ca' Lë' la'cnu ngul bunë' lecnu Jesús, bubijë' bö' xöhui' yu'ugac lecnu, len bugüë' yugu' guidzhuë' quecnu. Nútsa'nu ladjcnu María, lënu ca' Magdalena, ngul na' bubijë' gadx bö' xöhui' yu'ugac lënu.

³ Nútsa'nu ca' ladjcnu Juana, ngul queë' Chuza, bönni' dë lu nē'ë le dë lidxë' Herodes, len nútsa'nu ca' ladjcnu Susana. Ta'gu'nu le tahuë' Jesús len yugu' bönni' usëd queë' ngul ni len zianrnu ca', tu'nödznju le dë quecnu.

Runë' lsaqui' Jesús ca nac queë' bönni' guz

⁴ Gularúj yugu' yödz ni' bunách zian, guladxín ga na' zoë' Jesús. Cati' guludubë' ga na' zoë', Lë' benë' lsaqui', rë' lequë':

⁵ —Brujë' bönni' guz, zjësië' xseydau'. Cati' ni' zjësië', guluhuóxj ga nac la' nöz la'gac xseydau' na', ati' gululíb leygac bunách. Guladxinba' ca' bguindau', glë'jba' xseydau' na' dzö' la' nöz.

⁶ Guluhuóxj yela'gac xseydau' na' lyu ga rö' guiöj. Cati' gulalén xseydau' na', la' gulabidxtë le cunalupa' yu na'.

⁷ Guluhuóxj yela'gac xseydau' na' ga gululén lba yötsi'. Tsazxón gulazxón lba yötsi' na' len xseydau' na', ati' gularöli xseydau' na' gulalén, lba yötsi' na', len glun ditj leygac.

⁸ Guluhuóxj yela'gac xseydau' na' ga nac luyú dxi'a. Cati' chgulazxón, gulunödzej. Tu dxigu' na' bunödzej yetú gayua'tër xseydau' ca'.

Cati' budx gnë' cni Jesús, bë'ë zidzj didza', rnë':
—Nu zoa nag len ryöni ral-la' uzë nag.

Bizx quië runë' lsaqui' Jesús

⁹ Ni'r gulanabnë' Jesús bönni' usëd queë', ta'në':
—¿Bizxa rë'ni gna lë na' benu' lsaqui'?

¹⁰ Jesús gudxë' lequë':

—Dios ruzëjni'në' lbi'ili' le nagachi' ca rna bë'ë Lë', san yezica' bunách ni, ruí'lena' lequë' didza'

le runa' lsaqui' quië cati' luyúë', cutu la'lé'inë', len cati' la'yönnë', cutu la'yéjni'në'.

Rguúxjö'ë Jesús le ruluí' le benë' lsaqui'

¹¹ Gnë' ca' Jesús:

—Cni nac le ruluí' lë na' bena' lsaqui': Xseydau' na' nac xtidzë'ë Dios.

¹² Xseydau' na' guluhuóxj la' nöz tu'luí' ca rac quegac nup ni ta'yöni didza' na' san la' za'të tu' xöhui' len rgua didza' na' bdxin lu icj ládxi'dau'quë' bönni' na', cui la'yejlë'ë len cui lulë'.

¹³ Xseydau' na' guluhuóxj lyu ga rö' guiöj tu'luí' ca rac quegac nup ni ta'yöni didza' na' len tu'dzijnë' ta'zi'ë lei, san nacquë' ca xseydau' na' cutu ben lui. Tu chi'z ta'yejlë'ë, le rdxin le rzi' bë' lequë', ati' la' tu'huöatë ládxi'quë'.

¹⁴ Xseydau' na' guluhuóxj ga gululén lba yötsi' tu'luí' ca rac quegac nup ta'yöni didza' na', len cati' chgulayönnë', tun nigui lequë' yugu' le tui' ládxi'quë' yödzyú ni, len yugu' yöl-la' tsahui' qui, len yugu' le ta'dzág ládxi'quë' tac ni, ati' cutu run dxin didza' na' lu icj ládxi'dau'quë'.

¹⁵ Xseydau' na' guluhuóxj ga nac luyú dxi'a tu'luí' ca rac quegac nup ni, gdu ládxi'quë' ta'yönnë' didza' na' len ta'gu'ë tsutsu lei lu icj ládxi'dau'quë', ati' lu yöl-la' rböz zxön ladxi' tunë' ca rna didza' na'.

Runë' lsaqui' Jesús qui le rgu'u yení' lidxru'

¹⁶ Gnë' ca' Jesús:

—Cutu ca' ruquel-lë'ë gui' bönni' ati' la' rudúsi'të' lei gui'n, len cutu rgu'ë lei zxani le ráti'në', san ruzóë' lei xlatj ga nac lna' lu yu'u, ati' luzi' xbey gui' na' nup la'yáz ni'.

17 Gla' lahui yúgu'të le nagachi', ati' gac bë' len gruj ga lna' yúgu'të le rac balánz.

18 'Qui lë ni na', gul-zë nagli', le huadél-li'në' yelati' bönni' ruzóë' tsutsu icj ládxi'dau'huë' didza' ryönnë', huazi'rë' xtudzë'ë Dios, san bönni' curuzóë' tsutsu icj ládxi'dau'huë' didza' ryönnë', huadúa didza' na' byönnë'.

Xnë'ë Jesús len yugu' bönni' böchë'ë

19 Ni'r guladxinë' ga na' zoë' Jesús xnë'ë len yugu' bönni' böchë'ë, san cutu guc la'biguë'ë gal-la' ga zoë' le nacué' ni' bunách zian.

20 Zoa ni' nu bulídz Jesús, rna:

—Nacu'ë lö'a xna'u len yugu' bönni' böchu'u, të'nnë' luí'lenë' Li' didza'.

21 Bubi'ë didza' Jesús, rë' lequë':

—Nup ni ta'yöni xtudzë'ë Dios len tun ca rna, bönni' ni nacquë' ca xna'cza' len yugu' bönni' böchi'cza'.

Jesús rbequi dxië' bö' bdunu'

22 Tu dza grenë' Jesús tu lë'i bárcodau', dzagquë' Lë' bönni' uséd queë', ati' Jesús rë' lequë':

—Huadödtsca'ru' yetslá'a nis zxön ni.

Ni'r zjactë'.

23 Tsal ni' ta'dödë' lu nis zxön na', rasië' Jesús. Ni'r gzu lau reycj bö' bdunu' lu nis zxön na', ati' chraqui huötj xzan nis bárcodau' na' len zoa banádx quequë'.

24 Ni'r gulabiguë'ë ga dë' Jesús len guluspanë' Lë', ta'në':

—¡Bönni' Usëdi! ¡Bönni' Usëdi! Chraqui huötjru' lu nis.

Cati' bubanë' Jesús, bulidzë' bö' na' reycj len nis na' ryas rdxiatsca, ati' gzoa dxi bö' na' reycj len grö' dxi lu nis zxön na'.

25 Ni'r gudxë' yugu' bönni' uséd queë' Jesús, rnë':

—¿Naru' cu réjlë'li' Dios?

Gládxinë' lequë' len tu'bannë'. Glë lza'quë', tuë' yetúë':

—¿Nuzxa caz bönni' ni? Rna bé'inë' bö' reycj len nis zxön, ati' tun ca rna xtidzë'ë.

Bönni' yödz Gadara yu'u lë' bö' xöhui'

26 Ni'r guladxinë' lu xyuquë' bönni' Gadara, le dë yetslá'a nis zxön ca dödl ga dë luyú Galilea.

27 Cati' brujë' lë'i bárcodau' na' Jesús ga nac lu yu na', dutsaguë' lë' bönni' yödz na'. Chgdzey yu'u lë' bö' xöhui', len cutur racuë' lari' len cutur rzoë' lu yu'u, san nun xlatjë' lu bloj ga nadjgac yeru ba.

28 Cati' blé'inë' Jesús bönni' na' yu'u lë' bö' xöhui', grödxyé'ë zidzj, ati' buzechu zxibë' lahuë' Jesús len bë'ë zidzj didza', rnë':

—¿Bizxa ral-la'a quiu', Jesús, Zxi'në' Dios náctërë' blau? Ráta'yua' lau' cui usaca' zi'u neda'.

29 Cni gnë' le chgna bé'inë' Jesús bö' xöhui' na' urúj lu bönni' na'. Zian lzu zí'atël brix butultsca bönni' na' bö' xöhui' na', ati' glúguë'ë lë' du guia bönni' yödz ni' len gulusijnë' bregui' guia ni'a në'ë, san blë'ë yugu' du guia na', ati' bchë' lë' lu latj ca'z bö' xöhui' na' yu'u lë'.

30 Ni'r gnabnë' bö' xöhui' na' Jesús, rnë':

—¿Bi leu'?

Bö' xöhui' na' gudx Lë':

—Le Zian lea'.

Cni gna le yu'ugac lë' bö' xöhui' zian.

31 Ni'r gláta'yu lahuë' Jesús bö' xöhui' na' cutu gsölë'ë leygac latj chul quegac nup natgac.

32 Nacua'ba' ca' ni' tu cö'ba' cuch zian ta'daba' táguba' lu guí'adau' ni', ati' gulanáb yechi' Jesús bö' xöhui' na' gu'ë leygac latj tsajtsu'ugac cuch zian na'. Jesús bë'ë leygac latj.

33 Gulurúj lu bönni' na' bö' xöhui', len yajtsu'ugac cuch zian na', ati' yjacba' cuch zian na' ga nac lë'i guiöj. Yajbixcba' lu nis zxön, ati' ni' gulayëpiba' nis.

34 Cati' gulalé'inë' ca na' guc quecba' bönni' tu'yuquë'-ba' cuch zian na', gladxi guladzöbnë'. Gulazzundjë' ni', ati' yhuöjquë' yajtixjöi'cnë' nup nacua' yödz na' len nup nacua' ladj guixi' ni'.

35 Ni'r gularujë' bönni' yödz na', yajyuquë' lë na' guc. Cati' guladxinë' ga na' zoë' Jesús, gulalé'inë' bönni' na' gulayú'u lë' bö' xöhui', rö'ë xni'ë Jesús. Nacuë' lari' len dxí'adau' chzoë', ati' gládxinë'.

36 Gulaguixjöi' lequë' ca guc nup na' gulalë'i lë na' guc, böaquë' bönni' na' gulayú'u lë' bö' xöhui'.

37 Ni'r gláta'yu lahuë' Jesús urujë' lu xyugac yúgu'të bunách zian na' quegac yödz nababgac Gadara na', le tádxinë'. Bubenë' Jesús lë'i bárcodau' na' zhuöjë'.

38 Gúta'yuë' lahuë' Jesús bönni' na' gulurúj lë' bö' xöhui' na' gu'ë lë' latj tséajlenë' Lë' tsazzön. Gna bé'inë' lë' Jesús uga'në' ni', rnë':

39 —Böaj lidxu'. Yajtixjöi' bunách uládz quiu' yugu' le zxön benë' quiu' Dios.

Böjë' lidxë' bönni' na', ati' buzë' didza' gdu lu yödz ni' ca nac le zxön benë' queë' Jesús.

Ruúnë'-bi' Jesús bi'i ngul queë' Jairo lenca' ngul na' gdannu lari' nacué'

⁴⁰ Cati' budxinë' Jesús yetslá'a nis zxön na', guludziji queë' bunách zian nacué' ni', le ta'bözë' Lë' yúgu'të'.

⁴¹ Ni'r bdxinë' ga zoë' Jesús Jairo, bönni' blau qui yu'u ga tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios bönni' judío. Byechuë' xni'ë Jesús len gúta'yuë' lahuë' tsijë' lidxë'.

⁴² Cni benë' le zoabi' tubi' bi'i ngul queë', chraqui gatbi'. Nachi' bi'i tuticz queë' len yu'ubi' ca chinnu iz. Tsal ni' zijë' Jesús, naugac Lë' bunách zian, tu'quí' Lë'.

⁴³ Nútsa'nu ladj bunách zian na' ngul, chguc chinnu iz rzaca' rgui'nu, cutu ruhuí'i rön queënu qui huë' quégaccznu ngul, ati' chbutönu dëra le dë queënu, rguizxjnu nup tu'ún bunách, san cutu guc nu bönni' unë'-nu.

⁴⁴ Gbíga'nu zaca' cúdzu'lë' Jesús len gdannu rui'i lari' nacué', ati' la' bui'të huë' rön queënu.

⁴⁵ Ni'r gnabnë' nup nacué' ni' Jesús, rnë':

—¿Nuzxa na' gdan neda'?

Guladá'baguë'ë yúgu'të'. Ni'r glë' Lë' Pedro len nup nacua'len lë', ta'në':

—Bönni' Usëdi, nacué' ni bunách zian, tu'quí' Li', len tu'dxiguë'ë Li', ati' ¿rnatsu': “¿Nuzxa na' gdan neda'”?

⁴⁶ Ni'r Jesús gnë':

—Zoa nu gdan neda', le gúquibe'ida' bruj neda' yöl-la' huac le ruún bunách.

⁴⁷ Cati' ráquibe'inu ngul na' nöznë' Jesús le bennu, ni'r gzxiznu. Byéchunu xni'ë Jesús len

gdíxjöi'nu Lë' laugac bunách zian na' bizx quië na' gdannu lari' nacuë' len ca na' guc, la' böáctënu.

⁴⁸ Ni'r Jesús gudxë'-nu:

—Zxi'na', le réjlë'u neda' chböacu'. Böaj lidxu', zoa dxi ladxu'u.

⁴⁹ Cati' ni' ru'ë didza' ni Jesús, bdxinë' ni' bönni' zë'ë lidxë' bönni' blau na' qui yu'u ga tu'dubë' tu'sedë' queë' Dios, ati' gudxë' bönni' blau na':

—Chgutbi' bi'i nguldau' quiu'. Cutur upizxjnu'-në' Bönni' Usëdi.

⁵⁰ Cati' byönnë' lë ni Jesús, bubilë' didza', rë' bönni' blau na':

—Cutu gádxinu'. Gyejlë'z Dios. Huöacbi' bi'i nguldau' quiu'.

⁵¹ Cati' gyazië' Jesús yu'u na', cutu bë'ë latj nu tsazlen Lë' san légaczë' Pedro len Jacobo len Juan, lenca' xuz xna'bi' nguldau' na'.

⁵² Ta'bödx nup nacua' ni'. Ta'bödx yechë'ë queëbi' bi'i nguldau' na', ati' rë' lequë' Jesús, rnë':

—Cutur cödxli'. Cutu natbi' nguldau' ni'. Raszbi'.

⁵³ Gulutitjë' Lë' le nözcnë' chnatbi'.

⁵⁴ Ni'r gdel-lë'ë na'bi' Jesús len bë'ë zidzj didza', rnë':

—Bi'i nguldau', gyasch.

⁵⁵ Ni'r bu'u bö' nacczbi', bubanbi', ati' la' gyástëbi'. Gna bé'inë' lequë' Jesús lu'ë le gágubi'.

⁵⁶ Gulubannë' xuz xna'bi', san Jesús gna bé'inë' lequë' nutu nu lë' ca na' guc.

9

Rsölë'ë Jesús bönni' usëd queë' tsjenquë' lban

¹ Ni'r butubë' Jesús idxínnutë' bönni' usëd queë', ati' budödë' lu na'quë' yöl-la' huac len yöl-la' uná

bë' lubijë' bö' xöhui' yu'ugac bunách, len luúnë' nup te'i.

² Bsölë'ë lequë' tsjenquë' lban ca rna bë'ë Dios len tsajhuenquë' nup te'i.

³ Jesús gudxë' lequë':

—Cutu bi gua'li' quië la' nöz, ni xuyagdau', ni yöxj, ni yöt, ni dumí, len cutu gxoá yenli' chop lari'.

⁴ Bítitëtz yu'u ga tsazli', gul-zóa ni' cati' uza'rli' yödz na'.

⁵ Gátitëtz ga cutu lun lbi'ili' ba la'n bunách, gul-rúj yödz na' len gul-cuíb bëchtö da' lalabli', le uluí'i lequë' nagá'n zxguia' nabága'quë'.

⁶ Ni'r gularujë' bönni' usëd queë' na'. Guladödë' yúgu'të yözdau', tunë' lban qui didza' dxi'a, len tu'únë' nup te'i yúgu'të lu yödz na'.

Ca gutië' Juan, bönni' buquilë' bunách nis

⁷ Byönnë' Herodes, bönni' rna bë'ë, ca nac yúgu'të le runë' Jesús, ati' grö'ë baguí'i, le ta'ná bunách:

—Juan na' chbubanë' lu yöl-la' gut.

⁸ Yela'quë' ta'në':

—Chbulë'ë Elías, bönni' na' bë'ë didza' uláz queë' Dios.

Yela'quë' ta'në':

—Chbubanë' bönni' bitsë'ë bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios dza ni'të.

⁹ Herodes na' gnë':

—Juan na' brixá yenë'. ¿Nuzxa caz bönni' ni, ryönda' queë' runë' yugu' lë ni?

Rzu rbö'ë Herodes glé'inë' Jesús.

Rugahuë' Jesús chián gayuá' bunách

¹⁰ Cati' guludxinë' ga zoë' Jesús bönni' gbaz nasölë'ë Lë', gulului'inë' Lë' yúgu'të le glunë'. Ni'r

bchë'ë lequë' quizi Jesús. Yjaquë' tu latj ca'z lu xyu yödZ Betsaida.

¹¹ Cati' chnözigac lë ni bunách, yajnaugac Lë', ati' Jesús benë' lequë' ba la'n len bé'lenë' lequë' didza' ca rna bë'ë Dios, ati' bunë' nup te'i.

¹² Cati' chza' ral dza na', gulabiguë'ë ga zoë' Jesús idxínnutë' bönni' gbaz queë', len të' Lë':

—Busöla' bunách ni tsjac gap dë yödZdau' len gap dë yu'udau' gdu zbi'il quië tsajtiljquë' gap luga'në' len bi lahuë', le nac latj ca'z ga ni zoaru'.

¹³ Ni'r Jesús rë' lequë':

—Gul-gu'ë lbi'ili' le lahuë'.

Të' Lë':

—Gayu'z yöt xtildau' dë len chopzba' böl dëba' queëtu', o ¿naru' huayéajtsatu' tsjõ'utu' le lagu bunách zian ni?

¹⁴ Nacu'ë ni' ca chián gayu'ë bönni'. Ni'r gudxë' yugu' bönni' uséd queë' Jesús, rnë':

—Gul-gún ga la'bö'ë tu cö' hueajquë', lac ca chián hueajquë'.

¹⁵ Cni glunë' ati' gulabö'ë yúgu'të'.

¹⁶ Ni'r gdel-lë'ë Jesús gayu' yöt xtil na' len chopba' böl na', ati' bchis lahuë' ruyúë' luzxbá, len rë' Dios: “Xclenu!” Ni'r buzzuxjé' leygac len bë'ë quequë' bönni' uséd queë' quië lucu'ë laugac bunách na'.

¹⁷ Glahuë' yúgu'të' len guluhuöljné'. Gdöd na' gutubë' yugu' le nagá'n, ati' guludzë'ë gdu chinnu bdö'a.

Rnë' Pedro Jesús naquë' Cristo

¹⁸ Tu dza tsal ni' zoë' quizi Jesús, rulidzë' Dios, ati' dzagquë' Lë' bönni' uséd queë', gnabnë' lequë' Jesús, rnë':

—¿Nuzxa ta'ná bunách nu naca'?

19 Gulubi'ë didza', ta'ně':

—Ta'ná la'gac bunách nacu' Juan, bönni' buquilë' bunách nis. Ta'ná yela'gac nacu' Elías, ati' ta'ná yela'gac nacu' bönni' bitsë'ë bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios dza ni'të, nubanë' lu yöl-la' gut.

20 Ni'r gnabnë' lequë' Jesús, rnë':

—Nazx lbi'ili', ¿nuzxa rnali' naca'?

Bubi'ë didza' Pedro, rnë':

—Nacu' Cristo nasölë'ë Dios.

Rguúxjö'ë Jesús ca zi'a ludöddë' Lë'

21 Ni'r gudxtsquë' lequë' Jesús len gna bé'inë' lequë' nutu nu lë' Nu naquë' Lë'.

22 Ni'r rë' lequë':

—Run bayúdx saca' qui'a neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, zian le gac quia'. Luca'në' neda' ca'z bönni' gul tu'zejni'i len yugu' bxuz uná bë' len bönni' gdau' tu'sëdi. Ludöddë' neda', san töd tsonn dza Dios uspanë' neda' lu yöl-la' gut.

23 Gudxë' ca' yúgu'të':

—Chqui' rë'nnë' bönni' tē'ë neda', ral-la' uzöë' tsla'l le naqui queë' len gaquë' ca bönni' zijë' zajtë'ë lë'i yag cruz, ati' ni'r gac tē'ë neda'.

24 Núti'téz bönni' rui' ladxë'ë gun chi'ë yöl-la' na'bán queë', unitië' lei, san bönni' unitië' yöl-la' na'bán queë' le dë'ë neda', bönni' ni gata' queë' yöl-la' na'bán gdu.

25 Cutu bi uzi'ë xbey bönni' chqui' utubë' queë' yúgu'të le dë yödzyú ni san unitië' tsaz yöl-la' na'bán queë'.

26 Nu bönni' rutui'në' neda' len rutui'në' ca' xtidza'a, lëzca' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, utui'da' bönni' na' cati' huöda' duná bë'a, dzaggac neda' yöl-la' yení' queë' Xuza' len yöl-la' yení' quequë' gbaz la'y queë' Dios.

27 Le nactë rëpa' lbi'ili', nacuá' ni la'quë' bönni' cutu latië' cati' la'lé'irnë' dza duná bë'ë Dios.

Rdza' ca rna' lahuë' Jesús

28 Cati' bza'a xunu' gbidz gdöd bë'ë yugu' didza' ni Jesús, ni'r bchë'ë Pedro len Juan len Jacobo, ati' grenë' tu lu guí'adau', ga na' bulidzë' Dios.

29 Tsal ni' ruí'lenë' Dios didza', bdza' ca rna' lahuë', ati' böac chguichdau'z lari' nacué' len gyëp yös yení'.

30 Ni'r gululuí' lauquë' ga zoë' Lë' chopë' bönni' tuí'lenë' Lë' didza'. Nacquë' Moisés len Elías.

31 Gulayëpë' yös yení' chopë' ni len tuí'lenë' Jesús didza' ca zi'a uzë'ë yödzlyú ni, gatië' lu yödz Jerusalén.

32 Zal-la' chraçtsca lasië' Pedro len nup nacua'len lë', bayúdx gulana'zë' ta'lé'inë' yöl-la' yení' queë' Jesús len chopë' na' nacué'lenë' Lë'.

33 Cati' guluzë'ë ni' chopë' na' ga na' zoë' Jesús, ni'r Pedro gudxë' Lë':

—Bönni' Usëdi, dxi'a nac zoaru' ni. Gúntsca'tu' tsonn yu'u lága'dau', tu quiu', yetú queë' Moisés, len yetú queë' Elías.

Cutu nöznë' Pedro bi na' rnë'.

34 Tsal ni' ru'ë didza' ni, la' grötë böaj bucachi' lequë', ati' gládxinë' le nacué' lu böaj na'.

35 Ni'r byön chi'i Nu rui' didza' lu böaj na', rna:

—Bönni' ni naquë' Zxi'na'. Nadxi'ida' Lë'. Gul-zë nagli' didza' gu'ë.

36 Cati' budx bë' didza' chi'i na', tuzë' Jesús nagá'nlenë' lequë'. Ta'cuá' dxië' bönni' uséd queë', ati' dza na' nutu nu glë' ca nac le gulalé'inë'.

Ruúnë'-bi' Jesús bi'i bönni' yu'u-bi' bö' xöhui'

37 Cati' za' rení' yetú dza guluhuötjë' lu guí'adau' na' Jesús len bönni' na' dzagquë' Lë', ati' gularúj bunách zian dutsaggac Jesús.

38 Ni'r bë'ë zidzj didza' tu bönni' nutsë'ë ladj bunách zian na'. Bulidzë' Jesús, rnë':

—Bönni' Usëdi, ráta'yua' lau' duyú'-bi' bi'i bönni' quia' le nachi' bi'i tuticz quia'.

39 Yu'u lëbi' bö' xöhui' run ga rbódxya'abi' len ruxiztsca lëbi'. Run ga rbia bdxina' zidi' rú'abi' len ruríx rutultsca lëbi', len gatga rusán lëbi'.

40 Gúta'yua' lauquë' bönni' uséd quiu' lubijë' lei, san cutu gulazáqui'në'.

41 Bubi'ë didza' Jesús, rnë':

—Lbi'ili', curéjlë'li' len nachixi icjli'. ¿Gáca'xtë ral-la' sóalena' lbi'ili' len gua' glena' queëli'? Djua'-bi' ni bi'i bönni' quiu'.

42 Cati' ni' za'bi' rbíga'bi' ga na' zoë' Jesús, brix butultsca lëbi' bö' xöhui' na', ati' gdil-lë' bö' xöhui' na' Jesús len bunë'-bi' bi'i bönni' na'. Ni'r bugu'ë-bi' lu në'ë xuzbi'.

43 Gulubani yúgu'të bunách ni' ca nac yöl-la' huac zxön queë' Dios.

Rguúxjö'ë leyúbl Jesús ca zi'a ludöddë' Lë'

Tsal ni' tu'bani yúgu'të bunách ca nac le zxön runë' Jesús, Lë' gudxë' yugu' bönni' uséd queë',

44 rnë':

—Gul-cú'u icj nagli' didza' ni, le zi'a ludödë' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, lu na'gac bunách.

⁴⁵ Cutu gulayéjni'në' didza' ni bönni' uséd queë', le cutu rui'në' lequë' latj Dios la'yéjni'në', san cutu gulurúguinë' la'nabnë' Jesús ca nac didza' ni.

Nu nac blau

⁴⁶ Ni'r gulazú lauquë' tunë' rusbõ bönni' uséd queë' Jesús. Ta'nabi lza'quë' tuë' yetué' núzخالë' gaquë' blau.

⁴⁷ Ráquibe'inë' Jesús le ta'zá' ládxi'quë', ati' gdél-lë'-bi' tubi' bi'idau', len buzóë'-bi' cuitië'.

⁴⁸ Ni'r rë' lequë':

—Núti'tëz bönni' gunë' ba la'n tu bi'idau' cni le náquibi' quia', néda'cza' gunë' ba la'n, ati' nu bönni' gunë' neda' ba la'n, gunë' ca' ba la'n Xuza' nasölë'ë neda'. Qui lé ni na' bönni' nutsë'ë ladjli' nacrë' nõxj ladxi', bönni' ni naquë' blau.

Nu curdá'baga' rë'u, raclen rë'u

⁴⁹ Ni'r bulidzë' Jesús Juan, rnë':

—Bönni' Usëdi, blé'itu'-në' bönni' rugunë' dxin lau' rubijë' bö' xöhui', ati' gna bé'itu'-në' le cutu dë'ë rë'u.

⁵⁰ Jesús rë' lë':

—Cutu gna bé'ili'-në', le raclen rë'u nu curdá'baga' rë'u.

Rdil-lë' Jesús Jacobo len Juan

⁵¹ Cati' chza' gal-la' dza ral-la' gatië' Jesús len huëpë' yehua' yubá, benë' bayúdx tsijë' Jerusalén.

⁵² Bsölë'ë yugu' bönni' gbaz queë' la'nörë' ca Lë', ati' yjaquë' tu yödzdau' quegac bunách Samaria tsajpa'quë' ga uga'në' tu dzö'.

53 Cutu glunë' Jesús ba la'n bönni' yödz na' le chnac queë' Jerusalén zijë'.

54 Cati' gualé'inë' lë ni Jacobo len Juan, bönni' uséd queë', tē' Jesús:

—Xan, ¿naru' gnábtscaltu' huötj gui' za' yehua' yubá le usnít lequë', guntu' ca na' benë' Elías?

55 Bueycjē' Jesús len gdil-lē' lequë', rnē':

—Cutu nözili' bizxa bö' dzag lbi'ili'.

56 Bida' ni neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, clég quië usnitia' yöl-la' na'bán quegac bunách, san bida' duslá' bunách.

Ni'r yjaquë' yödz yubl.

Nup tē'ni tsjaclen Jesús

57 Tsal ni' yu'uquë' nöz Jesús len bönni' da'quë' Lë', bdxinë' ni' tu bönni', len rē' Jesús:

—Xan, rē'nda' sá'lēna' Li' gáti'tēz ga tsiju'.

58 Jesús rē' lē':

—Yugu' böza', nacuá' zzan guiöj quecba', ati' yugu' bguindau', dxiagac lidxcha', san neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, cutu dē quia' ga gata' uzí' ladxa'a.

59 Ni'r gudxë' bönni' yubl Jesús, rnē':

—Gda' neda'.

Bönni' ni gudxë' Lë':

—Xan, benn neda' latj huöja' zi'al lidxa' ga gdx-inr dza chbucacha'a-nē' xuzá'.

60 Jesús gudxë' lē':

—Bē' latj bönni' chzoa latiē' lucachē'ë nup chnat quequë', san li', gyeaj, yjen lban ca gna bē'ë Dios.

61 Ni'r bdxinë' yetúë' ca', rē' Jesús:

—Xan, rē'nda' sá'lēna' Li', san benn neda' latj tsija' zi'al tsajzéygacda'-nē' didza' di'a dza quia'.

62 Jesús gudxë' lē':

—Núti'těz bönni' rui' ladxë'ë le rac yödzyú naquë' ca bönni' ruga'në'-ba' bëdx len ruyúë' zaca' cúdzu'lë'. Nu run cni cutu nac lsaca' tsaz ga rna bë'ë Dios.

10

Rsölë'ë Jesús tsonnlalj yu chië' bönni' tsjenquë' lban

¹ Gdöd glac lë ni, gröë' Xanru' yetsonnlalj yu chië' ca' bönni' uséd queë', ati' bsölë'ë lequë' chop hueajquë' la'nörë' ca Lë' tsjaquë' yúgu'të yödz len yödzdau' gap chzoa tödë' Lë'.

² Gudxë' lequë':

—Le nactë, dëtsca dxin quia', le nac ca tu la' yël zxön ga nu tsajchíb, san nabábz huen dxin quia'. Qui lë ni na', gul-gáta'yu lahuë' Dios, naquë' Xan la' yël na', gsölë'ë yugu' huen dxin ga nac la' yël queë'.

³ Gul-tséaj na'a. Gul-yutsca', neda' rsöla'a lbi'ili', nacli' ca bö'cu' zxila' zjacba' ladjcba' bö'cu' zuga' snia'.

⁴ Cutu gua'li' yöxj dumí ni bzud yöt, len cutu gua'li' yetú cö' löl-li', len cutu tseyli' gü'lenli' bunách didza' gap nac la' nöz.

⁵ Gátit'ěz yu'u ga tsazli', zi'al gnali': “Le rbequi dxi ladxi' gac quegac bunách nacúa' yu'u ni.”

⁶ Chqui' zoa ni' nu bönni' rö' dxi ladxë'ë, uga'nlen lë' le rbequi dxi ladxi' na' gnabli', san chqui' cuzóa ni' nu bönni' cni, uga'nlen lbi'ili' le rbequi dxi ladxi' na' gnabli'.

⁷ Gul-gá'n yu'u ga na' tsazli' len gul-guí'aj gul-gagu bi lunnë' queëli', le udzölcznë' bönni' huen dxin le gahuë'. Cutu tödli' yu'u yu'u.

8 Gáti'těz yödź ga tsazli' ati' lun lbi'ili' ba la'n, gul-gagu le lucu'ë lauli'.

9 Gul-ún nup te'i nacua' yödź na', len gul-guië lequë': "Chbdxin ga zoali' le rna bē'ë Dios."

10 Gáti'těz yödź ga tsazli', chqui' cutu lun lbi'ili' ba la'n, gul-rúj tsajsoali' la' nöz qui yödź na', gnali':

11 "Bëchtö qui ladzli' da' lalabtu' ruquindjtu' lei, le rulu' nabága'li' zxguia', san ral-la' gnözili' lë ni, chbdxin ga zoali' le rna bē'ë Dios."

12 Neda' rëpa' lbi'ili', cati' gdxin dza gchuguë' Dios quegac bunách, la'zaca' la'gu'ir bunách yödź ni' ca la'zaca' la'gu'i bunách yödź Sodoma, nup ni' busnitië' Dios.

Le gac quegac nup culubí'i ládxi'gac

13 Gnë' ca' Jesús:

—Bica' bayechi' lbi'ili', bunách yödź Corazín. Bica' bayechi' lbi'ili', bunách yödź Betsaida. La'naru' glac lu yödź Tiro len lu yödź Sidón yugu' yöl-la' huac rubani ca yugu' le bena' ga zoali', dza ni'të lubí'i ládxi'quë' bönni' ni', lacuë' lari' ca'z len la'gu'ë dö cuinquë', le ulu' chgulubí'i ládxi'quë'.

14 Qui lë ni na', cati' gdxin dza gchuguë' Dios quegac bunách, saca' qui'rli' ca la'zaca' la'gui'ë bönni' Tiro len Sidón.

15 Lbi'ili', bunách Capernaum. ¿Naru' cugúc queëli' ca gyëpli' ga nu ryaz yehua' yubá? Huötjli' tsajtsazli' latj chul quegac nup natgac.

16 Ni'r gudxë' yugu' bönni' uséd queë' Jesús, rnë':

—Nu ruzë nag lbi'ili', ruzë nag ca' neda', ati' nu rucá'n lbi'ili' ca'z, rucá'n ca' neda' ca'z, len nu rucá'n neda' ca'z, rucá'n ca' ca'z Xuza', nasölë'ë neda'.

Tu'dxinë' ga zoë' Jesús bönni' yjenquë' lban

17 Cati' guludxinë' ga zoë' Jesús tsonnlalj yu chië' bönni' na' bsölë'ë Lë', yjenquë' lban, ta'në':

—Xan, tun ca rnatu' bö' xöhui' cati' ruguntu' dxin lau' Li'.

18 Jesús gudxë' lequë':

—Neda' blé'ida' Satanás tu' xöhui', gbix zxan luzxbá ca run yös, ryaz luyú.

19 Gul-yutsca', neda' nudöda' lu na'li' yöl-la' uná bë' söncli'-ba' bël snia' len xajnó' ati' cutu bi gac queëli', ati' uxicjli' lu yöl-la' uná bë' qui tu' xöhui', nu curle'i rë'u dxi'a.

20 Na'a, gul-dziji, clëgz le tun ca rnali' bö' xöhui', san le nayujgac lali' lu guich ni' yehua' yubá.

Rudzijnë' Jesús

21 La' ni'z rudzijnë' Jesús, dzaguë' Lë' Dios Bö' La'y, rnë':

—Rgu'a Li' yöl-la' ba, Xuza', nacu' Xani yehua' yubá len Xani luyú ni, le bucachu'u yugu' lë ni lauquë' bönni' tac szxöni len bönni' ta'yejni'i, san bului'icnu'-bi' bi'idau' ca nac. Ca' gac, Xuza', le cni bdzag ladxu'u.

22 Ni'r gnë':

—Yúgu'të budödë' lu na'a Xuza'. Nutu nu bönni' nöznë' Nu naquë' Zxi'në' Dios, san tuzë' Dios Xuz nöznë', ati' nutu nu nözi Nu naquë' Dios Xuz, san tuzë' Zxi'në' nöznë', ati' gnözicac ca' nup na' Zxi'në' rë'nnë' ului'inë' lequë' Xuzë'.

23 Ni'r buyüë' yugu' bönni' uséd queë' Jesús len rë' lequë':

—Bica' bagac nup ta'le'i le rlé'ili' lbi'ili',

24 le rēpa' lbi'ili': Glē'nnē' la'lé'inē' le rlé'ili' zian bōnni' glu'ë didza' uláz queē' Dios len bōnni' gulaná bē'ë, san cutu gulalé'inē' lei. Glē'nnē' la'yōnnē' le ryōnili', san cutu gulayōnnē' lei.

Bōnni' Samaria naquë' tsahui'

25 Ni'r gyasē' bōnni' gdau' usēdi, len quië si' bē'ë Jesús, gnabnē' Lē', rnē':

—Bōnni' Usēdi, ¿bizxa ral-la' guna' quië gdél-li'da' yöl-la' na'bán gdu?

26 Jesús rē' lē':

—¿Bizxa caz nayúj lu guich lu zxba queë' Moisés? ¿Nacx rusaca' quiu' lē' na' rulabu'?

27 Bubi'ë didza' bōnni' na', rnē':

—Cni rna: Gdxi'inu' Xanu' Dios gdu ladxu'u, len lu gdu icj ládxi'da'u, len lu gdu yöl-la' run quiu', len lu gdu yöl-la' rejni'i quiu', ati' gdxi'inu' böchi' lza'u ca nadxí'i cuinu'.

28 Jesús rē' lē':

—Dxí'adau' bubiu' didza'. Ben cni, ati' gata' quiu' yöl-la' na'bán na'.

29 Le gu'nnē' bōnni' na' ubíj dxi'a cuinë', rē' Jesús:

—¿Nuzxa na' böchi' lza'a?

30 Bubi'ë didza' Jesús, rē' lē':

—Gzē'ë Jerusalén bōnni', rudinniē', zijē' yōdz Jericó. La' nōz ni' gulazōnē' lē' gban. Gulagüē' lari' nacuē' len glunē' lē' huē'. Ni'r guluzē'ë ni', nuca'nquē' lē', chratzē'.

31 Ni'r gdödē' la' nōz ni' bxuz. Cati' blé'inē' bōnni' huē' na', tsla'l gdödē'.

32 Gdödē' ca' ni' bōnni' nababē' zxi'n xsoē' Leví, bōnni' na' tunē' dxin qui gdau'. Cati' blé'inē' lē', tsla'l ca' gdödē'.

33 Lëzca' yu'ë nöz na' bönni' Samaria, ati' bdxinë' gal-la' ga dë' bönni' huë' na'. Cati' blé'inë' lë', buechi' ladxë'ë lë'.

34 Gbiguë'ë ga na' dë', ati' glu'ë le za len xisi uva nal lu huë' queë', len buchölinë' lei lari'. Ni'r bdxie' lë' cúdzu'ba' böa' queë' len bu'ë lë' yu'u ga ta'dxinë' bönni' yu'uquë' nöz, ati' ni' ben chi'ë lë'.

35 Cati' za' reni' yetú dza, len chzoa uzë'ë ni' bönni' Samaria na', glijë' lazxjë' qui chop dza, le buca'në' lu në'ë bönni' xan yu'u na', rë' lë': “Ben chi'ë bönni' ni, len chqui' utóu' yelati' dumí, ubi'a quiu' neda' cati' huöda'.”

36 Na'a, ¿nacx runi li? ¿Núzxalë' bönni' yonn ni guquë' böchi' lzë'ë bönni' na' glu'ë dö' queë' bönni' gban?

37 Bubi'ë didza' bönni' gdau' usëdi na', rë' Jesús:
—Bönni' na' buechi' ladxë'ë lë'.
Ni'r Jesús gudxë' lë':
—Gyeaj na'a, yjen ca' li'.

Le benë' Jesús lidxcnu Marta len María

38 Ni'r bu'ë nöz Jesús, bdxinë' tu yödzdau' ga ni' bchë'nu Lë' lidxcnu ngul lënu Marta.

39 Marta ni zoanu ngul zxilnu lënu María, ati' María na' gró'tënu ga nac xni'ë Jesús, ruzë nagnu xtidzë'ë.

40 Marta na' bubi bugui'nu, zian dxin runnu, ati' gbíga'nu ga na' zoë' Jesús, rënu Lë':

—Xan, ¿naru' cu rui' ládxi'tsu' neda' le nuca'nbi' neda' bi'i zxila' ni, ati' tuza' runa' dxin? Gudx-bi' gáclenbi' neda'.

41 Bubi'ë didza' Jesús, rë'-nu:

—Marta, Marta, ruúbi ruguí'itsquinu', len zian le rui' ladxu'u runu'.

⁴² Tuz le run bayúdx nu gun, ati' María ni gröbi' lë na' nactër dxi'a, ati' lë na' gröbi' cutu gdua queëbi'.

11

Ca ral-la' ulidzru'-në' Dios

¹ Tu dza ni' rulidzë' Dios Jesús. Cati' budx bë'lenë' Dios didza', rë' Lë' tuë' bönni' uséd queë', rnë':

—Xan, bsëdi netu' ulidztu'-në' Dios güi'lentu'-në' didza', ca benë' Juan, busëdnë' bönni' da'quë' lë'.

² Ni'r Jesús rë' lequë':

—Cati' ulidzli'-në' Dios güi'lenli'-në' didza', gul-ná:

Xuztu', zu' yehua' yubá, gac zxön lau'.

Gda gna bë'u.

Luyú ni gac ca rdzag ladxu'u Li', ca na' rac ni' yehua' yubá.

³ Benn le gágutu' na'a dza.

⁴ Bnit lau netu' dul-la' nabága'tu'

Ca netu' ca' runít lautu' nup bi tun queëtu'.

Cutu gu'u latj si' bë' netu' le xöhui',

San buslá netu' lu na' nu rua' dö'.

⁵ Jesús rë' ca' lequë':

—Chqui' zoë' bönni' nutsë'ë ladjli', len zoë' böchi' lzë'ë, len chqui' tsijë' ga na' zoë' ladxi' yël, ati' ulidzë' lë', gnë': “Böcha'a, benn quia' tsonn yöt xtil

⁶ le zi'a bdxinë' quia' böchi' lza'a, zë'ë zi'tu', san cutu bi dë gu'a-në' gahuë'.”

⁷ ¿Naru' ubi'ë didza' cni bönni' na' zoë' yu'u, guië' lë': “Cutu utsa'u neda'. Chnayéj yu'u, ati' chdëlenchi' neda' bi'i quia'. Cutu gac tsasa' bi gunna' quiu'”?

⁸ Neda' rëpa' lbi'ili': Zal-la' cutu tsasë' bi unödzejë' queë' le naquë' böchi' lzë'ë, san tsasë' len unödzejë' queë' yúgu'të le rquinnë' quië cutur upizzjnë' lë'.

⁹ Qui lë ni na' rëpa' lbi'ili': Gul-náb, ati' Dios gunnë' queëli'. Gul-quílj, ati' gdzöl queëli'. Gul-lídz ra' yu'u, ati' tsalj queëli'.

¹⁰ Nu rnab, rzi' qui, ati' nu rguilj, rdzöl qui, ati' nu rulídz ra' yu'u, ryalj qui.

¹¹ 'Chqui' zoë' bönni' nutsë'ë ladjli', naquë' xuz, len chqui' gnábibi' lë' yöt xtil zxi'në', ¿naru' unödzejtsë' queëbi' guiöj? Chqui' gnábibi' lë' tuba' böl, ¿naru' unödzejtsë' queëbi' bël?

¹² Chqui' gnábibi' lë' dxit qui börj, ¿naru' unödzejtsë' queëbi' xajnö'?

¹³ Cni nac, chqui' nacli' lbi'ili' huia'dö' san nözili' unödzejli' quechi' zxi'nli' le nac dxi'a, nactër löz gunnë' queëli' Dios Bö' La'y Xuzli' zoë' yehua' yubá, nul-li' gnábili' Lë'.

Ta'në' runë' dxin Jesús len yöl-la' huac qui tu' xöhui'

¹⁴ Tu dza bubijë' bö' xöhui' yu'u bönni' Jesús, le run ga curnë'. Cati' burúj bö' xöhui' na', bë'ë didza' bönni' na' cugnë', ati' gulubani bunách nacuá' ni'.

¹⁵ La'gac bunách nacuá' ni' ta'ná:

—Len yöl-la' huac qui tu' xöhui' Beelzebú, xan-gac bö' xöhui', rubijë' yugu' bö' xöhui' na'.

¹⁶ Glë'ni la'zí' bë' Jesús yela'gac bunách na', ati' gulanabi Lë' gunë' tu le gac bë' za' yehua' yubá.

¹⁷ Ráquibe'inë' Jesús le ta'zá' ládxi'quë', ati' rë' lequë':

—Gáti'tèz ga ta'ná be'i lza'gac bunách, chqui' la'rúj chochl la' leygacz bunách na', la'nít. Chqui' la'rúj chochl bunách nacuá' tu yu'u, udx quegac.

18 Lèzca' cni rac qui Satanás, tu' xöhui', lèzca' nazí' lei Beelzebú. Chqui' la'rúj chochl nup da'gac lei, ¿nacx gac gdia' yöl-la' uná bē' qui? ¿Rnátsali' na'a: len yöl-la' huac qui Beelzebú rubija' yugu' bö' xöhui'?

19 Chqui' neda', len yöl-la' huac qui Beelzebú rubija' yugu' bö' xöhui', ¿nuzxa runn quegac nup da'gac lbi'ili' yöl-la' huac tu'bíj yugu' bö' xöhui'? Qui lē ni na', nup ni nacgac bē' nachíxili'.

20 Chqui' neda', len yöl-la' huac queē' Dios rubíjgaca' bö' xöhui', le nactē chbdxin ga zoali' le rna bē'ē Dios.

21 'Cati' dē lu nē'ē le rneynē' bönni' nal, len run chil'ē lidxē', nac chil'i dēra le dē queē'.

22 Na'a, chqui' zē'ē yetüē' bönni' náltērē' ca lē len uxícjē' lē', ni'r cuē' yúgu'tē le rneynē', lē na' ruzxöni ladxē'ē, ati' quisiē' le dē queē' bönni' na'.

23 'Nu curaclen neda', rdá'baga' neda'. Nu curutblen neda', ruslás nu na'.

Ca nac qui bö' xöhui' rudxín xlatj

24 Gnē' ca' Jesús:

—Cati' r-ruj lu bönni' bö' xöhui', rda gap nabídx, rguilj ga uzí' ladxi'. Chqui' cutu gdzöl qui, gna: “Huója' xlatja' ga ni' bruja'.”

25 Cati' rudxín ni', rajxaca' bönni' na', naquē' ca tu yu'u chnulúa len chnabá'a quiē nu tsajsóa ni'.

26 Ni'r reaj len rajxí' yegádx bö' xöhui', nácgactēr xöhui' ca lei, ati' ta'yú'u bönni' na'. Na'a, le rac queē' bönni' na' nayáli'tēr ca le guc queē' zi'al.

Le nac bica' ba le nac gdu

²⁷ Tsal ni' ru'ë didza' ni Jesús, bë'nu zidzj didza' ngul nútsa'nu ladj bunách zian na', rnanu:

—Bica' ba ngul na' bia'nu Li' lë'nu, len bica' ba ca' lchu'nu ga na' gudxu'u.

²⁸ Bubi'ë didza' Jesús, gnë':

—Nácgactër bica' ba nup ta'yöni xtidzë'ë Dios len tun ca rña.

Ta'nabnë' Jesús gunë' le gac bë' nuzxa naquë'

²⁹ Tsal ni' ta'biga' ga zoë' Jesús bunách zian, gzu lahuë' ru'ë didza', rnë':

—Ta'nabi neda' bunách tua'dö' ni guna' le gac bë' ga za' yöl-la' huac quia', san cutu bi le gac bë' la'lé'inë'. Tuz le gac bë' ca na' guc queë' Jonás la'lé'inë'.

³⁰ Ca na' guc queë' Jonás, guquë' tu le nac bë' laugac bunách yödz Nínive, lëzca' cni gac quia' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, gaca' tu le gac bë' laugac bunách dza ni zoaru' na'a.

³¹ Cati' gdxin dza gchuguë' Dios quegac bunách len cuequi xbeynë' bunách dza ni zoaru' na'a, Dios uchisë'-nu ngul dza ni'të gna bé'inu bunách luyú ni' dë tsla'a ga rdöd gbidz beo' ziang, ati' le bennu uluí' nabága'gac bunách ni zxguia', le bidnu lënu, brujnu ga nac zi'tu' quië duzé nagnu didza' rejni'i bë'ë Salomón, bönni' gna bé'inë' bunách Israel, san na'a, zoa' ni neda', len náctëra' blau ca Salomón na'.

³² Lëzca' cni, Dios uchisë' bönni' gulacu'ë yödz Nínive cati' gdxin dza gchugu bë'ë quegac bunách len cuequi xbeynë' bunách dza ni zoaru' na'a, ati' le glunë' uluí' nabága'gac bunách ni zxguia', le gulubí'i ládxi'quë' bönni' Nínive cati' gulayönnë'

lban benë' Jonás, ati' na'a zoa' ni neda', len náctëra' blau ca Jonás na'.

Le rgu'u yení' lu icj ládxi'dau'ru'

³³ Gnë' ca' Jesús:

—Cati' nu ruquel-la' gui', cutu rgu'u lei ga n-gachi', len cutu rudusi' lei gui'n, san ruzóa lei xtsa' ga lna', quië uzení' quegac nup ta'yáz yu'u na'.

³⁴ Yöj lauru' nac ca tu le rgu'u yení' lu icj ládxi'dau'ru'. Chqui' yöj lau' nac dxi'a, gduteo' yudz le nac yení', san chqui' nac xöhui' yöj lau', gduteo' yudz le nac chul xöhui'.

³⁵ Ben chi'i cuinu' na'a, cui huöac chul lë na' rgu'u yení' lu icj ládxi'da'u.

³⁶ Cni nac, chqui' gduteo' nadzë'iznu' le nac yení' len cutu bi zoalen li' le chul xöhui', yúgu'të glé'inu' dxi'a ca rac cati' ruzení' quiu' gui'.

Ruqué' Jesús yugu' bönni' gdau'

³⁷ Cati' budx bë'ë didza' ni Jesús, bulidzë' Lë' tsajtágulenë' lë' bönni' gdau' fariseo. Cati' gyazië' Jesús lidxë' bönni' gdau' na', grö'ë rahuë'.

³⁸ Cati' blé'inë' Lë' bönni' gdau' fariseo na', bubannë' le cutu gdib në'ë Jesús cati' zi'a gahuë'.

³⁹ Xanru' rë' lë':

—Lbi'ili', bönni' gdau' fariseo, rguib cuinli' ca rguibli' láhuilgac le ri'iji ráhuili', san lu icj ládxi'dau'li' ruhuídi'li' len rza' ládxi'li' le cunác.

⁴⁰ Lbi'ili', bönni' curéjni'li'. ¿Naru' cu nózili', Nu ben le zoa lahuiz ben ca' le yu'u lë'il'?

⁴¹ Na'a, gul-gún gun le dë queëli', ati' ni'r huöac dxi'a yúgu'të le dë queëli'.

⁴² 'Bica' bayechi' lbi'ili', bönni' gdau' fariseo. Rguizxjli' qui gdau' tu cuia tsa tu chi cuia le rzi'li'

qui xhueaj, len qui guixi' rud, len quegac guixi' cuandau', san rudödзли' le nac tsahui' len yöl-la' nadxí'i queëli' Dios. Yugu' lë ni run bayúdx gunli', len cutu uca'nli' yezíca' lë na' runli'.

43 'Bica' bayechi' lbi'ili', bönni' gdau' fariseo. Rë'nili' cö'li' gap nac blau lu yu'u ga rudubli' rusëdli' queë' Dios len rë'nili' lulídz lbi'ili' ba zxön bunách gap nac lahui' laugac bunách.

44 'Bica' bayechi' lbi'ili', bönni' gdau' usëdi, lenca' lbi'ili', bönni' gdau' fariseo, bönni' ruluíz tsahui' cuinli', le nacli' ca nacgac yeru ba quegac nup natgac le cunala'gac, ati' ta'dá láhuigac yeru ba na' bunách len cutu táquibe'inë'.

45 Ni'r bubilë didza' bönni' gdau' usëdi raquë' zxba queë' Moisés, rë' Jesús:

—Bönni' Usëdi, cati' rnau' cni, netu' ca' runu' zi'.

46 Jesús rë' lë':

—Bica' bayechi' ca' lbi'ili', bönni' gdau' usëdi racli' zxba queë' Moisés, le ruspága'cli' bunách yua' zi'i le cugác nu gua', san lbi'ili' ni lati'z cutu ruláhui'li' lei len na'li'.

47 'Bica' bayechi' lbi'ili', le rchisli' lguitj qui ba ga nagáchi'quë' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios, bönni' ni' guludöddë' lequë' xuz xtau'li'.

48 Cni nac, runli' lna' lau runli' tuz le glunë' xuz xtau'li' le guludödcde' lequë' xuz xtau'li' na', ati' lbi'ili' rchisli' lguitj qui ba ga nagáchi'quë'.

49 'Qui lë ni na', lu yöl-la' rejni'i queë', Dios gnë' cni: "Gsöla'a quequë' bönni' lu'ë didza' uláz quia' len yugu' bönni' gbaz quia', ati' yugu' bönni' ni, la'quë' ludödcde', len yela'quë' la'bía ladxiquë'."

50 Cni gunë' Dios le cuequi xbeynë' bunách dza ni zoaru' na'a, ni'a qui rön quegac yúgu'të bönni'

glu'ë didza' uláz queë', bönni' ni' guludödi lequë'
bunách cati' gzu lau zi'a rata' yödzlyú

51 ga gzu lau nu budödi Abel, ga bdxintë
guludöddë' Zacarías, bönni' na' guludöddë' gatsj
lahui'l ga dë bcugu la'y ga na' tu'zégui'quë'-ba' böa'
bëdx dau' lahuë' Dios len ga zoa latj la'y. Qui lë ni
na', rëpa' lbi'ili', Dios cuequi xbeynë' bunách dza
ni zoaru' na'a, ni'a qui rön quegac yúgu'të bönni'
na' guludödcde' lequë' xuz xtau'li'.

52 'Bica' bayechi' lbi'ili', bönni' gdau' usëdi, racli'
zxba queë' Moisés. La' lbi'izli' dë lu na'li' zxi'n
guia qui latj ga rdzöliru' yöl-la' rejni'i. Lbi'ili' cutu
ryazli', ati' ruzága'li' xnözgac nup tē'ni la'yáz.

53 Cati' budx bë'lenë' lequë' didza' ni Jesús,
gulaléytsquinë' Lë' bönni' gdau' tu'sëdi len yugu'
bönni' gdau' fariseo, ati' gulazú lauquë' ta'nabi
yúdxtsquinë' Lë' ca nac zian le tac,

54 le tu'bijë' Lë' didza' quië gac luquie' Lë' ni'a
qui didza' ubi'ë.

12

Rusëdnë' Jesús ca nac yöl-la' rulu'z tsahui' cuini

1 La' dza na'z guludúb ga zoë' Jesús zian gayuá'
bunách ga bdxintë ta'röliz lza'gac bunách na'. Ni'r
gzu lahuë' Jesús rë' zi'al yugu' bönni' usëd queë',
rnë':

—Gul-gún chi'i cuinli' qui le nac ca xnë'i yöt xtil
quequë' bönni' gdau' fariseo, le nac yöl-la' rulu'z
tsahui' cuini quequë'.

2 Cutu bi dë le nac landau'z le cuglá' lahui, len
cutu bi dë le nagachi' le cugác bë'.

³ Qui lë ni na', yúgu'të le chgnali' ga nac chul, la'yöni lei bunách ga nac lu yení', ati' didza' bë'li' bagachi'z ga gzoa lu yu'u nayéyj, gac lban qui ga nac lahui' laugac bunách.

Nu ral-la' gádxiru'

⁴ Gnë' ca' Jesús:

—Böcha'adau', rëpa' lbi'ili': Cutu gádxili' bönni' tu'dödcde' bunách, ati' töd na' cutur bi gac lunë' quegac.

⁵ Ului'ida' lbi'ili' nu ral-la' gádxili'. Gul-gadxi Nu na' gac ugúa yöl-la' na'bán queëli', len töd na' dë lu në'ë yöl-la' uná bë' chu'në' lbi'ili' lu gui' gabíl. Ja, rëpa' lbi'ili', gul-gadxi Nu na'.

⁶ '¿Naru' cu túti'quë'-ba' gáyu'ba' bguindau' len chop dumí lasdau'? Nituba' lecba', cutu ral ladxë'ë-ba' Dios.

⁷ Lëzca' cni, yúgu'të guitsa' icjli' nababgac lahuë' Dios. Qui lë ni na', cutu gádxili'. Nazáca'tërli' lbi'ili' ca zianba' bguindau'.

Nup ta'ná náquigac queë' Jesús

⁸ Gnë' ca' Jesús:

—Rëpa' lbi'ili': Yúgu'të bönni' ta'në' náquicnë' quia' neda' laugac bunách, lëzca' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, gnia' náquicnë' quia' laquë' gbaz la'y queë' Dios,

⁹ ati' bönni' ta'dá'baguë'ë náquicnë' quia' laugac bunách, lëzca' neda' tá'baga'a náquicnë' quia' laquë' gbaz la'y queë' Dios.

¹⁰ 'Yúgu'të nup bi la'në' quia' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, gac unít lahuë' leygac Dios, san nu gnë' zi' queë' Dios Bö' La'y, cutu unít lahuë' nu na' Dios.

11 'Cati' la'chë'ë lbi'ili' gap nac lu yu'u ga tu'dubë' tu'sedë' queë' Dios bönni' judío, len laquë' bönni' la'bequi xbeynë' lbi'ili', len laquë' bönni' dë lu na'quë', cutu ubi ugui'ili' nacx gunli' o bizxa didza' ubi'ili', o bizxa gnali'.

12 La' dza na'z usëdnë' lbi'ili' Dios Bö' La'y le ral-la' gnali'.

Huac gun ga gal ladxiru'-në' Dios yöl-la' tsahui' queëru'

13 Rë' Jesús bönni' nutsë'ë ladj bunách zian na', rnë':

—Bönni' Usëdi, gudxë' böcha'a gunnë' uláz quia' le guta' queë' xuztu'.

14 Jesús rë' lë':

—Bönni'. ¿Naru' zoa nu buzóa neda' ca nu cuequi xbey lbi'ili', o nu gun gatsj le dë queëli'?

15 Ni'r gudxë' bunách nacuá' ni' Jesús, rnë':

—Gul-yutsca'. Gul-gún chi'i cuinli' cui uhuídi'li'. Le uzi'ë xbey bönni' cutu nacx le zian le dë queë'.

16 Ni'r bé'lenë' lequë' didza' Jesús, benë' lsaqui', rnë':

—Zoë' bönni' rlé'inë' yöl-la' tsahui' queë', ati' szxöni runödzej glap lu xyuë'.

17 Ni'r gza' ladxë'ë bönni' na', rnë': “¿Nacx guntsa'? Cutu dë ga gun chi'a le rulá' quia'.”

18 Ni'r rnë': “Cni guna'. Uquindjca' yu'u ga run chi'a le rulá' quia', ati' guna' yugu' yu'u zxöntër ca', ati' ni' gun chi'a le rulá' quia' len yugu' le dë quia'.

19 Ni'r gac guië cuina': Chdëtsca quia' zian le chnutuba', le gáhuída' zian iz. Uzi'tsca ladx'a. Gui'j gahua', len udzijda'.”

20 Ni'r Dios rè' lè': "Li', bönni' cunözi. Na'a dzö' gatiu'. Na'a, ¿nuzxa caz gaqui qui, lè na' chnutubu?"

21 Cni rac queë' bönni' rutubë' la' queëzë' yöl-la' tsahui', len cutu runë' le nac ca yöl-la' tsahui' lahuë' Dios.

Dios run chi'ë bunách queë'

22 Gdöd ni' gudxë' yugu' bönni' uséd queë' Jesús, rnë':

—Qui lè ni na' rëpa' lbi'ili': Cutu ubi ugui'ili' ni'a qui le gui'j gáguli', lè na' nabánili', o ni'a qui lari' gáculi'.

23 Nacr lsaca' yöl-la' na'bán queëli' ca le ráguli', ati' nacr lsaca' gdu ca nayá' nabinli' ca lari' ráculi'.

24 Gul-yutéz ca rac quecba' beycj. Cutu tazba', len cutu ta'lappa', len cutu nacuá' quecba' ga lun chi'iba' le rulá' quecba', san Dios rugahuë' lecba'. ¿Naru' cu nazáca'tërli' lbi'ili' ca yugu' bguindau'?

25 ¿Nuzxa caz bönni' nutsë'ë ladjli' gac gunë' ga soë' gbanë' yetú chi'i'dau'z le ruúbi ruguí' ládxi'dau'huë'?

26 Qui lè ni na', chqui' cugác gunli' lè ni nac cuidi'z, ¿bizx quië ruúbi rugui'ili' ni'a qui le nac zxöntër?

27 Gul-yutéz ca ta'zxön yöjdau'. Cutu tun du lari' len cutu tab lari', san rëpa' lbi'ili', cutu gucr lach ca nacgac yöjdau' ni lari' gucuë' Salomón, zal-la' szxöni guta' queë' yöl-la' tsahui'.

28 Chqui' runë' lach Dios yugu' yøj guíxi'dau' rö'gac na'a ladj guixi', ati' cxö huidzj la'gu'ë leygac lu gui', ¿naru' cu gunë' queëli' le zxöntër ca', lbi'ili', curéjlë'li' Dios gdu ládxi'li'?

²⁹ Qui lè ni na', cutu güi' ládxi'li' le ral-la' gáguli', len le ral-la' gui'jli', len cutu ubi uguí'i ládxi'dau'li'.

³⁰ Yúgu'tè lè ni ta'guíj bunách yödzyú ni, san chnözcznè' Xuzli' Dios yugu' le rquínili'.

³¹ Gul-güí' ládxi'li' tsazli' ga rna bè'è Dios, ati' yúgu'tè lè ni cu'è xnöz queëli'.

Yöl-la' tsahui' rgu'ru' yehua' yubá

³² Gnè' ca' Jesús:

—Cutu gádxili', lbi'ili' na' nacli' yugu' bö'cu' zxíla'dau' quia'. Nababzli' zoali' san rdzag ladxè'è Xuzli' Dios gunnè' lbi'ili' latj tsazli' ga ni' rna bè'è Lè'.

³³ Gul-guti' le dè queëli' len gul-nödzy quegac bunách yechi'. Cni gac, gunli' queëli' yöxj dumí le cutu gac ditj, len cu'li' yehua' yubá yöl-la' tsahui' na' cutu ubídx udú, ga ni' cutu gdxin gban len cutu usnitba' lei böa'dau' qui.

³⁴ Ga ni' dè yöl-la' tsahui' queëli', ni' güi' ládxi'li' gdxinli'.

Ral-la' soaru' ban ladxi'

³⁵ Gnè' ca' Jesús:

—Gul-zóa sina' len gul-quel-la' gui' le uzení' queëli'.

³⁶ Gul-gác ca bönni' huen dxin ta'bözè' dza huödè' xanquè', bönni' zijè' lni qui yöl-la' rutság na', quiè cati' udxinè' len ulidzè', la' la'saljtè' queè' tsaziè'.

³⁷ Bica' bagac huen dxin na' la'cu'è ban ladxi' cati' huödè' xanquè'. Le nactè rëpa' lbi'ili', upá' cuinè' xanquè' na', ati' gunè' ga la'bö'è ga lahuè', ati' cu'è le lahuè'.

³⁸ Zal-la' huödë' cati' chral o gdu ladxi' yël, chqui' duxaquë' lequë' nacu'ë ban ladxi', bica' bagac huen dxin na'.

³⁹ Lë ni ral-la' gnözili'. La'naru' nöznë' xan yu'u bizxa dza huadxín gban, uspán ladxë'ë len cutu gu'ë latj bönni' udxíë' yeru lidxë', cui cuanë' le dzö' lidxë'.

⁴⁰ Qui lë ni na', gul-zóa ban ladxi' ca' lbi'ili', le huöda' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, dza curbözli' neda'.

Bönni' huen dxin tsahui' len bönni' huen dxin cunác tsahui'

⁴¹ Ni'r Pedro gnabnë' Jesús, rnë':

—Xan, ¿naru' rë'u netu'z lë ni runu' lsaqui', o rë'u ca' cni yúgu'të bunách?

⁴² Rë' lë' Xanru':

—¿Nuzxa na' bönni' huen dxin tsahui' len réjni'inë', dë lu në'ë uláz queë' xanë'? Bönni' ni, xanë' udödë' lu në'ë lidxë' quië cati' gal-la'r lahuë' bönni' nacu'ë lidxë', gu'ë qui queëquë' le lahuë'.

⁴³ Bica' ba bönni' huen dxin na' cati' huödë' xanë', duxaquë'ë lë' runë' cni dxin na' nudödë' lu në'ë.

⁴⁴ Le nactë rëpa' lbi'ili', udödë' xanë' lu në'ë bönni' huen dxin tsahui' na' yúgu'të le dë queë'.

⁴⁵ Chqui' gáquinë' huadzeynë' huödë' xanë' bönni' huen dxin cni, ati' su lahuë' gu'ë dö' quequë' yezíca'rë' huen dxin, bönni' len ngul, len su lahuë' gui'j gahuë' len súdxinë',

⁴⁶ ni'r huödë' xanë' bönni' huen dxin na' cati' curbözë' lë' len cati' curáquibe'inë', ati' usaca' zi'ë bönni' huen dxin cunaquë' tsahui' na',

len gchuguë' queë' ca narugu quequë' bönni' cuta'yejlë'ë.

47 'Bönni' huen dxin na' nöznë' le rë'nnë' xanë', len cutu zoë' sina', len cutu runë' ca rnë' xanë', bönni' ni, szxönitër quinë' lë' xanë'.

48 Chqui' cutu nöznë' le rë'nnë' xanë' bönni' huen dxin, len gunë' le gun ga gbaguë'ë le quinë' lë' xanë', bönni' ni quinë' lë' láti'dau'z. Bönni' yu'u lu në'ë szxöni, szxöni unabë' xanë' lu në'ë, ati' bönni' na' xanë' nuzxöni ladxë'ë lë' szxöni, szxönitër ca' unabë' xanë' lu në'ë bönni' huen dxin na'.

Gun ga la'rúj chopl bunách le naquë' Jesús

49 Gnë' ca' Jesús:

—Bida' neda' djena' ga tsegui gui' yödzylyú ni, len la' bíqui'czda' chnaguel-la' gui' na'.

50 Na'a, dë tu le ral-la' saca' qui'a le nac ca tu le gdilda' nis, ati' rö'a baníg ga gdxintë gac cni quia'.

51 ¿Naru' ráquili' bida' dulequi dxia' le rac yödzylyú ni? Rëpa' lbi'ili': Cutu. Bida' dulequia' le gun ga la'rúj chopl bunách.

52 Na'a su lau lula'alén lza'gac gayu' bunách nacuá' tu yu'u. Tsonné' la'dá'baguë'ë chopë' nazi'quë' xtidza'a, ati' chopë' na' la'dá'baguë'ë tsonné' na'.

53 Nu bönni' zoabi' bi'i bönni' queë' tá'baguë'ë zxi'në' na', ati' bi'i bönni' na' tá'baga'bi' xuzbi'. Ngul zoabi' bi'i ngul queënu tá'baga'nu zxi'nnu na', ati' bi'i ngul na' tá'baga'bi' xna'bi'. Ngul zoanu ngul zxoá' lidxnu tá'baga'nu zxoá' lidxnu na', ati' ngul zxoá' lidxnu na' tá'baga'nu xtau' zxi'nnu.

Le nacgac bë' le tac na'a dza

54 Gudxë' ca' bunách zian nacuá' ni' Jesús, rnë':

—Cati' rlé'ili' za' böaj zaca' ga rbia gbidz, la' rnáteli': “Hual guiöj”, ati' cni rac.

⁵⁵ Cati' reycj bö' za' zaca' ga rdöd gbidz beo' ziaq, rnali': “Udzá'a na'a”, ati' cni rac.

⁵⁶ Lbi'ili', bönni' ruluí'z tsahui' cuinli'. Nözili' le ruluí' le rac luzxbá len le rac luyú ni, san cutu ráquibe'ili' le ruluí' le nacgac bë' tac dza ni zoaru' na'a.

Ral-la' ugá'nlenru' tsahui' nu rley rë'u

⁵⁷ Gnë' ca' Jesús:

—¿Bizx quië cutu rbequi xbeyli' la' lbi'izli' ca nac le nac tsahui'?

⁵⁸ Chqui' zoa nu bi unabi yudxi li' ati' zeajli' gdxinli' yúlahui', bë' ladxu'u ugá'nlenru' tsahui' nu na' tsal ni' yu'uli' nöz, cui uqui li' lahuë' bönni' cuequi xbeynë' lbi'ili', ati' bönni' cuequi xbey na' udödë' li' lu në'ë bönni' ruseyjë' lidx guía, ati' bönni' na' ruseyjë' lidx guía cu'ë li' lidx guía na'.

⁵⁹ Rëpa' li', cutu uruju' ni' cati' udxr quizxju' yúgu'të dumí lasdau' ral-lu'u qui nu na'.

13

Run bayúdx ubí'i ládxi'ru'

¹ La' dza ni'z guladxinë' ni' bönni' ta'guíxjöi'në' Jesús ca benë' Pilato, budöcdë' la'quë' bönni' Galilea len gzxi'ë rön quequë', le bugútsi'në' xchöncha' böa' bëdx chguludöcdë'-ba' quië la'guë' lahuë' Dios xchöncha' na'.

² Bubi'ë didza' Jesús, rë' lequë':

—¿Naru' ráquili' glacrë' bönni' dul-la' bönni' Galilea na' ca yezíca'rë' bönni' Galilea, le gulazaca' gulagui'ë cni?

³ Rēpa' lbi'ili': Cutu, ati' chqui' cutu ubí'i ládxi'li', nitli' ca' yúgu'téli'.

⁴ Lēzca' cni guc quequē' chizxunē' bönni' ni', yajbaga' lequē' yu'u zian cuia na' nazí' lei Siloé, ati' glatiē'. ¿Naru' ráquili' gulabága'tērē' zxguia' lequē' ca yezica' bunách nacuá' Jerusalén?

⁵ Rēpa' lbi'ili': Cutu, ati' chqui' cutu ubí'i ládxi'li', nitli' ca' yúgu'téli'.

Runē' lsaqui' Jesús qui yag higo curbía

⁶ Ni'r benē' lsaqui' Jesús, rē' lequē':

—Zoē' bönni', zoa yag higo nazē' ga nac la' yēl queē'. Rajtiljē' le rbia yag na', san cutu bi rdzölnē'.

⁷ Ni'r gudxē' bönni' runē' dxin la' yēl queē' na', rnē': “Chguc tsonn iz rida' rdudilja' le cuia yag higo ni len cutu bi rdzölda'. Bchugu lei. ¿Bizx quiē rnig luyú ni?”

⁸ Ni'r bubi'ē didza' bönni' huen dxin na', rē' lē': “Xan, bca'ngar lei yetú iztēz, ati' gzatsa' yu zxani len cu'a bēb zxani.

⁹ Chqui' cuia yag ni, gac dxi'a, san chqui' cutu bi cuia, ni'r gchugu' lei.”

Ruúnē' Jesús ngul ré'inu cati' nac dza la'y

¹⁰ Tu dza rusēdnē' Jesús bunách nacuá' yu'u ga tu'dubē' tu'sēdē' queē' Dios bönni' judío cati' nac dza la'y quequē'.

¹¹ Zoanu ni' ngul chguc chizxunu' iz ré'inu, le yu'u lēnu bö' xöhui' run ga te'i bunách, ati' nayéchutecznu rdanu, len cutu ca' rac ulí cuinnu.

¹² Cati' blé'inē'-nu Jesús, bulidzē'-nu, rnē':

—Nguldau', chböacu' qui guidzhuē' quiu'.

¹³ Ni'r bxoá nē'ē lēnu Jesús, ati' la' bulitē cuinnu, len glu'nu-nē' Dios yöl-la' ba.

14 Ni'r gleyne' bönni' blau qui yu'u ga na' tu'dubè' tu'sèdè' queè' Dios. Rleyne' le bunè'-nu ngul na' Jesús cati' nac dza la'y. Gudxè' nup nacuá' ni' bönni' blau na', rnè':

—Xop dza nacuá' runru' dxin. Dè latj yugu' dza ni guidli' nu un lbi'ili', len clèg dza la'y.

15 Ni'r bubi'è didza' Xanru', rnè':

—Lbi'ili', bönni' ruluí'z tsahui' cuinli', ¿naru' cu rusedxcli'-ba' böa' bèdx qui queèli' ga na' da'cba' cati' nac dza la'y, ati' tsjua'gacli'-ba' li'jba' nis?

16 Nacnu xzi'n xsoè' Abraham ngul ni len gdu chizzunu' iz chyu'nu lu yal-lj qui Satanás tu' xöhui'. ¿Naru' cu ral-la' nu usédx lènu zal-la' nac dza la'y?

17 Cati' bè'è didza' ni Jesús, gulutui'nè' yúgu'tè bönni' nacu'è ni' ta'leynè' Lè', san guludziji yezica' bunách, yúgu'tè nup nacuá' ni', le ta'lé'inè' yugu' le zxön runè' Jesús.

Runè' lsaqui' Jesús qui xseydau' mostaza

18 Ni'r rnè' Jesús:

—¿Nacxcz rac rzxön le rna bè'è Dios, o bizxa usáqui'tsaru' lei?

19 Rac ca rac qui xseydau' mostaza, le gzxi'è bönni' ati' guzè' lei ga nac la' yèl queè'. Gzxön mostaza na' len guc ca yag zxön, ati' guladxinba' bguindau', glunba' lidxcba' lu zxuza' në'i mostaza na'.

Runè' lsaqui' Jesús qui xnè'i yöt xtil

20 Lèzca' cni rnè' Jesús:

—¿Bizxa caz usáqui'tsada' le rna bè'è Dios?

21 Nac ca xnë'i yöt xtil, le gzxi'nu ngul len bugútsi'nu tsonn cuia cua yöt xtil, ati' gyazx gdutë cua na'.

Tu ga tsazru' le nac guidau'

22 Tsal ni' yu'ë nöz Jesús, zijë' Jerusalén, rdödë' yugu' yödz zxön len yugu' yödzdau', rusëdnë' bunách nacué' gap na'.

23 Gnabnë' Jesús bönni' zoë' ni', rnë':

—Xan, ¿naru' nabábz nup lulá?

Rë' nup nacué' ni' Jesús,

24 rnë':

—Gul-güí' ládxi'li' tsazli' zaca' ga nu ryaz le nac guidau', le rëpa' lbi'ili': Zian nup lë'ni la'yáz ni', san cutu la'záqui'në'.

25 Töd tsasë' useyjë' yu'u xan yu'u, su lauli' lbi'ili' na' zoali' ni'l ulidzli'-në' ra' yu'u na', guiëli'-në': “Xan, Xan, bsalj queëtu'.” Ni'r ubi'ë didza' Lë', guië' lbi'ili': “Cutu nözda' nuzxa lbi'ili'.”

26 Ni'r su lauli' gnali': “Güi' gdágulentu' Li', ati' busëdnu' gap nac lu yë'y queëtu'.”

27 Ni'r guië' lbi'ili': “Rëpa' lbi'ili', cutu nözda' gazx bunách lbi'ili'. Gul-cuít ga zoa', yúgu'tëli' rua'li' dö'.”

28 Ni'r cödx yéchi'li' len utíl-l láya'li' cati' glé'igacli'-në' Abraham len Isaac, len Jacob, len yúgu'të bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios, nacué' ga ni' rna bë'ë Dios, san lbi'ili' zoali' ni'l.

29 La'dxín bunách la'rúj zaca' ga rlen gbidz, len zaca' ga rbia gbidz, len zaca' ga za' bö' ziaq, len zaca' ga rdöd gbidz beo' ziaq, ati' la'bö'ë lahuë' ga ni' rna bë'ë Dios.

30 Ni'r lac blau la'gac bunách nacgac ca'z na'a, ati' lugá'n ca'z la'gac nup nacgac blau na'a.

Rbödxyechëë Jesús ni'a quegac bunách Jerusalén

³¹ La' dza ni'z guladxinë' ga zoë' Jesús bönni' gdau' fariseo len tè' Lè':

—Burúj, buzzúndj ni, le rë'nnë' gdöddë' Li' Herodes.

³² Jesús rë' lequë':

—Gul-tséaj, gul-tsjödxë' bönni' na' naquë' ca tuba' böza', gnali': “Byutsca', rubíjgaca' bö' xöhui' len ruúna' bunách na'a len cxö, len cati' gac lidzj, udx guna' dxin quia'.”

³³ Run bayúdx tséajlenza' ca' nöz na'a len cxö len huidzj, ati' gdxina' Jerusalén, le tu'dödcde' ni' bönni' tu'ë didza' uláz queë' Dios.

³⁴ 'Lbi'ili', zoali' Jerusalén. Rudödigacli'-në' bönni' tu'ë didza' uláz queë' Dios len ruládxigacli'-në' guiöj bönni' gbaz rsölë'ë queëli' Dios. Cati'ga zian lzu gu'nda' utuba' lbi'ili' quia' ca runba' yjéd, rutubba' zxi'nba' zxan xilba', san cutu gú'nili'.

³⁵ Gul-yutsca', ca'z ugá'n lidxli', ati' rëpa' lbi'ili', cutur glé'ili' neda' cati' gdxinr dza gnali': “Bica' ba nu za' uláz queë' Xanru'.”

14*Ruúnë' Jesús bönni' ré'inë' huë' gui*

¹ Cati' nac dza la'y quequë' bönni' judío, gyazië' Jesús lidxë' bönni' uná bë', bönni' gdau' fariseo. Rö'ë Jesús rahuë', ati' ta'në'ë Lè' bönni' gdau' fariseo nacu'ë ni'.

² Zoë' ca' ni' lahuë' Jesús bönni' ré'inë' huë' gui.

³ Ni'r Jesús gnabné' bönni' gdau' tu'sëdi taquë' zxba queë' Moisés len yugu' bönni' gdau' fariseo, rnë':

—¿Naru' dē latj unru' nu re'i cati' nac dza la'y?

⁴ Lequē' guluséyj rú'acquē'. Ni'r gdel-lē'ē bönni' huē' na' Jesús len bunē' lē', ati' la' busōla'tē' lē'.

⁵ Ni'r rē' yugu' bönni' gdau' na' Jesús, rnē':

—Chqui' zoē' bönni' nutsē'ē ladjli', ati' nacua'ba' queē' bōa' bēdx, ati' gbixba' tuba' lu yeru, ¿naru' cu tsajlijtē'-ba', zal-la' nac dza la'y?

⁶ Cutu bi didza' guc lubi'ē ca nac lē ni.

Nu cō' latj blau

⁷ Cati' blé'inē' Jesús ca tunē' bönni' gdau' fariseo na', ta'bō'ē latj blau ga na' ta'bō'ē tahuē', ni'r benē' lsaqui', rē' lequē':

⁸ —Cati' nu ulídz li' guidu' ga rac lni qui yōl-la' rutság na', cutu cō'u latj blau. Nazx ca' nulidzē' ca' bönni' náctērē' blau ca li'.

⁹ Ni'r huidē' ga zu' bönni' na' bulidzē' li', len guiē' li': “Bē' latj bönni' ni cō'ē ga zu'”, ati' ni'r lu yōl-la' rutu'i quiu' tsajchō'u zxanti.

¹⁰ Qui lē ni na', cati' nu ulídz li', gyeaj yajchō' zxanti, quiē cati' gdxinē' bönni' na' bulidzē' li', huē' li': “Bōcha'a, gdōd yelati' nil.” Ni'r gacru' li' blau laugac nup ta'bō'len li' tsazxōn.

¹¹ Nu run ba zxōn cuini, lunē' ga huōta' huōxj, san nu zoa nōxj ladxī', lunē' ga gacr blau nu na'.

¹² Jesús rē' ca' bönni' na' bulidzē' Lē', rnē':

—Cati' gunu' güi'i huagu o lnidau', cutu ulidzcu'-nē' yugu' bōchi' lza'u len yugu' bönni' bōchu'u len yugu' di'a dza quiu', len yugu' dzag yu'u quiu' ta'lé'inē' yōl-la' tsahui' quequē', le lulidzē' ca' li', ati' cni gac, ubí'i quiu'.

13 Cati' gunu' güi'i huagu, bulídz bunách yechi', len nup nabíx ni'a na'gac, len nup cuta'zá', len yugu' lau chul.

14 Ni'r gacu' bica' ba, le cutu gac bi lubi'ë quiu' bönni' cni, san ubí'i quiu' cati' gdxin dza lubán nup natgac, nacgac tsahui'.

Runë' lsaqui' Jesús qui lni zxön

15 Cati' byönnë' didza' ni bönni' rö'ë rágulenë' Jesús, rë' Lë':

—Bica' ba nu gagu ga ni' rna bë'ë Dios.

16 Jesús rë' lë':

—Zoë' bönni' benë' lni zxön, ati' zian nup bulidzë'.

17 Cati' chnabá'a la' huagu, bsölë'ë bönni' huen dxin queë' tsjödxe' nup na' chnulidzë', gnë': “Gul-dá, yúgu'të chnabá'a.”

18 Gulazú lauquë' yúgu'të' ta'nabë' latj cutsjaquë'. Bönni' zì'al na' rnë': “Zi'a gzxi'a tu la' yël, len runtsca bayúdx tsajyúa' lei. Ráta'yua' lau' gunnu' neda' latj.”

19 Yetúë' rnë': “Zi'a gzxi'a gayu' nözba' bëdx ati' tsajxí' bë'a lecba' ugúngaca'-ba' dxin. Ráta'yua' lau' gunnu' neda' latj.”

20 Yetúë' rnë': “Zi'a butság na'a, len qui lë ni na' cutu gac guida'.”

21 Cati' böjë' bönni' huen dxin na', yajtíxjöi'në' xanë' yúgu'të lë ni. Ni'r gleyne' bönni' xan yu'u na', ati' gudxë' bönni' huen dxin na', rnë': “Gyeajtë na'a gap nac lu yë'y len gap nac la' nöz qui yödz ni, ati' gchë'u ni bunách yechi' len nup nabíx ni'a na'gac, len nup cuta'zá', len yugu' lau chul.”

22 Cati' chnunë' cni bönni' huen dxin na', rnë':
 “Xan, chbena' ca na' gna bé'inu' neda', ati' ni dë
 latj.”

23 Ni'r gudxë' bönni' huen dxin na' xanë', rnë':
 “Gyeaj gap nac la' nöz len gap nac nöz las, ati' ben
 bayúdx lid nup nacué' ni' quië gdza' lidxa',

24 le rëpa' lbi'ili': Cutu gahuë' qui lni quia' nitúë'
 bönni' ni' bulidza' zi'al.”

Le rzáca'ru' zéajlenru'-në' Cristo

25 Yugu' dza ni' rjaclen Jesús bunách zian, ati'
 bueycjë' Jesús, rë' lequë':

26 —Chqui' guídenë' neda' bönni' len cutu
 gdxí'irnë' neda' ca nadxi'inë' xuz xnë'ë, len ngul
 queë', len yugu' zxi'në', len yugu' bi'i böchë'ë, len
 yugu' bi'i zanë', len yöl-la' na'bán queë', cutu gac
 gaquë' bönni' uséd quia'.

27 Nu bönni' cugaquë' ca tu bönni' zijë' zajtë'ë
 lë'i yag cruz, len të'ë neda', cutu gac gaquë' bönni'
 uséd quia'.

28 Chqui' zoë' bönni' ladj lbi'ili' guë'nnë' gunë'
 tu yu'u zian cuia, ¿naru' cu cö'ë zi'al ulabë' gaca'x
 dumí ral-la' gtöë' quië gnöznë' chqui' dë queë' tsca
 le rquinnë' quië usyudxë' gunë' yu'u na'?

29 Chqui' cutu gunë' cni, len su lahuë' cuequië'
 xlibi yu'u na', ati' cutu gac usyudxë' gunë' yu'u na',
 ni'r la'zú laugac lutítj lë' yúgu'të nup la'le'i lei,

30 la'ná: “Bönni' ni gzu lahuë' runë' yu'u, san
 cutu gac usyudxë' gunë'.”

31 Lëzca' cni, chqui' zoë' bönni' rna bë'ë, len
 ral-la' tsijë' gdil-l tsajtíl-lenë' yetúë' bönni' rna bë'ë,
 ¿naru' cu cö'ë zi'al cuequi icjë' chqui' sáqui'në'

tsajtíl-lenë' bönni' ni' nachë'ë galj milë' bönni', ati' lë' chi milzë' bönni' nachë'ë?

³² Chqui' cutu sáqui'në', cati' ni' zoë' zi'tu' yetúë' bönni' na' rna bë'ë, gsölë'ë queë' bönni' gbaz queë', ati' gnabë' nacx ral-la' gunë' quië ludzaguë' dxi'a.

³³ Cni nac, chqui' zoë' bönni' ladj lbi'ili' cutu uca'në' yúgu'të le dë queë', cutu gac gaquë' bönni' uséd quia'.

Zödi' nanít yöl-la' sna' qui

³⁴ Gnë' ca' Jesús:

—Dxi'a nac zödi', san chqui' nit yöl-la' sna' qui, ¿nacx úniru' lei sna'?

³⁵ Cutur nac Isaca' zödi' na', ni quië luyú, ni quië ga r-ru'nru' bëb, san chu'nru' lei ni'l. Nu zoa nag len ryöni, ral-la' uzë nag nu na'.

15

Runë' lsaqui' Jesús ca nac queë'ba' bö'cu' zxila' gnitba'

¹ Guludubë' ga zoë' Jesús yúgu'të bönni' uquízxj lazgac bunách len yugu' bönni' ca'z quië luzë nagquë' Lë'.

² Qui lë ni na' gulanë' queë' yugu' bönni' gdau' fariseo, len bönni' gdau' tu'sëdi, ta'në':

—Bönni' ni runë' ba la'n bönni' dul-la', len rágulenë' lequë'.

³ Ni'r benë' lsaqui' ni Jesús, rë' lequë':

⁴ —Chqui' zoë' bönni' ladj lbi'ili', nacua'ba' queë' tu gayua'ba' bö'cu' zxila', len chqui' nitba' tuba', ¿naru' cu uca'në' yezíca'rba' taplalj yu chënnaba' na' ga nac lu latj ca'z, ati' tsijë' tsajtíljë'-ba' bö'cu' zxila' na' nanitba', cati' udzölrnë'-ba'?

5 Cati' udzölnë'-ba', lu yöl-la' rudziji queë' gxoë'-ba' yen zxicjë',

6 len cati' udxinë' lidxë' utubë' yugu' böchi' lzë'ë len yugu' dzag yu'u queë', ati' guië' lequë': “Gul-dzìjilen neda', le chbudzölda'-ba' bö'cu' zxila' quia' gnitba'.”

7 Rëpa' lbi'ili': Lëzca' cni gactër yöl-la' rudziji yehua' yubá ni'a queë' tuë' bönni' dul-la' ubí'i ladxë'ë ca gac quequë' taplalj yu chënnë' bönni' tsahui', bönni' táquinë' cutu naquincnë' lubí'i ládxi'quë'.

Runë' lsaqui' Jesús qui dumí gnit

8 Rnë' ca' Jesús:

—Chqui' zoanu ngul, dë queënu chi dumí plata, len chqui' nit tu dumí plata na', çnaru' cu ggál-la'nu gui', ati' gluanu yu'u, uguílj yúdxinu lei cati' udzölrnu lei?

9 Cati' udzölinu lei, utubnu yugu' ngul lza'nu, len yugu' ngul dzag yu'u queënu, ati' guiënu lecnu: “Gul-dzìjilen neda', le chbudzölda' dumí plata na' gnit.”

10 Rëpa' lbi'ili': Lëzca' cni, ludzìjtsquirnë' gbaz la'y queë' Dios ni'a queë' tuë' bönni' dul-la' ubí'i ladxë'ë.

Runë' lsaqui' Jesús queëbi' bi'i gnitbi'

11 Rnë' ca' Jesús:

—Zoë' bönni' nacua'bi' chopbi' bi'i bönni' queë'.

12 Bi'i cuidi' na' rëbi' xuzbi': “Dad, benn quia' le dë quiu' le ral-la' gaqui quia'.” Ni'r xuzbi' na' gdisië' quecbi' le dë queë'.

13 Nabábz dza gdzey, yúgu'të butubbi' bi'i cuidi' na', gyeajbi' yödž zi'tu', ati' ni' butöbi' dëra le dë queëbi'. Le cunác benbi'.

14 Cati' chbutöbi' dëra le dë queëbi', guc gbin lu yödž ga na' zoabi', ati' byadzj queëbi'.

15 Ni'r gyeajbi' yajsoabi' huen dxin queë' bönni' lu yödž ni', ati' bönni' na' bsölë'ë-bi' ga dë la' yël queë' tsajgágubi'-ba' yugu' cuch queë'.

16 Guc ládxi'bi' gágubi' guixi' ca'z na' táguba' cuch, san nutu nu bi bë' le gágubi'.

17 Ni'r bubí'i ládxi'bi', rnabi': "Cáti'ga zian bönni' huen dxin nacu'ë lidxë' xuzá', len dëtsca le tahuë', san neda' ni huatcza' yöl-la' rdun.

18 Uzá'a ni, huöja' ga zoë' xuzá', len tsjödxa'-në': Dad, bena' dul-la' lahuë' Dios, zoë' yehua' yubá, len lau' li'.

19 Cutur naca' neda' lsaca' gaca' zxi'nu'. Ben neda' ca bönni' huen dxin quiu'."

20 Ni'r gyu'ubi' nöž, zhuöjbi' ga zoë' xuzbi'.

'Cati' ni' zoabi' zi'tu' zuza'bi', blé'inë'-bi' xuzbi', len buechi' ladxë'ë-bi'. Jarélu'ë yajxí'gal-lë'-bi' xuzbi' len yajnidë' yenbi', gdahuë'-bi' bzxidu.

21 Ni'r zxi'në' na' rëbi'-në': "Dad, bena' dul-la' lahuë' Dios, zoë' yehua' yubá, len lau' li'. Cutur naca' neda' lsaca' gaca' zxi'nu'."

22 Ni'r xuzbi' rë' yugu' bönni' huen dxin queë', rnë': "Gul-tsajleajtë lari' záca'tsqui, len gul-gacu-bi'. Gul-cú'u le zaca' xbönni' na'bi', len gul-dá' lölbi' ní'abi'.

23 Gul-tsajxí'-ba' bëdx renni', ati' gul-dödi-ba'. Gáguru'-ba' len gunru' lni,

24 le guc bi'i bönni' quia' ni ca bi'i chnatbi', ati'

bubanbi'. Gnitbi' ati' chbula'abi' na'a." Ni'r gu-lazú lauque' tu'dzijnë'.

²⁵ 'Tsal ni' rac lë ni, zoabi' ladj guixi' bi'i bönni' zi'al queë' bönni' na'. Cati' zuza'bi' rudxinbi' gal-la' ra' yu'u, ryönibi' rac huil-l len rac huö'a lu yu'u na'.

²⁶ Ni'r bulidzbi'-në' bönni' huen dxin zoë' ni', len gnábibi' lë' bizxa na' rac.

²⁷ Bönni' huen dxin na' rë'-bi': "Bi'i böchu'u na' budxinbi', ati' gna bë'ë xuzu' guludöddë'-ba' bëdx renni', le budxinbi' lu në'ë dxi'a tsáhui'dau'."

²⁸ Ni'r gleybi' bi'i zi'al na' len cutu gú'nibi' tsazbi' yu'u. Ni'r brujë' xuzbi', len gúta'yuë' laubi' tsazbi'.

²⁹ Bubi'ibi' didza' bi'i zi'al na', rëbi'-në' xuzbi': "Nözcnu' cáti'ga zian iz bena' dxin lau', len gatga gdá'baga'a li', san gatga bennu' quia' tuba' bö'cu' zxíla'dau' güi'lana' xbey yugu' lza'a.

³⁰ Na'a, cati' budxinbi' bi'i quiu' ni busnitbi' yugu' le dë quiu', gdálenbi'-nu yugu' ngul udá dzag, benu' ga guludöddë'-ba' bëdx renni' ni'a queëbi'."

³¹ Ni'r rë'-bi' xuzbi', rnë': "Zxi'na', li' zóalenczu' neda' ati' yúgu'të le dë quia', quiu' naqui.

³² Ben bayúdx gunru' lni len udzójiru', le gucbi' bi'i böchu'u ni ca bi'i chnatzbi', ati' nubanbi'. Gnitbi' ati' chbula'abi'."

16

Runë' lsaqui' Jesús queë' bönni' huen dxin cu-naquë' tsahui'

¹ Rë' ca' bönni' da'quë' Lë' Jesús, rnë':

—Zoë' bönni' dë yöl-la' tsahui' queë', len zoë' ca' queë' bönni' huen dxin dë lu në'ë uláz queë'. Guladxinë' bönni' tu'quíë' bönni' huen dxin na'

lahuë' xanë', ta'në' queë' rutözë' le dë queë' xanë' na'.

² Ni'r bulidzë' bönni' huen dxin na' xan yu'u na', len rë' lë': “¿Bizxa didza' ni ryönda' quiu'? Blui' neda' le nac bë' dxin nunu', le cutur gata' lu na'u uláz quia'.”

³ Ni'r gza' ladxë'ë bönni' huen dxin na', rnë': “¿Nacx guntsa'? Rubijë' neda' xana' latj blau ga runa' dxin. Cutu sáqui'da' guna' dxin gu'n, len utui'da' gnaba' nu bi gunnz quia'.

⁴ Na'a chnözda' nac guna' quië cati' ubijë' neda' latj blau ni, la'cuá' nup luzí' neda' lidxgac.”

⁵ Ni'r bulidzë' yugu' bönni' bi tal-lë'ë queë' xanë' bönni' huen dxin na', ati' rë' bönni' zi'al: “¿Gaca'x ral-lu'u queë' xana'?”

⁶ Lë' rnë': “Tu gayuá' rö'ö chugu le za ral-la'a.” Rë' lë' bönni' huen dxin blau na', rnë': “Ni dë guich ga nayúj le ral-lu'u. Grötë' ni len bzuj yetú lu guich gna chián rö'ö chugu ral-lu'u.”

⁷ Gdöd ni' gnabnë' yetúë', rnë': “Nazx li', ¿gaca'x ral-lu'u?” Lë' rnë': “Tu gayuá' da'a zxoá' xtil.” Ni'r rë' lë' bönni' huen dxin blau na', rnë': “Ni dë guich ga nayúj le ral-lu'u. Bzuj yetú lu guich gna taplalj da'a ral-lu'u.”

⁸ Ráquibe'inë' xanë' na' sína'të benë' bönni' huen dxin cunác tsahui' na'. Cni nac, nácgacrë' sina' bönni' yödzlyú ni lu yugu' le tunë' la' lé'gcacë', ca bunách ta'dalen Dios lu yení' queë'.

⁹ Neda' rëpa' lbi'ili': Gul-cözlen dxi'a bunách, ugunli' dxin yöl-la' tsahui' dë queëli' yödzlyú ni, quië cati' gdxin dza uca'nli' yugu' lë ni, lunë' lbi'ili' ba la'n latj ni' zoa tzalzú.

¹⁰ 'Nu rugún dxi'a dxin tu le cuidi'z dë lu në'i,

lëzca' ugún dxi'a dxin tu le zxön gata' lu në'i. Nu cutu rugún dxi'a dxin tu le cuidi'z dë lu në'i, cutu ugún dxi'a dxin tu le zxön gata' lu në'i.

¹¹ Qui lë ni na', chqui' cutu rugunli' dxi'a dxin yöl-la' tsahui' dë queëli' yödzyú ni, ¿nuzxa caz udöd lu na'li' yöl-la' tsahui' le nac gdu?

¹² Chqui' cutu rugunli' dxi'a dxin le dë lu na'li' le naqui qui nu yubl, ¿nuzxa caz udöd lu na'li' le ral-la' gaqui quiëczli'?

¹³ 'Cutu gac gunë' xchingac chop xanë' nitüë' huen dxin, le udi'inë' tuë' len gdxí'inë' yetúë', o gunë' ba la'n tuë', len uzóë' tsla'l yetúë' na'. Cutu gac gunli' xchinë' Dios, len gunli' ca' dxin quië uzi'li' xbey yöl-la' tsahui' qui yödzyú.

¹⁴ Gulayönnë' ca' didza' ni bönni' gdau' fariseo, ati' le nadxi'icnë' yöl-la' tsahui' quequë', qui lë ni na' gulutitjè' Jesús.

¹⁵ Ni'r Jesús rë' lequë':

—Lbi'ili' rubíj dxi'a cuinli' laugac bunách, san nözcnë' Dios le yu'u icj ládxi'dau'li', le nac lë na' tun zxön bunách tu le ruzóë' Dios tsla'l.

Zxba queë' Moisés len le rna bë'ë Dios

¹⁶ Gnë' ca' Jesús:

—Ga bdxintë dza zoë' Juan, ben dxin le rna bë' zxba queë' Moisés len le guluzujè' lu guich bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios. Ni'r cati' bdxinë' Juan na', gzu lau rac lban ca gac nu tsaz ga rna bë'ë Dios, ati' tun bayúdx yúgu'të bunách la'yáz ni'.

¹⁷ 'Zal-la' rac cni, gacr huëz la'död qui luzxbá len qui luyú ni ca nit tu didza'z nayúj lu guich lu zxba queë' Dios.

Le rulá'a yöl-la' nutság na'

18 Gnë' ca' Jesús:

—Chqui' ulá'alenë' ngul queë' bönni', ati' utság ná'lenë'-nu ngul yubl, gunë' dul-la' le rguitsj zxba qui yöl-la' nutság na', ati' nu utság na'len ngul na' nusanë'-nu bönni' queë'nu, gun ca' dul-la' le rguitsj zxba qui yöl-la' nutság na'.

Bönni' dë yöl-la' tsahui' queë' len Lázaro

19 Ni'r benë' lsaqui' Jesús, rnë':

—Zoë' bönni' rlé'inë' yöl-la' tsahui' queë'. Racuë' lari' xna len lari' záca'tsqui, ati' yugu' dza rúnteczë' lni, ti'j tahuë' le banaqui.

20 Zoë' ca' ni' bönni' yéchi'dau' lë' Lázaro, bönni' rnabë' nu bi unödzy queë', ati' hué'tözë' rözë' ra' yu'u queë' bönni' na' rlé'inë' yöl-la' tsahui'.

21 Rac ladxë'ë bönni' yéchi'dau' na' gahuë' le bizxj tu'huöxj zxani ga rahuë' bönni' na' rlé'inë' yöl-la' tsahui'. Ta'dxinba' ca' bö'cu', ta'lë'ëba' lu huë' queë' bönni' yéchi'dau' na'.

22 Bdxin dza gutië' bönni' yéchi'dau' na', ati' gulachë'ë lë' gbaz la'y queë' Dios tsajsóalenë' Abraham ga nac latj lach queë' Dios. Gutië' ca' bönni' na' blé'inë' yöl-la' tsahui', ati' gulucachë'ë lë' yeru ba.

23 Cati' ni' rzaca' rgui'ë bönni' na' blé'inë' yöl-la' tsahui', zoë' latj quegac nup natgac, bchis lahuë' len blé'inë' Abraham zoë' zi'tu', dzaguë' lë' Lázaro na'.

24 Ni'r bë'ë zidzy didza', rnë': “Xuza', Abraham, buechi' ladxí' neda'. Bsöla' quia' Lázaro uspisë' xbönni' në'ë len dusuhualë' ludxa'a, le rzaca' rgui'tsca' lu gui' ni.”

25 Rë' lë' Abraham, rnë': “Zxi'na', bsa' ladxu'u ca' guc quiu', buzi'u xbey yöl-la' tsahui' tsal ni' zu'

nabanu', san Lázaro ni, guc queë' yöl-la' yechi', ati na'a, ruzí' zxönë' Lázaro ni, san li' rzaca' rguí'u.

²⁶ Yetú ca', ra' gui'a sib nac, zoa gatsj lahui'l ga ni' zoali' lbi'ili' len ga ni zoatu' netu'. Qui lë ni na' nup nacuá' ni len lë'ni la'död ga zoali' lbi'ili', cutu ca' gac lunë' ca', len cutu gac lid ni nup nacuá' ni'.”

²⁷ Ni'r rë' lë' bönni' na' blé'inë' yöl-la' tsahui', rnë': “Xuza' Abraham, ráta'yua' lau' gsölu'u-në' Lázaro tsijë' lidxë' xuzá',

²⁸ le nacu'ë ni' gáyu'ë bönni' böcha'a. Bsölë'ë tsjenë' lna' lau qui le rac ni, cui djaquë' ca' latj ga ni rzaca' rguí'a.”

²⁹ Ni'r rë' lë' Abraham, rnë': “Dë quequë' le buzujë' lu guich Moisés len le guluzujë' lu guich bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios. Yugu' didza' quequë' na' ral-la' luzë nagquë'.”

³⁰ Bubi'ë didza' bönni' na' blé'inë' yöl-la' tsahui', rnë': “Xuza' Abraham, cutu gac cni, san chqui' ubanë' bönni' lu yöl-la' gut, len tsijë' ga na' nacu'ë, lubí'i ládxi'quë'.”

³¹ Rë' lë' Abraham, rnë': “Chqui' cutu tu'zë nagquë' didza' bë'ë Moisés len le gulanë' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios, cutu la'yejlë'ë zal-la' nu ubán lu yöl-la' gut.”

17

Zoa banádx queëru' gunru' ga nu gun dul-la'

¹ Rë' bönni' da'quë' Lë' Jesús, rnë':

—Nacua'tecz le tun ga lun dul-la' bunách, san bica' bayechi' nu na' run ga nu gun dul-la'.

² Dxi'ar gac queë' bönni' na' runë' cni, nu ugal-la' yag yenë' guiöj ryëtu len tsajchú'n lë' lu nis zxön,

cati'l gunë' ga gun dul-la' bönni'dau' náquinë' quia'.

³ Gul-gún chi'i cuinli'. Chqui' gu'ë dö' quiu' böchi' lza'u, bzejni'-në', len chqui' ubi'i ladxë'ë, bnit lau lë'.

⁴ Zal-la' gadx lzu tu dza gu'ë dö' quiu', len gadx lzu ca' guidë' ga zu' len guië' li': "Rubi'i ladxa'a", ral-la' unít lau' lë'.

Yöl-la' huac qui le réjlë'ru' Cristo

⁵ Ni'r të' Xanru' bönni' gbaz queë', ta'në':

—Ben ga tséjlë'rtu'-në' Dios.

⁶ Rë' lequë' Xanru', rnë':

—La'naru' nac cuidi'z yöl-la' rejle' queëli' Dios, nacz ca xseydau' mostaza, huac guiëli' yag zxön ni: "Bcuit ni, yajsóa lu nis zxön", ati' gun ca rnali' yag na'.

Le ral-la' gun nu nac huen dxin

⁷ Gnë' ca' Jesús:

—Chqui' zoë' bönni' ladj lbi'ili', len zoë' queë' bönni' nada'u ruga'në'-ba' bëdx o rlapë', cati' udx gunë' xchinë' xanë', ¿naru' huëtsë' lë' xanë', gnë': "Gda, grö' gagu'."?

⁸ Cutu. Cni guië' lë': "Bpa'a le gahua'. Gzoa sina' cu'u le gui'j gahua', ati' tödr na' huac gui'j gagu' li'."

⁹ ¿Naru' huëtsë' bönni' nada'u queë' na': "Xclenu'", le benë' ca gna bé'inë' lë'? Runi neda', cutu gunë' cni.

¹⁰ Lëzca' cni gac queëli'. Cati' chnunli' yúgu'të le gna bé'inë' lbi'ili' Dios, ral-la' gnali': "Nactu' huen dxin cunactu' lsaca', le benztu' le run bayúdx guntu'."

Chië' bönni' té'inë' huë' nudzu' ruzöd

11 Tsal ni' yu'è nöz Jesús, zijë' Jerusalén, rdödë' gap dë yödzdau' nababgac luyú Samaria len luyú Galilea.

12 Cati' gyazië' tu yödzdau', gularujë' dutsagquë' Lë' chië' bönni' té'inë' huë' nudzu' ruzöd, ati' gulacu'ë zi'tu'z,

13 len tu'ë zidzj didza', ta'në':

—Jesús, Bönni' Usëdi, buechi' ladxi' netu'.

14 Cati' blé'inë' lequë' Jesús, rë' lequë':

—Gul-tséaj, gul-tsajlu' cuinli' laugac bxuz.

Tsal ni' zjaquë', guluhuöaquë' dxi'a.

15 Ni'r tuë' bönni' nutsë'ë ladjquë', cati' ráquibe'inë' chnuhuöaquë' dxi'a, böjë' ga na' zoë' Jesús, ruí'teczë' zidzj didza', rgu'ë Dios yöl-la' ba.

16 Byechuë' len butság lahuë' lyu lahuë' Jesús, len rë' Lë': “Xclenu'.”

Nababë' Samaria bönni' ni.

17 Ni'r Jesús rë' lë':

—¿Naru' cu guluhuöaquë' dxi'a chië' bönni'? ¿Gazx nacua'tsë' yezíca'rë' bönni' na'?

18 ¿Naru' cu zoa nu huöd cu'u Dios yöl-la' ba, san tuzë' bönni' gza'a ni?

19 Ni'r gudxë' bönni' na' Jesús, rnë':

—Gyas len böaj lidxu'. Chböacu' dxi'a le réjlë'u neda'.

Ca gdxin le rna bë'ë Dios

20 Cati' ta'nabnë' Jesús bönni' gdau' fariseo batx ral-la' gdxin le rna bë'ë Dios, Lë' bubí'ë didza', rë' lequë':

—Ca gdxin le rna bë'ë Dios, cutu nac le glé'iru'.

21 Nutu nu gac gna: “Ni bdxin”, o gna: “Ni' bdxin.” Gul-yutsca'. Rna bë'ë Dios lu icj ládxi'dau'gac bunách.

22 Ni'r gudxë' yugu' bönni' usëd queë' Jesús, rnë':

—Huadxín dza cati' guë'nili' glé'ili' dza huöda' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, san cutu glé'ili' lei.

23 La'cuá' nup lë lbi'ili': “Ni zoë'”, o la'ná: “Ni zoë'.” Cutu tseajli' ni', len cutu tséajlenli' lequë'.

24 Ca rac cati' ryëp yös, ruzení' gda'l luzxbá, lëzca' cni gac cati' gdxin dza huöda' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách.

25 Zi'al ca gac lë ni, run bayúdx saca' qui'itsca', ati' lucá'n neda' ca'z bunách dza ni zoaru' na'a.

26 Ca na' gac dza ni' zoë' Noé, lëzca' cni gac cati' gdxin dza huöda' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách.

27 Dza ni'të na' gli'j glahuë'. Gulutság na'quë' len guludödë' zxi'nquë' lu yöl-la' rutság na' ga bdxintë dza gyazië' Noé lë'i barco zxön na' nazí' lei arca, ati' bdxintë nis guiöj usnít yödzyú le busnít yúgu'të'.

28 Lëzca' cni gac dza ni' zoë' Lot. Gli'j glahuë'. Gla'uë' len glúti'ë. Glazë' xyuquë' len glunë' yugu' yu'u quequë'.

29 Cati' bdxin dza na' burujë' Lot lu yödz Sodoma, ca tu nis guiöj, böxj gui' len le ruzégui'tsca nazí' lei azufre, ati' busnít yúgu'të'.

30 Lëzca' cni gac cati' gdxin dza uluí' lahua' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách.

31 Cati' gdxin dza na', chqui' zoë' cju'u bönni', len dzö' yu'u na' le dë queë', cutu ral-la' huötjè' tsajxi'ë le dë queë', ati' nu zoa ladj guixi', lëzca' cni, cutu ral-la' huöjè' lidxë'.

32 Gul-sá' ládxi'li' ca gac queënu ngul queë' Lot.

³³ Nu bönni' rë'nnë' gun chi'ë yöl-la' na'bán queë', unitië' lei, san bönni' unitië' yöl-la' na'bán queë', udel-lë'ë lei.

³⁴ Rëpa' lbi'ili': Cati' gdxin rël na', la'cu'ë chopë' bönni' tuz ga tasië', ati' tuë' duxi'a-në', len yetúë' uca'na' lë'.

³⁵ La'cua'nu huëtu tsazxón chopnu ngul, ati' tunu duxi'a-nu, len yetunu uca'na'-nu.

³⁶ La'cu'ë ladj guixi' chopë' bönni', ati' tuë' duxi'a-në', len yetúë' uca'na' lë'.

³⁷ Cati' gulayönnë' lë ni bönni' uséd queë' Jesús, gulanabnë' Lë', ta'në':

—Xan, ¿gazx gac lë ni?

Jesús rë' lequë':

—Ga dë tu le nat, ni' ludubczba' bëchláb.

18

Ngul uzëb len bönni' rbequi xbey

¹ Ni'r benë' lsaqui' Jesús, rë' lequë' ca run bayúdx ulídzteczru'-në' Díos, len cugác chop ládxi'ru'.

² Rnë':

—Zoë' tu yödz bönni' rbequi xbey curádxinë' Díos, len curunë' bönni' ba la'n.

³ La' yödz na'z zoanu ngul uzëb, ati' bdxinnu ga zoë' bönni' rbequi xbey na' ngul ni, rnanu: “Glequi xbey le run quia' nu rua' dö' quia'.”

⁴ Xtsey cutu gu'nnë' bi gunë' queënu, san gdöd ni' gza' ladxë'ë, rnë': “Cutu rádxida'-në' Díos, len cutu runa' bönni' ba la'n,

⁵ san le rupizxjnu neda' ngul uzëb ni, qui lë ni na' cuequi xbeyda'-nu, cui guídtecznu ni, len cui töd bë'i upizxjnu neda'.”

⁶ Ni'r rë' lequë' Xanru', rnë':

—Gul-zé nagli' ca na' gnë' bönni' rbequi xbey na' cunaquë' tsahui'.

⁷ ¿Naru' cu cuequi xbeynë' Dios bunách gröczë' queë', nup na' tu'lídZ Lë' rël len të dza? ¿Naru' huadzéytsanë' gáclenë' lequë'?

⁸ Rëpa' lbi'ili': La' cuequi xbéytenë' lequë'. Cati' huöda' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, ¿naru' gdzölda' luyú ni nup ta'yejlë' neda'?

Bönni' gdau' fariseo len bönni' uquízjx

⁹ Benë' lsaqui' Jesús ca nac quequë' bönni' tu'bíj dxi'a cuinquë', len tu'ca'në' ca'z yezica' bunách.

¹⁰ Cni rnë':

—Guladxinë' chopë' bönni' ga nac nchil gdau' quië lulidzë' Dios. Naquë' bönni' gdau' fariseo tuë' bönni' na', ati' yetúë' na' naquë' bönni' uquízjx lazgac bunách.

¹¹ Gzuinë' bönni' gdau' fariseo na', len cni bu-lidzë' Dios, rnë': “Dios, rëpa' Li': Xclenu', le cunaca' ca nacquë' yezica'rë' bönni', nacquë' gban, len cunacquë' tsahui'. Ta'guitsjë' zxba qui yöl-la' nutság na'. Lëzca' cutu naca' ca bönni' uquízjx ni.

¹² Neda' runa' gubás chop lzu tsa xunu' dza hueaj, len runödZja' qui gdau' tu cuia tsa tu chi cuia qui yúgu'të le rata' quia'.”

¹³ Gzoazë' zi'tu' bönni' uquízjx na', len cutu böazxjnë' gchis lahuë' uyúë' luzxbá, san gdapë' lchu'ë, rnë': “Dios, buechi' ladxi' neda', bönni' dul-la'.”

¹⁴ Neda' rëpa' lbi'ili': Böjë' lidxë' bönni' uquízjx na', nuhuöaquë' tsahui' lahuë' Dios, clëg yetúë' bönni' ni'. Núti'tëz bönni' run ba zxön cuinë', gunë'

Dios ga huöta' huöxjè', san nu bönni' rzoè' nöxj ladxi', gunè' Dios ga gacrè' blau.

Rulídz tsahuë'ë-bi' bi'idau' Jesús

¹⁵ Ni'r guladxinè' ga zoè' Jesús yugu' bönni' len ngul, nachè'quë'-bi' bi'idau' quequë' quië gxoá nè'è lecbi' Jesús. Cati' gulalé'inè' lè ni bönni' uséd queë' Jesús, guladil-lè' lequë'.

¹⁶ Ni'r bulidzè' bönni' da'quë' Lè' Jesús, rnè':

—Gul-güi'-bi' latj la'dxinbi' ga zoa' bi'idau' ni, cu uzága'li' xnözcbi', le gata' quegac nup nacgac cni latj ga rna bè'è Dios.

¹⁷ Le nactè rëpa' lbi'ili': Nu cusí' lu nè'i le rna bè'è Dios, ca runbi' tubi' bi'idau', cutu ca' tsaz ga ni' rna bè'è Lè'.

Bönni' rlé'inè' yöl-la' tsahui'

¹⁸ Gnabnè' Jesús bönni' uná bè', rnè':

—Bönni' Usèdi gdu dxi'a. ¿Bizxa ral-la' guna' quië gdél-li'da' yöl-la' na'bán gdu?

¹⁹ Jesús rë' lè':

—¿Bizx quië rë'u neda': “Gdu dxi'a”? Nutu nu bönni' naquë' gdu dxi'a. Tuzè' Dios naquë' gdu dxi'a.

²⁰ Nözcznu' yugu' le gna bè'è Dios:

Cutu gunu' dul-la' le rguitsj zxba qui yöl-la' nutság na'.

Cutu gdödcdü' bunách.

Cutu cuanu'.

Cutu gneu' qui lza'u le cunác.

Ben ba la'n xuz xna'u.

²¹ Rë' Jesús bönni' na', rnè':

—Yúgu'tè lè ni runa' ga gdel-la' naca' bi'idau'.

²² Cati' byönnè' didza' ni Jesús, rë' lè':

—Yetú le ryadzj quiu' gunu'. Bëti' yúgu'të le dë quiu', ati' lë na' si'u bnödzej quegac bunách yechi', ati' gata' quiu' yöl-la' tsahui' yehua' yubá. Ni'r gda, gda' neda'.

²³ Cati' byönnë' didza' ni bönni' na', ruhui'nnë', le dëtsca yöl-la' tsahui' queë'.

²⁴ Cati' blé'inë' Jesús ca na' ruhui'nnë' bönni' na', rnë':

—Bica' baníg gac, la'yáz ga rna bë'ë Dios nup ta'le'i yöl-la' tsahui'.

²⁵ Gacr huëz tödba' nag yötsi' böa', ca tsazië' ga rna bë'ë Dios bönni' rlé'inë' yöl-la' tsahui'.

²⁶ Ni'r nup gulayöni didza' ni ta'ná:

—¿Nuzxa caz gac ulá, chqui'nu'?

²⁷ Jesús gudxë' lequë':

—Le cugác lunë' bönni', huac gunë' Dios.

²⁸ Ni'r Pedro rë' Jesús:

—Byutsca', netu' nuca'ntu' yúgu'të le dë queëtu', len da'tu' Li'.

²⁹ Ni'r Jesús rë' lequë':

—Le nactë rëpa' lbi'ili', nu bönni' uca'në' lidxë', o xuz xnë'ë, o yugu' böchi' zanë', o ngul queë', o yugu' zxi'në', le rui' ladxë'ë gna bë'ë Dios,

³⁰ bönni' ni huazi'rë' dza ni zoaru' na'a, ati' dza zi'a za' gdél-li'në' yöl-la' na'bán gdu.

Rguúxjö'ë leyúbl Jesús ca zi'a ludöddë' Lë'

³¹ Bchë'ë quizi queë' idxínnutë' bönni' uséd queë' Jesús, len rë' lequë':

—Gul-yutsca', rbenru' zijru' Jerusalén, ga ni lutság yúgu'të le nayujgac lu guich ca gulanë' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios ca ral-la' gac quia' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách.

32 Ludödë' neda' bönni' Jerusalén lu na'quë' bönni' zi'tu', ati' lutitjë' neda', len lulídz zi'ë neda', len luchijë' neda' zxöna'.

33 La'guinë' neda', ati' tödr ni' ludöddë' neda', san cati' gac tsonn dza ubana'.

34 Cutu gulayéjni'në' didza' ni bönni' uséd queë', len cutu gláquibe'inë' le ruí'lenë' lequë' didza' qui, le nac le cusaqui' la'yéjni'ndë'.

Jesús ruúnë' bönni' Jericó nachúl lahuë'

35 Cati' chzoa gdxinë' Jesús yödz Jericó, zoë' ni' bönni' nachúl lahuë'. Rö'ë ra' nöz rnabë' nu bi gunnz queë'.

36 Bönni' ni' byönnë' ta'död ni' bunách zian, ati' gnabë' bizxa na' rac.

37 Bunách ni' të lë':

—Jesús, bönni' Nazaret, rdödë' ni.

38 Ni'r bë'ë zidzj didza' bönni' na' nachúl lahuë', rnë':

—Jesús, Zxi'n xsoë' David, buechi' ladxi' neda'.

39 Guladil-lë' bönni' na' nachúl lahuë' bönni' nanörquë' lahuë' Jesús, quië uséyj ru'ë, san lë' zidzjr bë'ë didza', rnë':

—Zxi'n xsoë' David, buechi' ladxi' neda'.

40 Ni'r gzë' dxiz Jesús rbözë', ati' gna bé'inë' nu tsajlídiz lë' gdxinë' lahuë'. Cati' bdxinë' lahuë' Jesús bönni' na' nachúl lahuë', gnabnë' lë' Jesús,

41 rnë':

—¿Bizxa rë'nnu' guna' quiu'?

Bönni' na' nachúl lahuë' rnë':

—Rë'nda' huöalj yöj lahua'.

42 Jesús rë' lë':

—Chböalj yöj lau'. Chböacu' le réjlë'u neda'.

⁴³ La' ni'z bulé'itenë', ati' zéajlenë' Jesús, rgu'ë Dios yöl-la' ba. Gulagú'u ca' Dios yöl-la' ba yúgu'të bunách nacué' ni' ta'le'i lë na' guc.

19

Jesús len Zaqueo

¹ Ni'r gyazië' Jesús Jericó, rdödë' lu yödz na'.

² Ni' zoë' bönni' lë' Zaqueo, bönni' blau ladjquë' bönni' uquízxj len dë yöl-la' tsahui' queë'.

³ Rui' ladxë'ë glé'inë' Jesús bönni' ni, san cutu guc queë' le nacué' ni' bunách zian, len naquë' ga rë'dau'z.

⁴ Ni'r jarélu'ë yajnörë' laugac bunách zian na', ati' yajchenë' lu yag quië gac glé'inë' Jesús, le ral-la' tödë' ni'.

⁵ Cati' bdxinë' ni' Jesús, bchis lahuë' ruyúë' ga na' dxië' Zaqueo na', len rë' lë':

—Zaqueo, bötjtë lu yag na', le run bayúdx tsajga'na' lidxu' na'a.

⁶ Ni'r la' bötjtë' lu yag Zaqueo, ati' lu yöl-la' rudziji queë' bchë'ë Jesús lidxë'.

⁷ Cati' gulale'i lë ni bunách nacué' ni', gulazú lauquë' ta'në' queë' yúgu'të', ta'në':

—Gyazië' Jesús ugá'nlenë' bönni' dul-la'.

⁸ Ni'r gzuinë' Zaqueo, len rë' Xanru':

—Xan, byutsca'. Gatsj le dë quia' gu'a quegac bunách yechi', len chqui' bi gdöd bë'i buquizxja' bunách, ubi'a quegac bunách na' tap cuiatël ca'.

⁹ Jesús rë' lë':

—Na'a dza ni bdxin yöl-la' ruslá quegac nup nacué' yu'u ni, le naquë' ca' bönni' ni zxi'n xsoë' Abraham.

10 Bida' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, dudilja' len duslá' nup nanitgac.

Runë' lsaqui' Jesús qui chi cö' dumí

11 Tsal ni' ta'yönnë' didza' ni ru'ë Jesús, rë' lequë' le runë' lsaqui', le chzoa la'dxinë' Jerusalén, ati' táquinë' chzoatë gla' lahui le rna bë'ë Dios.

12 Cni rnë' Jesús:

—Zoë' bönni' blau, zijë' tu yödz zi'tu' quië si' lu në'ë ni' yöl-la' uná bë', ati' ni'r huödë'.

13 Cati' chzoa tsijë' ni' bulidzë' chië' bönni' huen dxin queë', len bë'ë qui queëquë' tu cö' hueaj dumí, rë' lequë': “Gul-quiljlen dumí ni tsal huöda'.”

14 Cuta'lé'inë' lë' dxi'a bönni' uládz queë', ati' gulasölë'ë ga ni' tsijë' yugu' gbaz quequë', la'në': “Cutu ré'nitu' gna bé'inë' netu' bönni' ni.”

15 Ni'r gzxi' lu në'ë yöl-la' uná bë', ati' budxinë' ladzë'. Ni' gna bé'inë' nu tsajlídiz yugu' bönni' huen dxin na' budödë' lu na'quë' dumí na', quië gnöznë' gaca'x guluguíljenë' lei tu tuquë'.

16 Cati' bdxinë' lahuë' bönni' zi'al na', rnë': “Xan, tu cö' dumí quiu' na' chben icji yechí cö' ca'.”

17 Xanë' na' rë' lë': “Dxi'a benu'. Nacu' huen dxin tsahui'. Le dxi'adau' bugunu' dxin lati'z na' guta' lu na'u, na'a, guna' ga gna bé'inu' chi yödz.”

18 Ni'r bdxinë' lahuë' yetúë' bönni' huen dxin na', rnë': “Xan, tu cö' dumí quiu' na' chben icji yegayu' cö' ca'.”

19 Xanë' na' rë' ca' lë': “Gna bé'inu' gayu' yödz.”

20 Ni'r bdxinë' lahuë' yetúë', rnë': “Xan, ni dë tu cö' dumí quiu' na'. Ben chi'a lei, butulda' lei lari',

21 le rádxida' li', le nacu' bönni' bizxj. Runu' ca na' ta'ná bunách: Ruzi'u le cutu bzu', len rlapu' ga cutu guzu'."

22 Ni'r xanë' na' rë' lë': "Nacu' huen dxin cunác tsahui'. Ni'a qui didza' bè'u cuequi xbeyda' li'. Ráquibe'ínu' naca' bönni' bizxj, len ruzi'a le cutu bzoa', len rlapa' ga cutu guza'.

23 Na'a, ¿bizx quië cutu yajlú'u dumí quia' na' ga gun icji, quië cati' huöda', uzi'a lei gdu len icji?"

24 Ni'r rë' nup nacuá' ni': "Gul-cúa lu në'ë dumí na', ati' gul-güi' queë' bönni' na' dë queë' chi cö' dumí."

25 Lequë' të' lë': "Xan, chdë queë' chi cö' dumí."

26 Ni'r bubie' didza' xanquë', rnë': "Rëpa' lbi'ili': Nu rugún dxi'a dxin le dau' dë lu në'i, luzxöni ládxi'gac lë' yelati', san nu curugún dxi'a dxin le dau' dë lu në'i, lubíj lu në'i lë na' guta' lu në'i.

27 Ca nac quequë' bönni' ni' cuta'lé'inë' neda' dxi'a, len cutu glë'nnë' gna bé'ida' lequë', gul-tsajxi' lequë' djaquë' ni, len gul-dödi lequë' lahua' ni."

Len ba zxön ryazië' Jesús Jerusalén

28 Cati' budx gnë' cni Jesús, buguel-lë'ë xnözë', zijë' zaca' Jerusalén.

29 Cati' guladxinë' gal-la' ga nacuá' yödz Betfagé len yödz Betania, ga nac lu gu'adau' nazí' lei Gui'a Ga Rö'gac Yag Olivo, bsölë'ë Jesús chopë' bönni' usëd queë',

30 rë' lequë':

—Gul-tséaj yödzdau' ni' ca dödl ga zoaru', len cati' tsazli' ni', tsajxáca'li'-ba' tuba' búrrodau' nága'ba' ni', búrrodau' na' nutu nu rbiani lëba'. Gul-sédx-ba', len gul-duckë'-ba' quia' ni.

31 Chqui' zoa nu gnabi lbi'ili', gna: “¿Bizx quië rsedxli'-ba'?”; ubi'ili' didza' cni gnali': “Xanru' rquinnë'-ba'.”

32 Zjaquë' bönni' uséd queë' na' nasölë'ë, ati' yajxáca'quë'-ba' ca na' chgudxë' lequë' Jesús.

33 Cati' gulasedxë'-ba' búrrodau' na', bönni' xanba' të' lequë':

—¿Bizx quië rsedxli'-ba' búrrodau' na'?

34 Gulubi'ë didza', ta'në':

—Xanru' rquinnë'-ba'.

35 Gulachë'ë-ba' ga na' zoë' Jesús. Cati' chgulaxóë' yugu' lari' tsla'a quequë' cúdzu'ba' búrrodau' na', guludxië' Jesús cúdzu'ba' lahui lari' na'.

36 Gap ral-la' tödë' Jesús, gulachiljë' lari' quequë' la' nöz.

37 Cati' chguladxinë' gal-la' ga zoa ldinn qui Gui'a Ga Rö'gac Yag Olivo, lu yöl-la' rudziji quequë' gulazú lauquë' yúgu'të bönni' da'quë' Jesús, tu'ë zidzj didza', ta'gu'ë Dios yöl-la' ba, ni'a quegac yöl-la' huac zxön gulalé'inë' benë' Jesús.

38 Ta'në':

—Yöl-la' ba bönni' uná bë' ni zë'ë uláz queë' Xanru' Dios. Yehua' yubá za' le rbequi dxi ládxi'ru'. Yöl-la' ba Dios.

39 Ni'r të' Jesús bönni' gdau' fariseo nútsa'quë' ladj bunách zian ni', ta'në':

—Bönni' Usëdi, gdil-l yugu' bönni' uséd quiu'.

40 Bubi'ë didza' Jesús, rë' lequë':

—Rëpa' lbi'ili': Chqui' la'cuá' dxië' bönni' ni, hualuí'cz zidzj didza' yugu' guiöj.

41 Cati' bdxinë' gal-la' ra' yödz na', len rlé'inë' lei, rbödxë' qui Jesús,

42 rnë':

—Rac ladxa'a huanözili' na'a dza le gac gun ga cuequi dxi ládxi'li' lahuë' Dios, san na'a chnagachi' queëli', cui glé'ili' lei.

⁴³ Huala'dxín queëli' dza cati' la'bequi zö'ö gdu zbi'il ga zoali' nup cuta'le'i lbi'ili' dxi'a, len la'gú'u lbi'ili' li'aj, ati' yúgu'të latj gdu zbi'il lúnlenë' lbi'ili' gdil-l.

⁴⁴ Luquindjë' zö'ö run chi'i yödz queëli', len ludödcde' nup nacuá' lu yödz ni. Cutu ugá'n guiöj lahui lzë'i. Yúgu'të lë ni gac queëli' le cutu gúquibe'ili' dza bidë' Dios duyúë' lbi'ili'.

Rulatjë' Jesús lö'a gdau'

⁴⁵ Ni'r gyazië' Jesús lö'a gdau', len gzu lahuë' rubijë' ni'l yúgu'të nup tuti', len nup ta'u ga nac lö'a gdau'.

⁴⁶ Rë' lequë':

—Nayúj lu guich la'y, rna: “Lidxa' nac yu'u ga lulídz Dios bunách”, san lbi'ili' chnunli' lei ca tu bloj quegac gban.

⁴⁷ Yugu' dza rusëdnë' Jesús bunách ga nac nchil gdau', ati' gulazú gulabö'ë ludöddë' Lë' yugu' bxuz uná bë', len bönni' gdau' tu'sëdi, len yugu' bönni' blau qui lu yödz.

⁴⁸ Cutu guludzölnë' nax ludöddë' Lë', le tu'zë naggac xtidzë'ë gdu ládxi'gac yúgu'të bunách.

20

Yöl-la' uná bë' dë lu në'ë Jesús

¹ Tu dza, cati' ni' rusëdnë' bunách Jesús ga nac nchil gdau', len rguíxjö'ë didza' dxi'a, guladxinë' ga na' zoë' yugu' bxuz uná bë' len bönni' gdau' tu'sëdi, len bönni' gul tu'zejni'i,

2 ati' të' Jesús:

—Gdixjöi' netu'. ¿Bizxa yöl-la' uná bē' dē lu na'u runu' cni? ¿Nuzxa caz budöd lu na'u yöl-la' uná bē' ni?

3 Bubi'ë didza' Jesús, rē' lequë':

—Huanabda' ca' lbi'ili' tu didza', ati' ubi'ili' gnali'.

4 ¿Nuzxa bsöla' Juan buquilë' bunách nis? ¿Naru' Dios, o bunách?

5 Glun xtídza'quë' la' légaczë' bönni' gdau' na', ta'në':

—Chqui' gnaru': Bsölë'ë lē' Dios, guië' rē'u: “¿Bizx quië cutu gyéjlē'li'-nē'?”

6 Chqui' guiëru'-nē': Gulasölë'ë lē' bönni', lualaxi' rē'u guiöj bunách lu yödz ni, le nözgaccznē' bē'ë didza' uláz queë' Dios Juan na'.

7 Ni'r gulubi'ë didza', ta'në':

—Cutu nözitu' nuzxa na' bsöla' Juan.

8 Ni'r Jesús rē' lequë':

—Neda' ca' cutu gyëpa' lbi'ili' bi yöl-la' uná bē' rúnida' cni.

Bönni' huen dxin cunacgac tsahui'

9 Ni'r la' gzu lautë' Jesús ruí'lenë' bunách nacuá' ni' didza', runë' lsaqui', rnë':

—Zoë' bönni' bdë'ë la' yël queë' yugu' lba uva, ati' budödë' la' yël na' lu na'quë' bönni' huen dxin lun gatsjē' len lē' le luzi'ë, ati' gyijē' zi'tu' ga ni' buga'nē' xtsey.

10 Cati' bdxin dza luchibë' la' yël na', bsölë'ë tuë' bönni' gbaz queë' ga na' nacu'ë huen dxin na' quië si'ë uláz queë' qui le luzi'ë, san glundë' lē' zi' huen dxin na', len gulusölë'ë lē' ca'z.

11 Leyúbl bsölë'ë yetúë' gbaz queë', ati' lequë' glundë' lë' ca' zi', len glu'ë dö' queë', ati' gulusölë'ë lë' ca'z.

12 Leyúbl bsölë'ë quequë' bönni' bunn gbaz queë', ati' guludxíë' ca' lë' huë', len gulubijë' lë' ni'l la' yël na'.

13 'Ni'r gza' ladxë'ë xani la' yël na', gnë': “¿Nacx guntsa'? Gsöla'a quequë' zxi'ncza' nadxi'ida'-bi'. Cati' la'lé'inë'-bi', nazx ca' lunë'-bi' ba la'n.”

14 Ni'r, cati' gulalé'inë'-bi' huen dxin na', glun xtídza'quë' la' légaczë', ta'në': “Bi'i ni gaqui queëbi' la' yël ni. Gul-dá, gdödiru'-bi', quië gaqui queëru' le ral-la' gaqui queëbi'.”

15 Gulubijë'-bi' ni'l la' yël na', guludöddë'-bi'.

'Na'a, ¿nacxcz gunë' quequë' xani la' yël na'?

16 Guidë' len gdöddë' yugu' huen dxin na', ati' udödë' la' yël queë' lu na'gac bunách yubl.

Cati' gulayöni lë ni bunách nacuá' ni', gulanë':

—Dios cugnë' gac cni.

17 Ni'r buyúë' lequë' Jesús, rnë':

—¿Bizxa rë'ni gna lë na' nayúj lu guich la'y, rna: Guiöj na' gularu'në' bönni' huen zö'ö, Guiöj ni chnac guiöjlen squin zö'ö?

18 Núti'téz nu gbix lahui guiöj ni, quitsj nu na', ati' nu bönni' tsajbaga' lë' guiöj ni, uzxúzj lë'.

Ca nac dumí ta'guíxj lazgac bunách

19 La' dza ni'z, gulazú gulabö'ë la'zönë' Jesús yugu' bxuz uná bë' len bönni' gdau' tu'sëdi, le táquibe'inë' gnë' quequë' lë na' benë' lsaqui', san gládxinë' bunách zian nacuá' ni'.

20 Ni'r guluyutsquë' Jesús, len gulasölë'ë bönni' lubijë' Lë' didza', luluí' cuinquë' ca bönni' tsahui',

quië lunë' ga bi gnë' Jesús, quië gac ludödë' Lë' lu në'ë bönni' rna bé'inë' lequë'.

21 Quië lunë' cni, gulanabnë' Jesús, ta'në':

—Bönni' Usëdi, nözitu' le nacz rnau', len le nacz rusëdnu', len cutu rbequi xbeynu' ca nac le tu'luí'z lahui bunách, san gdutë li nac ca rusëdnu' zxba queë' Dios.

22 Gdixjöi' netu'. ¿Naru' run bayúdx quizxj laztu' queë' César, bönni' Roma rna bè'ë, o cutu?

23 Ráquibe'inë' Jesús le tē'nnë' lunë' queë', ati' rë' lequë':

—¿Bizx quië rzi' bë'li' neda'?

24 Gul-lui'itsqui' neda' tu dumí rda. ¿Nuzxa lahui da' lë'i ni, len nuzxa lei nayúj ni?

Gulubi'ë didza', ta'në':

—Queë' César na'.

25 Ni'r Jesús rë' lequë':

—Gul-nödzj queë' César le naqui queë' César, ati' queë' Dios le naqui queë' Dios.

26 Cutu gac lunë' bi gnë' Jesús quië gac luquië' Lë' laugac bunách zian na', san gulubannë' ca nac didza' bubì'ë, ati' guluséyj rú'aquë'.

Ca gac quegac nup lubán lu yöl-la' gut

27 Ni'r guladxinë' bönni' gdau' saduceo, nup na' ta'ná cutu lubán nup chnatgac, ati' gulanabnë' Jesús,

28 ta'në':

—Bönni' Usëdi, Moisés buzujë' queëru' lu guich, le rna: “Chqui' gatië' bönni', ati' uga'nnu ngul queë', len chqui' nutu nu zoa bi'i queë', ni'r ral-la' si'bi'-nu ngul queë' na' bi'i böchë'ë, quië uzoabi' bi'i queë' bönni' böchi'bi' na' gutië'.”

29 Gulacua'bi' gadx bi'i bönni' nacbi' böchi'bi', ati' bi'i zi'al na' butság ná'lenbi' bi'i ngul, len gutbi', cuzoabi' bi'i queëbi'.

30 Ni'r butság ná'lenbi'-nu ngul na' bi'i buróp na', ati' gutbi' ca' bi'i ni, cuzoabi' bi'i queëbi'.

31 Butság ná'lenbi'-nu bi'i bunn na', ati' la' tuz ca glunbi' igádxhtëbi', len glatbi', cuzoabi' bi'i quecbi'.

32 Ga budxtë, gutnu ca' ngul na'.

33 Na'a, cati' lubán nup chnatgac, ¿núxalbi' gáquinu queëbi' ngul na', le gulutság ná'lenbi'-nu igádxhtëbi'?

34 Ni'r bubi'ë didza' Jesús, rë' lequë':

—Tu'tság na'gac bunách dza ni zoaru' na'a, len tu'nödziejë'-bi' zxi'nquë' quië lutság na'cbi'.

35 Na'a, nup nacgac lsaca' lubán lu yöl-la' gut len tsajcuá' yödzlyú zi'a gata', cutu lunë' yöl-la' rzoalen ngul len cutu lutság na'quë'.

36 Cni' gac, le cutur latië', san lacquë' ca nacquë' gbaz la'y queë' Dios, len lacquë' zxi'në' Dios, nup na' lubán lu yöl-la' gut.

37 Ca na' ral-la' lubán nup chnatgac, rului'inë' rë'u Moisész ga na' nayúj lu guich ca nac qui yag yötsi' regui, ga ni' ru'ë didza' Xanru', rnë' naquë' Dios queë' Abraham, len Dios queë' Isaac, len Dios queë' Jacob.

38 Dios naquë' Dios, clëg quegac nup natgac tsaz, san quegac nup nabangac, le nabangac lahuë' Lë' yúgu'të bunách, zal-la' glat luyú ni.

39 Ni'r gulubi'ë didza' la'quë' bönni' gdau' usëdi, ta'në':

—Bönni' Usëdi, dxí'adau' gnau'.

40 Cutur gulurúguinë' la'nabnë' Lë' didza'.

¿Nuzxa zxi'n naquë' Cristo?

⁴¹ Ni'r Jesús rë' lequë':

—¿Nacxcz na' ta'në': “Cristo naquë' zxi'në' David.”?

⁴² Davidcz bë'ë didza' le nayúj lu guich la'y ga nayujgac salmo, rna:

Xanru' Dios gudxë' Xana':

“Grö' cuit lë'a yubél

⁴³ Cati' gunra' ga luzechu zxi'bgac lau' nup ta'dá'baga' Li'.”

⁴⁴ Davidcz na' gnë' queë' naquë' Xanë'. ¿Nacxcz nac, rnali' lbi'ili' naquë' zxi'në'?

Jesús ruquíë' bönni' gdau' tu'sëdi

⁴⁵ Tsal ni' tu'zë naggac Jesús yúgu'të bunách nacuá' ni', rë' yugu' bönni' uséd queë':

⁴⁶ —Gul-gún chi'i cuinli' quequë' bönni' gdau' tu'sëdi, le ta'dzág ládxi'quë' ta'dë' nácuquë' lari' tunn, len tē'nnë' lulídz lequë' zxon bunách gap nac lu yë'y, len ta'dzág ládxi'quë' ca' ta'bö'ë latj blau gap tu'dubë' tu'sëdë' queë' Dios, len gap ta'bö'ë tahuë'.

⁴⁷ Ta'güë' lidxcnu ngul uzëbdau', len quië luluí' tsahui' cuinquë', xtsey tu'lidzë' Dios. Yugu' bönni' ni, szxönitër gunë' Dios ga la'zaca' la'gui'ë.

21

Gun glu'nu lahuë' Dios ngul yechi'

¹ Ga na' zoë' Jesús nchil gdau', bchis lahuë' len rlé'inë' bönni' dë yöl-la' tsahui' quequë', ta'gu'ë gun lu gui'n qui dumí gun qui gdau'.

² Blé'inë' ca' tu ngul yechi' uzëbdau', rgu'nu chop dumí lasdau', le záca'gac láti'dau'z.

³ Rnë' Jesús:

—Le nactë rëpa' lbi'ili', le zxöntër glu'nu ngul yechi' uzëbdau' ni ca yezica' bunách na' ta'gu'ë dumí.

⁴ Yúgu'të', tsca le nadöd bë'i dë quequë', gulagu'ë gun qui gdau', san ngul ni, lu yöl-la' yechi' queënu glu'nu gdu'të le dë queënu, le ral-la' gáhuinu.

Rguúxjö'ë Jesús ca lusnitië' gdau'

⁵ Nacuá' ni' nup tui' didza' ca nac qui gdau' na', ca na' nazi' lguítj qui, yugu' guiöj záqui'tsquisac len gundau' nacgac lach, ati' rë' lequë' Jesús, rnë':

⁶ —Yúgu'të' lë ni rlé'ili', huadxín dza cati' cutur ugá'n ni guiöj lahui lzë'i, le lusnít gdau' ni bunách.

Le lac bë' cati' zi'a gdxin dza udx

⁷ Ni'r gulanabnë' Jesús, ta'në':

—Bönni' Usëdi, ¿batx gac lë ni? ¿Bizxa gac bë' chzoa gac cni?

⁸ Bubi'ë didza' Jesús, rnë':

—Gul-gún chi'i cuinli', qui nadxi nu si' ye'i lbi'ili', le la'la'quë' bönni' zian, la'zí' laquë' ca lea' neda', la'në' nacque' Cristo, len la'në': “Chza' gal-la' dza udx.” Neda' rëpa' lbi'ili': Cutu tséajlenli' lequë'.

⁹ Cati' yönili' rac gdil-l, len ta'dá'baga' yúlahui' bunách, cutu gadxi gdzöbili', le run bayúdx lac zi'al le cni, san cutu zúitëni dza udx.

¹⁰ Ni'r rë' ca' lequë':

—Til-l tu yödzen yetú yödz, ati' bunách tu ga nu rna bë' la'dil-len bunách yetú ga nu rna bë'.

¹¹ Utittsca yödzyú, ati' zian latj gac gbin len latsj guidzhué' zxön. La'lá' lahui luzxbá le lun gadxi bunách len le lac bë'.

12 'Zí'atèl cati' zi'a lac lè ni, la'zón lbi'ili' bunách len la'bía láchxi'gac lbi'ili'. La'ché'è lbi'ili' gap tu'dubè' tu'sèdè' queè' Dios quiè lusyudxè' lbi'ili', len la'gu'è lbi'ili' lidx guia. La'ché'è lbi'ili' lauquè' bönni' ta'ná bè'è, len lauquè' bönni' blau, le da'li' neda'.

13 Gac cni queèli' quiè sáqui'li' gunli' lna' lau quia' neda'.

14 Tsutsu gul-gún láchxi'li', cui cuequi icjli' zi'al nacx gnali' uláz queèli',

15 le gunna' queèli' didza' ubi'ili', len yöl-la' re-jni'i, cui gac luxicjè' lbi'ili', len cui gac bi la'nè' qui xtídza'li' bönni' ni' cuta'lé'inè' lbi'ili' dxi'a.

16 Ni'r ludödè' lbi'ili' xuzczli', len yugu' bönni' böchi'czli', len yugu' di'a dza queéczi', len yugu' böchi' lza'czli', ati' ludödcde' la'li'.

17 Luzóa lbi'ili' tsla'l yúgu'tè bunách le da'li' neda',

18 san cutu nit nitú guitsa' icjli'.

19 Chqui' uga'nli' tsutsu, gdél-li'li' yöl-la' na'bán gdu.

20 'Cati' glé'ili' nagu'uquè' li'aj Jerusalén bönni' rjaquè' gdil-l, gnözili' chbdxin dza nit yödz ni.

21 Ni'r nup nacuá' luyú Judea ral-la' la'zxúndj ni len tsjac gap nac guí'adau', ati' nup nacuá' lu yödz ni ral-la' la'rúj ni, ati' nup nacuá' ladj guixi', cutu ral-la' ludxín lu yödz ni.

22 Yugu' dza ni' Dios gunè' zxguia' nup nacuá' yödz ni quiè utság yúgu'tè le nayúj lu guich la'y ca ral-la' gac quequè'.

23 Cati' gdxin dza ni', bica' bayechi' ngul nua'cnu-bi' bi'idau' zi'a laljbi', len ngul tu'gádxinu-bi' bi'idau', le la'zaca' la'gui'itsca

bunách nacuá' ni', ati' Dios guntsquë' zxguia' bunách ni'.

²⁴ Latië' zianë' lu gdil-l na', ati' la'ché'ë yela'quë' nadzunquë' ga la'dxinë' gdutë yödzlyú, ati' yödz Jerusalén ni, lulíj lulibë' lei bönni' zi'tu' na', cati' gza'ar dza quequë'.

Le lac bë' zi'a huödë' Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách

²⁵ Gnë' ca' Jesús:

—Ni'r la'cuá' le lac bë' lu gbidz, len lu beo', len yugu' lu bölj luzxbá ati' luyú ni luchixi bunách, ati' ládxinë', le yön chi'i gziu' yu qui nis zxön len qui le ryas rdxia nis na'.

²⁶ Ludú ládxi'quë' lu yöl-la' radxi quequë' le la'zá' ládxi'quë' quegac le ral-la' lac yödzlyú, le la'zxíz le nala'gac luzxbá.

²⁷ Ni'r la'lé'inë' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, guida' lu böaj luzxbá, dë lu na'a yöl-la' uná bë', len gla' lahui yöl-la' yení' quia'.

²⁸ Cati' su lau lac lë ni, gul-típ ládxi'li', len gul-chís lauli', le chzoa udxina' neda', huöa'ua' lbi'ili'.

²⁹ Gudxë' ca' lequë' Jesús tu le benë' lsaqui', rnë':

—Gul-yutsca' ca rac qui yag higo, len qui bíti'tëz yag yubl.

³⁰ Cati' rlé'ili' ta'lén zxuza' në'i huë'ndau', nöziczli' chza' gal-la' beo' ba.

³¹ Lëzca' cni, cati' glé'ili' chtac lë ni, gnözili' chza' gal-la' dza duná bë'ë Dios luyú ni.

³² 'Le nactë rëpa' lbi'ili', cutu lat bunách dza ni zoaru' na'a, cati' udxínr yúgu'të lë ni.

³³ La'död qui luzxbá len qui luyú ni, san xtidza'a, cutu töd ca'z, san udxíncz ca rna.

34 'Gul-gún chi'i cuinli' cui güi'li' latj tsaz icj ládxi'dau'li' le gun ditj lbi'ili', lë na' nac yöl-la' ragu lë'ë, len yöl-la' rzudxi, len yöl-la' ruúbi ruguí'i, quië cati' gdxin dza ni', cui soali' nit ladxi',

35 len cui gac queëli' ca tu le rzön bunách, ca nac le gac quegac yúgu'të bunách nacuá' gdutë yödzyú.

36 Qui lë ni' na', gul-zóa ban ladxi', len gul-lídzteczë' Dios, quië gac ulali' lu lë na' ral-la' lac, len cui utui'li' cati' gdxinli' lahua' neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách.

37 Lahui' dza rzoë' Jesús nchil gdau', rusëdnë' bunách, ati' chdzö'l r-rujë' ni' rijë' lu gui'adau' nazí' lei Gui'a Ga Rö'gac Yag Olivo.

38 Yugu' zil guladxín ga zoë' Jesús nchil gdau' yúgu'të bunách quië luzé naggac xtidzë'ë.

22

Tun xtídza'quë' ludöddë' Jesús

1 Cati' chzoa gdxin lni cati' tahuë' yöt xtil cunazí' xnë'i, nazí' lei Pascua lni na',

2 guludubë' yugu' bxuz uná bë' len bönni' gdau' tu'sëdi. Ta'zú ta'bö'ë ludöddë' Jesús, san cutu gulazáqui'në' le tádxinë' bunách.

3 Ni'r yajtság Judas Satanás tu' xöhui'. Judas lë' ca' Iscariote, len nababë' idxínnutë' gbaz nasölë'ë Cristo.

4 Gyijë' Judas na', yjë'lenë' didza' yugu' bxuz uná bë' len bönni' dë lu na'quë' qui gdau', nacx gunë' quië udödë' Jesús lu na'quë'.

5 Guludzijnë' bönni' gdau' na', len gulazí' lu na'quë' lunödziejë' queë' dumí.

⁶ Rdzag ladxë'ë Judas, ati' rzu rbö'ë udödë' Jesús lu na'quë' bagachi'z.

Le ráguru' rusá' ládxi'ru' ca gutië' Xanru'

⁷ Bdxin dza na' tahuë' yöt xtil cunazí' xnë'i, cati' ral-la' ludöddë'-ba' bö'cu' zxila' tahuë' xtsö' Lni Pascua.

⁸ Bsölë'ë Pedro len Juan, Jesús, rnë':

—Gul-tséaj, gul-tsajpá' queëru' le gáguru' dzö' Lni Pascua.

⁹ Të' Lë':

—¿Gazx rë'nnu' tsajpa'tu' queëru'?

¹⁰ Rë' lequë' Jesús, rnë':

—Gul-yutsca', cati' tsazli' lu yödz ni, ni' grujë' bönni' dutsaguë' lbi'ili', zunu'ë rö'ö nis. Gul-tséajlenë' ga gdxintëli' yu'u ga tsazië'.

¹¹ Gul-guië' xan yu'u na': “Bönni' Usëdi rë' li': ¿Gazx zoa yu'u lni ga gágulena' yugu' bönni' usëd quia' xtsö' Lni Pascua?”

¹² Ni'r ului'inë' lbi'ili' tu yu'u zxön xtsa' ga ni' chnabá'a. Gul-pá' ni' le gáguru'.

¹³ Ni'r yjaquë' len yajxáca'quë' ca na' chgudxë' lequë' Jesús, ati' gulupé'ë ni' le lahuë' xtsö' Lni Pascua.

¹⁴ Cati' bdxin dzö' na', grö'ë Jesús ga lahuë', ati' gulabö'lenë' Lë' tsazxön gbaz queë' na'.

¹⁵ Ni'r Jesús rë' lequë':

—Guctsca ladxa'a gágulena' lbi'ili' tsazxön xtsö' ni zí'atël cati' zi'a saca' qui'a len gatia'.

¹⁶ Rëpa' lbi'ili': Cutur gahua' lë ni cati' gdxinr dza gac le ruluí'z xtsö' ni ga ni' rna bë'ë Dios.

¹⁷ Gdel-lë'ë zxíga'dau' len gudxë' Dios: “Xclenu'.” Ni'r rë' lequë':

—Gul-sí' lë ni len gul-guí'aj lati' hueaj,

18 le rēpa' lbi'ili': Cutur gui'ja' xisi uva cati' gdxinr le rna bē'ē Dios.

19 Ni'r gdel-lē'ē yōt xtil len gudxē' Dios: "Xclenu'." Gdōd ni' buzxuzxjē' lei len bē'ē qui queēquē', rnē':

—Lē ni nac gdu ca nayá' nabana' le rudōda' uláz queēli'. Gul-gún cni quiē usá' lādxi'li' neda'.

20 Cati' budx glahuē', lēzca' cni bē'ē didza' qui zxíga'dau' na', rnē':

—Zxíga'dau' ni ruluí' ca nac didza' cub rucá'n tsahui', ati' run tsutsu lei rōn quia', rōn na' glalj ni'a queēli'.

21 'Na'a, rō'ē rágulenē' neda' tsaxōn bōnni' na' udōdē' neda' lu na'gac bunách.

22 Le nactē huayija' ga ludōddē' neda', Bōnni' Nuhuōaquē' Gdu Bunách, gac quia' ca na' nayúj lu guich la'y ca ral-la' gac quia', san bica' bayechi' bōnni' na' udōdē' neda'.

23 Ni'r gulazú lauquē' ta'nabnē' Lē' tu tuē', ta'nē':

—¿Núzxaltu' nu gun cni?

Tui' xtídza'quē' núzخالquē' gaquē' blau

24 Ni'r glu'ē didza' la' légaczē' núzخالquē' gdél-li'nē' latj blau.

25 Jesús gudxē' lequē':

—Bōnni' ta'ná bē'ē tu'gunē' dxin yōl-la' uná bē' quequē', ta'ná bé'inē' bunách, ati' nup ni' dē lu na'gac yōl-la' uná bē', lēquē' bōnni' taclen.

26 Lbi'ili' cutu ral-la' gunli' cni, san nu nac blau ladjli' ral-la' gac ca nu nac cuídi'tēr, ati' nu rna bē' ral-la' gac ca nu run dxin qui lzē'i.

27 ¿Nuzxal na' nacr blau, nu na' rö' ragu, o nu rupá' la' huagu? ¿Naru' clëg nu na' rö' ragu nacr blau? Neda' zóalena' lbi'ili' ca nu rupá' la' huagu.

28 'Lbi'ili' ni gzóalenli' neda' cati' ni' bi guc quia', yugu' le gulazí' bè' neda'.

29 Qui læ ni na' udöda' lu na'li' tu ga gna bë'li', ca na' benë' Xuza', budödë' lu na'a ga gna bë'a neda'.

30 Cni guna' quië gac cö'li', gui'j gágulenli' neda' ga ni' gna bë'a, ati' cö'li' xlatjczli' ga cuequi xbeyli' idxinnu cö' zxi'n xsoë' Israel.

Rnë' Jesús gnë' Pedro cutu nunbë'ë Lë'

31 Gnë' ca' cni Xanru':

—Simón, Simón. Byutsca'. Chgnab lbi'ili' Satanás tu' xöhui', quië uríx udöd lbi'ili' ca nu ruríx rudöd zxoá' xtil

32 san chbulidza'-në' Dios gnabda' Lë' gáclenë' li', cui udx udú yöl-la' rejlë' quiu' neda'. Na'a, cati' huöacu' quia', btip ládxi'quë' böchi' lza'u.

33 Pedro rë' Lë':

—Xan, chzoa' sá'lëna' Li', clëgz tsija' lidx guia, san lëzca' gátlena' Li'.

34 Jesús rë' lë':

—Pedro, rëpa' li': Zi'al cödxba' zxi'n druz na'a, chgdá'bagu'u tsonn lzu, gnau' cutu núnbë'u neda'.

Le benë' Jesús cati' chzoa ludöddë' Lë'

35 Gnabnë' lequë' Jesús, rnë':

—Cati' bsöla'a lbi'ili' cunua'li' yöxj yöt, ni bzud dumí, ni chop cö' löl-li', ¿naru' bi byadzj queëli'?

Lequë' ta'në':

—Cutu bi.

36 Ni'r rë' lequë':

—Na'a, nu dē qui yōxj yōt ral-la' gua' lei, ati' lēzca' cni ral-la' gun nu dē qui bzud dumí, ati' nu cudē qui guia tuchi' ral-la' guti' lari' rxoa yeni len si' tu guia tuchi'.

³⁷ Rēpa' lbi'ili': Run bayúdx gac quia' lē na' nayúj lu guich la'y, rna: “Glunē' queē' ca tunē' quegac nup tua' dö’”, le lutság yúgu'tē le nayujgac lu guich ca ral-la' gac quia'.

³⁸ Ni'r lequē' ta'né':

—Xan, ni dē chop guia tuchi'.

Lē' rē' lequē':

—Chnac.

Jesús rulidzē' Dios la' yēl Getsemaní

³⁹ Ni'r brujē' Jesús len ca runczē' zijē' lu Gui'a Ga Rō'gac Yag Olivo, ati' zjácLenē' Lē' bönni' uséd queē'.

⁴⁰ Cati' guladxinē' ni', rē' lequē' Jesús, rnē':

—Gul-lidzē' Dios, gnábili'-nē' cui gata' latj si' bē' lbi'ili' tu' xōhui'.

⁴¹ Ni'r gzē'ē ga na' nacu'ē Jesús, gdödē' yelati' tsca ga rdxin guiōj r-ru'nru', ati' ni' buzechu zxibē' rulidzē' Dios.

⁴² Rnē':

—Xuz, chqui' rē'nnu', bcuas ga zoa' lē na' ral-la' saca' qui'a, san clēg ca rē'nda' neda', san ca rē'nnu' Li' gunu'.

⁴³ Ni'r buluí' lahuē' gbaz la'y queē' Dios, zē'ē yehua' yubá, ati' butipē' ladxē'ē Jesús.

⁴⁴ Lu yōl-la' rsēbi ladxi' queē', gdu ladxē'ē bulidzē' Dios Jesús, ati' guc ca rōn raba' luyú nis yōs queē'.

45 Cati' budx bulidzë' Dios, gyasë' len böjë' ga na' nacu'ë bönni' uséd queë', ati' duxaquë'ë lequë' tasië' ni'a qui yöl-la' ruhui'ni quequë'.

46 Ni'r Jesús rë' lequë':

—¿Rástsali'? Gul-tsás, gul-lidzë' Dios gnábili'-në' cui gata' latj si' bë' lbi'ili' tu' xöhui'.

Ta'zönë' Jesús

47 Tsal ni' ru'ë didza' Jesús, la' guladxintë' ni' bönni' zian, dzaguë' lequë' Judas, bönni' na' nababë' idxinnuë' bönni' uséd queë' Jesús, ati' nanörë' lauquë' bönni' zian na'. Gbiguë'ë ga zoë' Jesús quië utság lahuë' Lë'.

48 Ni'r Jesús rë' lë':

—Judas, ¿naru' rudödtsu' cni neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, rutság lau' neda'?

49 Cati' gulalé'inë' ca na' rac queë' Jesús bönni' na' nacuá'lenë' Lë', tē' Lë':

—Xan, ¿naru' güi'tu' lequë' guia tuchi'?

50 Tuë' bönni' uséd queë' Jesús benë' huë' guid naguë' bönni' huen dxin queë' bxuz blau. Burixë' guid naguë' yubél.

51 Jesús rnë':

—Chnac na'a. Tsca' gaz.

Gdanë' Jesús guid naguë' bönni' huen dxin na' len bunë' lei.

52 Ni'r rë' yugu' bxuz uná bë' len bönni' dë lu na'quë' qui gdau' len bönni' gul tu'zejni'i, bönni' na' cuta'lé'inë' Lë' dxi'a, rnë':

—¿Narútsali' nua'li' guia tuchi' len yag quië sönli' neda' ca runli' rzönli'-në' gban?

53 Yugu' dza gzóalencza' lbi'ili' nchil gdau', ati' cutu bi benli' quia', san na'a chbdxin dza queëli', nac dza dë lu në'i nu na' zoa latj chul.

Rnë' Pedro: “Cutu núnbë'a-në' Jesús”

54 Ni'r gulazönë' Jesús len gulachë'ë Lë' ga na' tu'schinë' Lë' lidxë' bxuz blau. Pedro nahuë' Jesús zi'tu' zi'tu'z.

55 Cati' chgulabequië' gui' lö'a lidxë' bxuz blau ni'a në'ë bxuz blau na', gulabö'ë gdu zbi'il ra' gui' na', ati' Pedro grö'lenë' lequë' tsazxön.

56 Cati' blé'ibi'-në' Pedro tubi' bi'i ngul huen dxin, ni' rö'zë' ra' gui', buyubi' lë', rnabi':

—Bönni' ni dë'ë ca' Jesús.

57 Gdá'baguë'ë Pedro, rnë':

—Ngul, cutu ca' núnbë'a-në' bönni' na'.

58 Yelati' gdzey blé'inë' Pedro yetúë' bönni', ati' rnë':

—Li' da'u ca' lequë'.

Pedro gnë':

—Bönni', clëg neda'.

59 Yelati'z gdzey, gnë' yetúë' bönni':

—Le nactë bönni' ni dë'ë Jesús, le naquë' bönni' Galilea.

60 Ni'r Pedro gnë':

—Bönni', cutu nözda' bizxa na' ru'u didza' qui.

Tsal ni' ru'ë didza' ni, la' grödxtëba' zxi'n druz.

61 Ni'r bueycjë' Xanru' ruyúë' Pedro, ati' ya-jneynë' Pedro xtidzë'ë Xanru', ca na' gudxë' lë': “Zi'al cödxba' zxi'n druz na'a, li' chgdá'bagu'u tsonn lzu, gnau' cutu núnbë'u neda'.”

62 Burujë' ni'l Pedro ati' röncz grödxë'.

Tu'titjë' Jesús

⁶³ Gulutitjē' Jesús bönni' na' zönquē' Lē', ati' gulaguinē' Lē'.

⁶⁴ Ni'r guluseyjē' lahuē' Jesús, ati' gulagapē'ē lahuē' len gulanabnē' Lē', ta'nē':

—Gněya'atsca'. ¿Nuzxa na' gdapa' Li'?

⁶⁵ Zianr ca' gulanē' queē' le glu'ē dö' queē'.

Rdxinē' Jesús lauquē' bönni' gdau' ta'bequi xbey

⁶⁶ Catí' chza' rení' dza na', guludubē' bönni' gul tu'zėjni'nē' bunách judío len yugu' bxuz uná bē' len bönni' gdau' tu'sēdi, ati' gulachē'ē Jesús lauquē' bönni' gdau' ta'bequi xbey, ati' ni' gulanabnē' Lē',

⁶⁷ ta'nē':

—Gdixjoi' netu'. ¿Naru' nactusu' Li' Cristo?

Jesús rē' lequē':

—Chqui' gyēpa' lbi'ili' naca' Cristo, cutu tséjlē'li' neda',

⁶⁸ len chqui' unabda' lbi'ili' tu didza', cutu ubi'ili' didza', len cutu usanli' neda'.

⁶⁹ Na'a su lau, neda', Bönni' Nuhuöaquē' Gdu Bunách, cō'a cuit lē'ē yubél Dios, náptērē' yöl-la' uná bē'.

⁷⁰ Gulanabnē' Lē' yúgu'tē', ta'nē':

—¿Naru' nactusu' Li' Zxi'nē' Dios?

Lē' gudxē' lequē':

—Le nacz rnali'.

⁷¹ Ni'r ta'nē':

—¿Nuzxar naquíniru' nu gun lna' lau queē'? La' rē'uz chbyöniru' didza' ru'ē.

23

Rdxinē' Jesús lahuē' Pilato

¹ Ni'r gulayasē' yúgu'tē bönni' zian ni', ati' gulachē'ē Jesús lahuē' Pilato.

2 Ni' gulazú lauquë' tu'quíë' Lë', ta'në':

—Bönni' ni, budzölitu' ca runë', runë' ga ta'dá'baga' yúlahui' bunách uládz queëtu', len ruzaguë'ë xnözgac nup ta'guízxj laz ruquizxjë' César, len rnë' lëczë' naquë' Cristo, bönni' ral-la' gna bë'ë.

3 Ni'r Pilato gnabnë' Jesús, rnë':

—¿Naru' nacu' Li' nu gna be'i bunách judío?

Bubi'ë didza' Jesús, rnë':

—Le nacz rnau'.

4 Ni'r Pilato gudxë' yugu' bxuz uná bë' len bunách nacuá' ni', rnë':

—Cutu bi rudzölda' le nac zxguia' nunë' bönni' ni.

5 Ni'r glunrë' tsutsu xtídza'quë', ta'në':

—Runë' ga tun rusbö bunách len rusëdnë' cni bunách gdu luyú Judea. Gzu lahuë' benë' cni luyú Galilea ga rdxintë runë' ca' ni.

Rdxinë' Jesús lahuë' Herodes

6 Cati' byönnë' didza' ni Pilato, tu'ë didza' qui luyú Galilea, ni'r gnabnë' lequë' chqui' naquë' Jesús bönni' Galilea.

7 Cati' gnöznë' nababë' Jesús ga ni' rna bë'ë Herodes, bsölë'ë Lë' lahuë' Herodes na', le zoë' ca' Jerusalén Herodes yugu' dza na'.

8 Cati' blé'inë' Jesús Herodes na', budzijnë', le chguc xtsey rë'nnë' glé'inë' Lë' le chbyönnë' le zian ca nac queë' Jesús len runë' löz glé'inë' tu yöl-la' huac gunë'.

9 Ni'r zian le gnabnë' Jesús Herodes, san Jesús, cutu bi didza' bubí'ë.

10 Nacu'ë ca' ni' yugu' bxuz uná bë' len bönni' gdau' tu'sëdi, ati' guluquitsquë' Jesús.

11 Ni'r guluca'në' Jesús ca'z Herodes len bönni' queë' rjaquë' gdil-l, len quië lutitjè' Lë', gulugacuë' Lë' lari' zaca' ca racuë' bönni' rna bë'ë, ati' leyúbl guluschinë' Lë' lahuë' Pilato.

12 Dza na' guludzaguë' dxi'a Pilato len Herodes, le zi'al gulaléy lza'quë' tuë' yetúë'.

Ta'chuguë' queë' Jesús gatië'

13 Ni'r butubë' Pilato yugu' bxuz uná bë' len bönni' dë lu na'quë' len bunách lu yödZ,

14 ati' rë' lequë':

—Djua'li'-në' lahua' neda' bönni' ni, rnali' queë' runë' ga tun rusbõ bunách, san cati' gnabi yudxda'-në', ati' zóatëli' ca' ni, cutu bi budzölda' le nac zxguia' nabaguë'ë, yugu' lë na' ruquili'-në'.

15 Cati' bsöla'a lbi'ili' lahuë' Herodes, cutu bi budzölnë' le benë' bönni' ni le nac zxguia' nabaguë'ë quië nu gchugu queë' gatië'.

16 Na'a usaca' zi'a-në' len töd na' usana'-në'.

17 Run bayúdx bi gunë' Pilato, usanë' lu na'gac bunách tuë' bönni' nadzunë' cati' rac lni na', ca na' runczë'.

18 Ni'r glu'ë zidZ didza' yúgu'të bönni' nacu'ë ni', ta'në':

—Bdöddë' bönni' ni len bsanë' queëtu' Barrabás.

19 Nadzunë' lidx guia Barrabás na' le gdil-lenë' yúlahui' lu yödZ na' len le budödcdë' bunách.

20 Bulidzë' lequë' leyúbl Pilato, le rë'nnë' usanë' Jesús,

21 ati' leyúbl glu'ë zidZ didza', ta'në':

—Bdë'ë lë'i yag cruz, bdë'ë lë'i yag cruz.

22 Ni'r Pilato gudxë' lequë' le bunn lzu, rnë':

—¿Bizxa caz le cunác benë' bönni' ni? Cutu bi budzölda' nunë' le run ga nabaguë'ë zxguia' gatië'. Usaca' zi'a-në', ati' ni'r usana'-në'.

²³ Zidzjr glu'ë didza', ta'nabë' të'ë Jesús lë'i yag cruz. Le gulabödxyë'ë szxöni yugu' bönni' na' len yugu' bxuz uná bë', guladél-li'në' gac ca na' të'nnë'.

²⁴ Ni'r bchuguë' queë' Jesús Pilato, quië gac queë' ca na' ta'nabë'.

²⁵ Busanë' quequë' bönni' na' nadzunë' lidx guia le gdil-lenë' yúlahui' len budödcdë' bunách, bönni' na' chgulanabë', ati' budödë' Jesús quië gac queë' ca na' të'nnë'.

Dë'ë Jesús lë'i yag cruz

²⁶ Cati' ni' ta'chë'ë Jesús tsajda'quë' Lë' lë'i yag cruz, gulazönë' Simón, bönni' yödz Cirene, zuzé'ë ladj guixi', ati' gulaxóë' yen zxicjë' yag cruz na' quië gu'ë lei, tsijë' cúdzu'lë' Jesús.

²⁷ Zajnaugac Jesús bunách zian lenca' yugu' ngul, ta'bödxnu len ta'bödx yéchi'nu queë'.

²⁸ Ni'r bueycjë' Jesús ruyúë' lecnu, ati' rë' lecnu:

—Lbi'ili' ngul Jerusalén. Cutu cödxli' quia' neda', san gul-cödx queëczli' len quecbi' zxi'nli'

²⁹ le huadxín dza la'ná: “Bica' bagac yugu' ngul huödx len ngul cutu glua'nu-bi' bi'idau', len cutu gulugádxinu-bi' bi'idau'.”

³⁰ Ni'r la'zú laugac la'ná bunách, lë' yugu' gui'a sib: “Gul-dubaga' netu'”, len lë' ca' yugu' guí'adau': “Gul-cachi' netu'.”

³¹ Chqui' cni tunë' quia' neda', naca' ca tu yag ya'a, ¿naru' cu lúntërë' ca' queëli', nacli' ca yag bidx?

32 Gulachě'ë ca' chopë' bönni' tua'dö', quië ludödcdë' lequë' tsaxxön len Jesús.

33 Cati' guladxinë' latj nazí' lei Calavera, le rna lu didza' xidza': "Latj Qui Böga' Icjru'", ni' guludě'ë Jesús lë'i yag cruz. Guludě'ë ca' lë'igac yag cruz chopë' bönni' tua'dö' na'. Tuë' guludě'ë cuit lë'ë yubél Jesús, len yetúë' guludě'ë cuit lë'ë yögl.

34 Ni'r Jesús rnë':

—Xuz, bnit lau lequë', le cutu nözcne' bi tunë'.

Gululě'ë qui queëquë' le nacuë' Jesús bönni' rjaquë' gdil-l' nacu'ë ni', len guluquitjë' le gac bë' lahui.

35 Gulutitjë' Jesús bunách nacuá' ni' tu'yú len bönni' dë lu na'quë', ta'ně':

—Yugu' nu yubl buslé' bönni' ni. Na'a ral-la' uslá cuinë' chqui' naquë' Cristo, bönni' gröczë' Dios.

36 Gulutitjë' ca' Jesús bönni' na' rjaquë' gdil-l. Gulabiguë'ë ga na' zoë' len gulugui'jë' Lë' nup zi,

37 ta'ně':

—Chqui' nacu' Li' bönni' gna bé'inë' bunách judío, buslá cuinu'.

38 Da' ca' lë'i yag cruz icjlë' Jesús tu le nayúj lu guich lu didza' griego len lu didza' latín len lu didza' hebreo, le rna cni: "Bönni' Rna Bé'inë' Bunách Judío."

39 Tuë' bönni' huia'dö' na' dë'ë lë'i yag cruz bulídz zi'ë Jesús, rnë':

—Chqui' nacu' Li' Cristo, buslá cuinu' lenca' netu'.

40 Bubi'ë didza' yetúë' bönni' huia'dö' na', gdil-lë' lzë'ë na', rnë':

—¿Naru' cu rádxinu'-në' Dios? Lëzca' li' narugu quiu' gatiu'.

41 Le nactë rë'u, le ral-la'z gac queëru' rzaca' rgui'ru', ca na' rajlôz dö' bia'ru', san Bönni' ni, cutu bi dö' nu'ë.

42 Ni'r bönni' ni rë' Jesús:

—Yajnéy neda' cati' gdxinu' ga ni' gna bë'u.

43 Jesús rë' lë':

—Le nactë rëpa' li', na'a dza ni sóalenu' neda' latj lach quia'.

Ratië' Jesús

44 Cati' bdxin gdu huagbíd, bchul gdutë yödzyú ga bdxinr gdu rdöd xhuö.

45 Bchul gbidz, ati' lari' nal-la' lu gdau' bröza' chop di'il.

46 Ni'r bë'ë zidzj didza' Jesús, rnë':

—Xuz, rgu'a lu na'u bö' naccza'.

Cati' budx gnë' cni, brujtë bö' nacczë', gutië'.

47 Cati' blé'inë' ca na' guc bönni' nacu'ë lu në'ë bönni' rjaquë' gdil-l, glu'ë Dios yöl-la' ba, rnë':

—Le nactë bönni' ni guquë' bönni' tsahui'.

48 Cati' gulalé'inë' lë na' guc yúgu'të bönni' nacu'ë ni' tu'yúë', yhuöjquë' yödz, ta'gapa' lchu'quë' le tu'bannë'.

49 Zi'tu'z gulugá'n yúgu'të nup ni' núnbë'gac Jesús len ngul na' yjáclennu Lë' cati' ni' gzoë' luyú Galilea, tu'yúë' lë ni rac.

Rgachë'ë Jesús yeru ba

50 Zoë' ca' ni' bönni' yödz Arimatea qui luyú Judea, lë' José. Bönni' ni naquë' dxi'a len tsahui', len nabáblenë' bönni' gdau' ta'bequi xbey.

51 Cutu benë' tuz nup na' gulachugu queë' Jesús, le rbözë' ca' José ni le rna bë'ë Dios.

52 Ni'r gyijë' lahuë' Pilato José na' len gnabë' latj u'ë Jesús.

53 Cati' chnuzötjë' Lë', buchölinë' Lë' lari', ati' glu'ë Jesús yeru ba, le nadj lë'i gui'a guiöj, ati' lu ba na', nutu nu nagüi'cnë'.

54 Dza na' nac dza tu'pë'ë qui dza la'y quequë' bönni' judío, le zi'a gdxin dza na'.

55 Yjacnu ca' ni' ngul na' gulazá'lennu Jesús, cati' ni' gzoë' luyú Galilea, ati' gulalé'inu yeru ba na', len ca na guc, gulagu'ë Lë' ni'.

56 Cati' yhuöjcnu yu'u, gulupa'nu nör rla' zxix len yugu' le za rla' zxix. Ni'r guluzí' ládxi'cnu dza la'y na' quequë' bönni' judío ca na' rna bë' zxba queë' Dios.

24

Rubanë' Jesús lu yöl-la' gut

1 Cati' bdxin dza rguel-la' semán na', cati' ni' nac zildau', guladxinnu ngul na' ra' yeru ba queë' Jesús. Nua'cnu yugu' le rla' zxix, lë na' chnupa'cnu, ati' dzagcnu lecnu yela'cnu ngul.

2 Cati' guladxinnu ni', duxáca'cnu chnadúa guiöj na' da' ga nu ryaz yeru ba queë'.

3 Cati' gulayaznu yeru ba na', cutu guludzölinu ni' Xanru' Jesús.

4 Cati' ni' ta'bö'nu baguí'i ni'a qui lë ni, la' guladxintë' ni' len gulazuinë' ga na' nacua'nu chopë' bönni' nácuquë' lari' ryëp yös yení'.

5 Ni'r gládxinu len guluzötj icjcnu, tu'yunu lyu, ati' të' lecnu gbaz la'y na', ta'né':

—¿Bizx quië ruguiljli' xlatj nu nat nu zoa nabán?

⁶ Cutu zoë' ni, le chbubanë'. Gul-tsjajnéy lë na' chgudxczë' lbi'ili' cati' ni' zoë' luyú Galílea.

⁷ Gnë': "Run bayúdx nu udöd neda', Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, lu na'quë' bönni' dul-la', ati' ludë'ë neda' lë'i yag cruz, ati' ubana' cati' gac tsonn dza."

⁸ Ni'r yajneycnu didza' na' bë'ë Jesús,

⁹ ati' guluzanu ra' yeru ba na', yajtíxjöi'cnu idxineajtë' bönni' gbaz queë' Cristo len yezíca'rë' ca', ca nac lë na' guc.

¹⁰ Ngul na' yajtíxjöi'cnu bönni' gbaz na' yugu' lë ni, naccnu María Magdalena, len Juana, len María, xnë'ë Jacobo, len yela'cnu ngul na' dzagcnu lecnu.

¹¹ Gláquinë' bönni' gbaz na' didza' chixi tui'nu len cutu gulayejlë'ë lecnu.

¹² Ni'r gyasë' Pedro len jarélu'ë zijë' ra' yeru ba na'. Cati' buyüë' lu ba na', blé'inë' yugu' lari'z nacuá' ni', ati' ni'r böjë' lidxë', rubannë' ca nac lë na' guc.

Le guc la' nöz rdxintë Emaús

¹³ La' dza na'z zjaquë' chopë', yu'uquë' nöz rdxintë Emaús, le nac ca chop hora rza' Jerusalén.

¹⁴ Yú'ugaczë' ca' nöz, tu'ë didza' ca nac yúgu'të lë na' guc.

¹⁵ Tsal ni' yu'uquë' nöz, tu'ë didza' ni la' légaczë', gbiguë'ë gal-la' lëczë' Jesús len tsazxön gdálenë' lequë'.

¹⁶ Cutu guluúnbë'ë Lë' le nac ca tu le nabaga' yöj lauquë'.

¹⁷ Ni'r Jesús gnabnë' lequë', rnë':

—¿Bizxa didza' na' rui'li' la' lbi'izli' yu'uli' nöz?
¿Bizx quië na' ruhuí'nili'?

18 Bubi'ë didza' bönni' na' lè' Cleofas, rë' Lè':
—¿Nactusu' bönni' zi'tu' lu yödz Jerusalén, len tuzu'
li' cutu nöznu' lè na' guc nij nas ni'?

19 Ni'r Jesús rë' lequë':

—¿Bizxa na' guc?

Të' Lè':

—Lè na' guc queë' Jesús, bönni' Nazaret. Guquë'
bönni' bë'ë didza' uláz queë' Dios, ati' len yöl-la'
huac zxön benë' dxin len bë'ë didza' lahuë' Dios
len laugac yúgu'të bunách.

20 Guludödë' Lè' yugu' bxuz uná bë' len bönni'
ta'ná bé'inë' netu', glunë' ga nu bchugu queë'
gatië', ati' guludë'ë Lè' lë'i yag cruz.

21 Netu' bentu' löz guquë' Lè' bönni' na' ral-la'
huöa'uë' bunách Israel, san na'a chguc tsonn dza
cati' glac lë ni.

22 Yetú ca', glunnu ga grö'tu' baguí'i la'cnu ngul
nútsa'cnu ladjtu'. Yjacnu ra' yeru ba queë' cati' zi'a
glen gbidz na'a dza,

23 len cati' cutu guludzölinu Lè', duhuöjcnu, len
glënu netu' gulané'inu ca' yugu' gbaz la'y queë'
Dios, nup ni' glë lecnu zoë' nabanë' Jesús.

24 Ni'r yjaquë' ra' yeru ba na' la'quë' bönni'
lza'tu' len yajxáca'quë' lei ca na' gulananu ngul
na', san cutu gulané'inë' Jesús.

25 Ni'r Jesús gudxë' lequë':

—Lbi'ili', bönni' curejni'i. Nazíd icj ládxi'dau'li'
cui tséjlë'li' yúgu'të le gulanë' bönni' glu'ë didza'
uláz queë' Dios.

26 ¿Naru' cu ben bayúdx saca' qui'ë Cristo yugu'
lë ni len tsazië' ga ni' gáctërë' blau?

27 Ni'r gzu lahuë' Jesús rguíxjöi'në' lequë' yúgu'të
le rui' didza' ca nac queë' nayujgac lu guich la'y, ca

na' gzu lau bē'ē didza' Moisés ga bdxintē yugu' le gulanē' yúgu'tē bönni' glu'ē didza' uláz queē' Dios.

²⁸ Cati' guladxinē' yödzdau' ga na' zjaquē', benē' Jesús ca bönni' zéajtērē' zi'tu'.

²⁹ Glunē' bayúdx ugá'nlenē' lequē', ta'nē':

—Bga'nlen netu', le chrdzō' na'a, len chzoa gal.

Ni'r gyaziē' yu'u Jesús, bugá'nlenē' lequē'.

³⁰ Cati' ni' rō'ē rágulenē' lequē' Jesús, gdel-lē'ē yöt xtil len gudxē' Dios: “Xclenu'.” Ni'r buzzuxjē' lei, len bē'ē quequē'.

³¹ La' ni'z bdua lē na' gbaga' yōj lauquē', ati' guluúnbē'ē Jesús, ati' Lē' bunít cuinē' lauquē'.

³² Ni'r glē' lza'quē' tuē' yetúē':

—¿Naru' cu böála'tsca ládxi'dau'ru' tsal ni' ruí'lenē' rē'u didza' la' nōz, len cati' ni' ruzálj la'nē' le nayúj lu guich la'y?

³³ La' ni'z gulayasē' yhuōjquē' Jerusalén, ati' yajxáca'quē' nudubquē' idxineajtē' bönni' gbaz queē' Jesús len nup nacua'len lequē'.

³⁴ Ni'r glē' chopē' na' bönni' na' nacu'ē ni':

—Chbubanczē' Xanru', ati' buluí' lahuē', blé'inē' Lē' Simón.

³⁵ Ni'r gulaguíxjō'ē ca na' guc quequē' la' nōz chopē' na', len ca na' guluúnbē'ē Jesús cati' ni' buzzuxjē' yöt xtil na'.

Tu'lé'inē' Jesús bönni' usēd queē'

³⁶ Tsal ni' tu'ē didza' ca nacgac lē ni, la' yajsoatē' Jesús gatsj lahui'l ga na' nacu'ē, ati' rē' lequē':

—Gul-zóa dxi ládxi'li'.

³⁷ Ni'r gladxi guladzöbnē' le táquinē' bxin ta'lé'inē'.

³⁸ Jesús rē' lequē':

—¿Bizx quië rö'li' baguí'i? ¿Bizx quië rza' ládxi'li' yugu' lë ní?

³⁹ Gul-yutsca' na'a len ni'a. Néda'cza' ni. Gul-cán neda' len gul-yú neda', le cutu da' bëla' bxin, len cutu yu'u dxit ca ni rlé'ili' nac quia' neda'.

⁴⁰ Ni' rui'zë' ca' didza' ni, bului'inë' lequë' në'ë len ni'ë.

⁴¹ Ni'a qui yöl-la' rudziji quequë' cutu gu-layejlë'ë, len tsal ban raz gulacu'ë. Qui lë ni na' Jesús gudxë' lequë':

—¿I dë queëli' ni le gahua'?

⁴² Ni'r gulunödzjë' queë' láti'dau'ba' böln chnégui'ba', len tu quízxi'ba' böz.

⁴³ Gzxi'ë lei Jesús len gdahuë' laquë'.

⁴⁴ Ni'r rë' lequë':

—Lë na' glac quia' glac ca na' gudxcza' lbi'ili' cati' ni' zóalena' lbi'ili', gnia': “Run bayúdx utság yúgu'të le nayúj lu guich lu zxba queë' Moisés len le gulanë' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios, len le nayúj lu guich nazí' lei Salmos, ca ral-la' gac quia' neda'.”

⁴⁵ Ni'r buzéjni'në' lequë' lë na' nayujgac lu guich la'y,

⁴⁶ rë' lequë':

—Cni nayúj lu guich ca run bayúdx gac queë' Cristo, saca' qui'ë len ubanë' lu yöl-la' gut cati' gac tsonn dza,

⁴⁷ ati' gdutë yödzyú ral-la' gac lban ca nac quia' neda' quië lubí'i ládxi'gac bunách quië unít lahuë' Dios dul-la' nabága'quë'. Lu yödz Jerusalén su lau gac lban na'

⁴⁸ ati' lbi'icзли' na' blé'ili' yugu' lë ni ral-la' gunli' lna' lau qui.

49 Gul-yutsca', gsöla'a queëli' le gzxi' lu në'ë Xuza' gunnë' queëli', san gul-gá'nz Jerusalén cati' gdxinr queëli' yöl-la' huac na' za' yehua' yubá.

Ruhuëpë' Jesús yehua' yubá

50 Ni'r bchë'ë bönni' da'quë' Lë' Jesús, zjaquë' yödz Betania, ati' ni' bchis në'ë len bulídz tsahuë'ë lequë'.

51 Tsal ni' rulídz tsáhui'zë' ca' lequë', gza'të' ga na' nacu'ë, buëpë' yehua' yubá.

52 Gdöd gulayíj ládxi'quë' Lë', lu yöl-la' rudziji quequë' yhuöjquë' Jerusalén.

53 Gulacuá'teczë' nchil gdau', ta'gu'ë Dios yöl-la' ba len tunë' Lë' zxön. Ca' nac.

Didza' cub rucá'n tsahui'
New Testament in Zapotec, Southern Rincon
(MX:zsr:Zapotec, Southern Rincon)

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Southern Rincon

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Rincón Sur [zsr], Mexico

Copyright Information

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Southern Rincon

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

CXXX

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

7feac3cb-fa00-54f1-b2be-b4d6aa29755b